

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnilstvo v
Katoliški tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma se
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnilstvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
29 h na mesec.

Štev. 187.

V Ljubljani, v petek, 14. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Povodom slavnosti 25. letnice okupacije Bosne in Hercegovine ima „Slovenec“ posebno prilogo.

Kandidatni govor

dvor. svetnika Franca Šukljeta.

Pozvan sem bil, oglasiti se za državno-zbornski mandat, ki je izprazen vsled odstopa g. J. Vencaja. Po resnem premišljevanju odločil sem se, ugoditi laskavemu pozivu in tako stopam danes pred Vas, g. m., pred moze zaupnike tega ogromnega volilnega okraja, obsegajočega četrtino dežele kranjske. Stopam pred vas, — tako si domnevam — ne kot popolnem nepoznat človek. Istina je sicer, da sem v svoji parlamentarni dobi, trajajoči z l. 1883 do sept. 1900 zastopal drug okraj in drugo volilno kurijo v državnem in deželnem zboru: namreč volilni okraj dolenskih mest in trgov. Navzlic temu imel sem dokaj prilike, brigati se tudi vsaj za velik del naših kmetijskih občin. Navajam le dvoje stvari. Kar vas je mož tu zbranih z dolenske strani, poznate me pač večinoma iz onih časov, ko sem deloval za zgradbo dolenskih železnic. Za ves okraj pa sem se trudil l. 1895, o priliki velike potresne neizgode. Tedaj sem, bivajoč na Dunaju, kot načelnik izvrševalnega odseka onega dunajskega pomočnega odbora, kateri se je bil zasnival vsled mojega predloga, uspešno uprizoril pomožno akcijo v prid po potresu oškodovanim rojakom. Le v gotovem denarju poslali smo deželni vladi ljubljanski svoto 360.000 K, in gotovo se je izdaten del tega zneska razdelil tudi med prizadete kmetijske občine.

No, sedaj bode 3 leta tega, da sem nehal biti državni poslanec. Odkrito povem, da mi je ta večletni počitek dokaj koristil. Par mesecev namreč po svojem slovesu iz parlamenta ostavil sem tudi uradniško službo ter prevzel posestvo, kjer sedaj sam gospodarim. G. m., tak praktični kurz ni napačen, na lastni koži spoznavam, kako se godi našemu poljedelcu. In tak nazoren pouk je več vreden kakor še tako lepo in poučno spisana debela knjiga!

Pač vé dandanes vsakdo, kdorkoli se le oddaleč peča z narodnim gospodarstvom, da trpi avstrijsko poljedelstvo vsled ameriške in ruske konkurence. Ako pomislimo, da je 100 kg pšenice l. 1873, tedaj pred 30 leti, na Dunaju še po letni povprečni ceni veljalo 33 K, l. 1895. se je pa zanjo le še stržilo 15 K, in na dunajski borzi je 11. avgusta notirala 16 K 70 h, ako k temu še dodamo, da so se tekom istih 30 let izvestno pomnožila vsa javna bremena, davki in naklade, da so silno poskočile delavske plače, in da se je mej tistim časom zelo občutno zmanjšala kupna sila denarja, potem pač nihče ne more oporekati, ako v naši državi poljedelctarna in obupava radi gospodarske krize, katera preti ugonobiti njegovo existenco. A pri nas na Kranjskem so razmere še veliko pogubnejše, kakor drugod! Nam zmanjkujejo delavske sile, ljudstvo se kar trumoma izseljuje v daljno Ameriko, niti za drag denar ni več dobil poslov, poljedelska dela se čestokrat izvrševati ne morejo, poslovni, in to bore, kar jih še dobimo, to je večinoma zanikerno in naravnost pretirano v svojih zahtevah nasproti siromašnemu gospodarju.

To, g. m., mi je povsem jasno in radi tega bodite uverjeni, ako sedaj vstopim kot Vaš poslanec v državno zbornico, da se bodem pri vsaki priliki pogumno in nevstraheno potezal za koristi svojih kmetijskih volilcev, v svesti si, da na ta način ob j ednem koristim celi državi. In takih prilik bodem imel v izobilju. Sedaj se vrše obupni poskusi, rešiti državno-pravno razmerje k ogrski državni polovici. Ne bi rad danes spregovoril o tem imenitnem predmetu, le toliko vzemite na znanje, da bodem, če se sploh še posreči nagodba z Ogrsko, za svojo osebo glasoval le za tako poravnavo, v kateri so varovani interesi naše državne polovice in zlasti inte-

resi naših agrarnih producentov. Isto načelo me bode vodilo pri oceni velevažnih trgovinskih pogodb, katere se morajo obnoviti baš sedaj. Dalje hočem zastaviti vse svoje moči v to svrhu, da se uvede obligatorno zavarovanje proti požarom in proti toči in sicer pri deželi, ozir. prijednem samem deželnem zavodu. Kar se tiče zavarovanja živine, zastopal bodem tudi gledé njega posilno zavarovanje, toda z ozirom na varnost preznamenitega izvoza v inozemstvu bi tu dal prednost jednotnemu zavarovanju pri državi. Proti vedno rastočemu izseljevanju bode treba upirati se in samo ne s kako prepovedjo, katera je nemogoča z jedne, kruta z druge strani, temveč pozitivnim delom v tem smislu, da se našemu prebivalstvu nudi stalen zaslužek na domačih tleh.

Da čimprej ugodno rešimo pereče poselsko vprašanje, delal bodem i jaz na to, da se uvede zavarovanje poljedelskih delavcev za slučaj starosti in onemoglosti, in drage volje podpiral bodem v tej zadevi hvalevredno prizadevanje g. posl. Povšeta. Z vsó vnemo in gorečnostjo potrudil se bodem za povsem osnovan načrt kmetijskih združ in na združni podlagi ustanovljenih društev, ker sem uverjen, da je to načelo skoz in skozi zdravo ter da se v sedanjih razmerah z njim mnogo dá storiti v prepored kmetijskega stanu. In, g. m., baš ker sem sam upokojen višji državni uradnik, smem reči, da po lastnih skušnjah poznam nedostatkost naše javne uprave. Uradništvo je gotovo potrebno in dober uradnik je zlata vredna stvar. Nasprotno pa koliko škode je že povzročila nerodna birokracija, kako bridko jo čuti zlasti ubogi naš kmet! Temeljita preosnova naše, deloma zastarele, preokorne in vrh tega mnogo predrage državne uprave je postala nujna potreba, in s svoje strani hočem delati na to, da se dožene čim preje ter se dovrši v smislu ljudske samostojnosti in naprednosti.

Ali kot Vaš poslanec bodem tudi vedno prešinjen prepričanja, da mi je zastopati slovenske volivce in slovensko narodno plemo. In g. m., dandanes žalibog ni odveč, povdarjati to stališče. Sicer me boli videti, kako so se tekom zadnjih let spremenile narodno-politične razmere na Kranjskem. Nihče mi ne more očitati, da bi bil naroden prenapetež, vedno sem zagovarjal pošteno narodno spravo in danes še naglašam, da bi bila prava sreča za našo deželo, ako se na pošteno pravični podlagi trajni mir doseže z nemškimi življem. Toda gospoda m., žalostna resnica pa je, da pogojev dandanes ni za tako poravnavo. Mi Slovenci pač ne maramo iznaroditi nemških sodeželanov, a čisto naravno je, da se upiramo ponemčevanju, da nečemo trpeti nemškega nasilstva, da nečemo hlapčevati na lastni zemlji ter da si odločno prepovedujemo ona smela izživljanja, ki se čedalje bolj pogostoma ponavljajo z nasprotne nam strani. Jasno kakor beli dan je, da si peščica Nemcev v deželi že prilastuje vpliv, do katerega nima nobene pravice niti po svojem številu niti po svoji duševni sili.

In kako je ona prišla do tega premočja? G. m., ne bodem ugovarjal, Nemci na Kranjskem imajo dandanes kot svojega voditelja jedno izmed najfinejših glav, izkušnega prebrisanega barona Schwegla, in na marsikaterem vspehu morajo hvaležnimi biti spretnemu njegovemu vodstvu. Toda naravnost povem, še veliko več hvaležnosti bi morali skazati Nemci kratkovidnosti »Narodove« stranke.

Vse tiste radikalne fraze, s katerimi se dandanes zakriva žalostna istina, ne spravijo dejstva s sveta, da je tako zvana »narodno-napredna« stranka z nemštvom na Kranjskem sklenila kompromis in alijanco baš v usodni dobi, ko se je narodno nemštvo na celem Avstrijskem združilo v jedno bojno falango z neprikritim namenom, pridobiti trajno

nadvlado nad avstrijskimi Slovani! Ali ne vidite, kaj se godi na slovenskih tleh?! Koroški Slovenec umira, štajerski rojaki ječe pod silnim navalom nemškega protivnika, na Kranjskem rapidno napreduje nemški vpliv — v takih odnosajih se dá pač zagovarjati skupno sodelovanje z nemško stranko na Kranjskem v dosego te ali one skupne gospodarske pridobitve, v političnem oziru pa je že glavna napaka golo premirje z narodnim sovražnikom, političsko zavezništvo z njim proti lastnim rojakom pa je neodpusten smrtni greh proti rodni zemlji in lastnemu narodu.

In od tega naglavnega greha vodstva »Narodove« stranke nihče ne odveže. Pač skušajo utajiti dejstvo, katero je vendar le povsem jasno in očitno, da katero so celo sami voditelji narodno-napredne stranke pri drugi priliki oblastno priznavali. Kajti mari to ne pomeni še več nego priprosto zavezništvo z nemško frakcijo, če so »Narodovci« pri znanih deželnozbornskih dogodkih svoje postopanje napram izvoljencem pretežne narodne večine opravičevali s tem, češ, v deželnem zboru smo mi večina in minoriteta se nam mora pokoriti. Večina, to je več nego alijanca, to je že skupna organična celota. Pač so uloge pri tej zvezi zelo nejednako razdeljene.

Pri tem nestvoru nanaravne politične alijance je namreč glava nemški baron Schwegel, in rep njegov je dr. Ivan Tavčar s svojimi pritliklinami. Naravnost izrekam, več nego vladna podpora in več nego spretno Schweglovo vodstvo je kranjsko nemštvo kvišku spravila napačna, docela nerazumna in nerazsodna Tavčarjeva politika, njega je zahvaliti nad vidnimi napredki nemškega življa, kar je on bil sejal in njegova stranka, to sedaj žanjejo in z veselimi obrazom v skedenj in kašto spravljajo — Nemci na Kranjskem!

Proti temu rastočemu navalu nemškemu bodem za slučaj svoje izvolitve skušal se upirati na Dunaju, v parlamentu, g. m., in izven parlamenta. Krivice ne bodem delal, a je tudi ne bodem trpel; vsigdar bodem zagovarjal pomirjenje narodov in odstranitev narodnostnega boja potom pravične poravnave, a z vsó vnemo odbijal bodem napade, naperjene proti slovenskemu narodu, bodisi da se vrše naskokoma, bodisi da se protivnik prikaže po skritih ovinkih ter iz ozadja.

Uverjen sem, da s temi mojimi nazori soglašajo vsi Vaši poslanci v dunajski zbornici. In tega stališča ne smemo ostaviti zlasti ne v sedanjih pomembnih dobi. V kritičnem času me hočete poslati v dunajski parlament. G. m., vidno propada ona nesrečna dualistična sistema, zasnovana pred 36 leti baš proti avstrijskim Slovanom, in drobi se, g. m., tudi decemberska ustava, s katero se je nameravali v naši državni polovici za vse veke osigurati nadvlado nemški manjšini. Po mojem trdnem prepričanju je naša ustava zadobila smrtno rano po nemški obstrukciji za Badenija in Thuna, in popolni neuspeh Körberjeve politike le dokazuje, da ita zdravnik navzlic priznani svoji spretnosti ne pozna pravega zdravila za tega bolnika. Korenito bode trebalo preosnovati državo Habsburško, ali pa — je obstanek njen v nevarnosti. Na ta preustroj pa pripravljeni morajo biti i zastopniki slovenskega naroda. O pravem času naj se zvežejo z zastopniki drugih slovanskih plemenov ter pritegnejo naj v svojo zvezo potem modre, zmerne, rodoljubne politike tudi one nemške stranke, katere se še niso izneverile avstrijski državnim ideji — potem bode mogoče, urediti Avstrijo tako, kakor mora

biti, kot organična združitev prostih enakopravnih narodov pod žezlom Habsburške dinastije. Z merno st. priporočam, državnikiško previdnost, toda združeno z ono jekleno možato odločnostjo, katera tudi kroni in dinastiji ne prikriva, da smo i mi Slovenci naveličali se nekdanje pasje potrpežljivosti, da smo sicer vedno pripravljeni, dejansko obelodaniti od prednikov svojih podedovano zvestobo, točno izvrševati svoje dolžnosti, da pa ob jednem se živo zavedamo, da mora tudi krona in vlada njena nam nasproti natančno uživotvoriti naše ustavne pravice!

To, g. m., so moji nazori, ž njimi stopam danes kot kandidat v volilno borbo. Mnogim ljudem se pač vidi položaj kandidata na sedanjih naših razgretih tleh kaj neprijetna, malo vabljiva stvar. Jaz za svojo osebo sem drugega mnenja, meni se celo dozdeva, da je taka kandidatura nekaj poučnega in koristnega. Na pr. za velikonočno spoved gotovo ni boljše priprave nego kandidatura. Vsaj vesti ni treba kandidatu izpraševati; kar je kedaj napačnega storil, včasih celo ono, kar niti storil, niti mislil ni, vse lahko čita črno na belem lepo tiskano v nasprotnih glasilih. In gotovo je, da ne gre omejiti pravice ostre kritične ocene nasprotni stranki in njenemu časopisu. Seveda, kdor pozna naravo sedanjega glasila »posvetne inteligence«, ta se gotovo ne bode čudil, da se »Slov. Narod« v svoji polemiki poslužuje čestokrat direktnih neresnic, direktnih laži! Da omenim le jedno; predbaciva se mi, da je liberalna stranka, poverivši mi l. 1885. državnozbornski mandat dolenskih mest in trgov, rešila me bankerota! No, istina je, da sem tedaj bil skromen gimnazijski profesor brez premoženja. Odkod bi ga tudi mogel imeti? Nisem bil tako srečen, tudi tako previden nisem bil, da bi si bil poiskal kako bogato nevesto, in g. m., onega odličnega talenta nisem imel, ki ga je obkudovati pri gotovih naprednih politikih, talenta, vsed kojega umé na jako umeten način združevati plamtče narodno navdušenje, s prav praktično oskrbo lastnih interesov in zelo glavnim ozirom na lastni žep.

Imovit tedaj nisem bil, toda navzlic svoji neimovitosti bil sem vendar vsikdar docela solventen in do pičice sem vestno spolnoval vse svoje plačilne obveznosti iz skromnih svojih dohodkov. Tako predbacivanje je torej gola priprosta laž, in vsakdo, kdorkoli me pozna, razumel bode, zakaj zaničljivo preziram take nizkotne izmišljotine, v kojih se zgolj zrcali moralna proplost mojih protivnikov.

Ali oni poskušajo agitovati proti meni tudi z argumenti, na katere moram danes odgovarjati. Očitajo mi, da sem po 25-letnem liberalstvu se prelevil v klerikalnega nazadnjaka in s tem natoolecvanjem hočejo sumničiti pristnost mojega političnega prepričanja. Sicer bi lahko ugovarjal svojim nasprotnikom, da je slehernem človeku dovoljeno, menjati svoje nazore ter predručati svoje prepričanje. Da, še več, vsak poštenjak je celo dolžan svoji vesti, kakor hitro sprevidi, da načela njegova niso bila prava, spremeniti jih z onimi, o katerih sodi, da so bolj utemeljena.

Moje politično stališče sem vendar dovolj označil s tem, da sem bil dolgih 11 let eden izmed najbolj delavnih in najbolj korektnih členov Hohenwartovega kluba. In moje nasprotnstvo duhovščini nasproti ni moglo biti prehudo, ko sem pred 14 leti, l. 1889 v državni zbornici v javnem govoru, kateri je tedaj vzbudil občno pozornost, polemizirajoč proti Dumreicherju, poročevalcu Beeru in mladočeškemu Eduard Gregru zagovarjal — versko ljudsko šolo!

In kasneje?! svoje mnenje o našem razmerju k pozitivni veri sem pred leti jasno in odkrito označil. Na zadnjem svojem volilnem shodu v Novem mestu dne 4. avg. 1900, tedaj pred več nego 3 leti sem brez ovinkov naglašal, da si »politični svobodomiselni napredek in pozitivna verska miselnika-kornista v nobenem proti-

slovju." Nekoliko dni kasneje priobčil sem v polemичnem članku izjavo, da se „prištevam ogromnem krogu vernih katoličanov, spolnujem cerkvene zapovedi in verske dolžnosti.“ Navzlic tej povsem jasni besedi ponujali so mi par mesecev kasneje celo najzagrizenejši pristaši tako zvane narodno-napredne stranke v novi mandat dolenskih mest in trgov z edinim pogojem, da podpišem program te stranke.

Da bi bil zares ona politična veterinca, za katero me hodejo proglašati sedaj v „Slov. Nar.“, dal bi bil tedaj hladnodušno svoj podpis in izvoljen bi bil brez vsakega resnega boja z velikansko večino. Ali jaz sem odklonil to ponudbo, ostavil sem volilni okraj, za katerega sem se uspešno trudil dolgih 17 let, in slovo sem dal politiki zgolj iz tega razloga, ker se v notranjem svojem prepričanju nisem mogel več strinjati s stranko, o kateri sem bil uverjen, da dela v pogubo slovenske domovine. Radi tega, gospoda moja, se paniti zalas nisem umaknil od svobodomiselnega stališča. Obrekovanje je, priprosto, docela neosnovano sumničenje, ako se politika katoliški smeri, da ona zastopa političsko nazadnjaštvo. Oglejte si n. pr. katoliški centrum v nemški zbornici ter imenujte mi katero koli stranko v kakem evropskem parlamentu, katera bi bila toliko storila v naprednem in kulturnem smisu, kakor naš zastopnik nemških katoličanov. Ne, gospoda moja, to so prazne izmišljotine, s kojimi se plašijo politični otroci, s kojimi bega in vara nerazodnega filistra naša stranka, katera sama do grlatičiv zastarelih nazorih ter astrastnim napadanjem vere in duhovščine le prikrivati hoče svoje nazadnjaško mišljenje in svojo zastalost.

In ker je ta stvar precej prozorna slehernemu resnejšemu opazovalcu, izumili so moji dobri prijatelji v „Narodni tiskarni“ še drug argument. Ubijajo si namreč — vaše glave ter prerokujejo gotovi pogni katoliškonarodne stranke, češ, Šuklje in Šusteršič nikoli ne bosta mogla skupno sodelovati. A jaz se nadejam, da se bota gospoda varala tudi v tem oziru. Istina je, da sva imela jaz in današnji g. predsednik pred tremi leti javno kontroverzo, istina je tudi, ker sva oba — in to za politike ni nič napačnega in nič nečastnega — dokaj živahnega temperamenta, da sva se precej krepko bila spoprijela.

Boj je bil živahen, a nista se bila ponižala niti eden, niti drugi do one podlosti, s katero dandanes „Slov. Narod“ insultira svoje protivnike. Najina osebna čast tedaj ni trpela. Ko je letos gospod dr. Šusteršič me presenetil s povabilom, naj se zopet vrnem v politiko ter naj prevzamem mandat, kateri takrat niti izpraznjen ni bil, o katerem se mi nikoli sanjalo ni, želel sem najprej imeti z njim programatičen razgovor. In še le potem, ko sva cele tri ure natančno in precizno bila razpravljala vse točke ter ko sva oba konstatirala, da sva si tu in tam glede taktike različnega mnenja, da se pa popolnem strinjava v temeljnih načelih ter v splošni oceni političskega položaja in strankarskega pravca, — še le potem sem izjavil, da drage volje kandidujem, ker sem uverjen, da bode z gospodom dr. Šusteršičem in drugimi gospodi poslanci „Jugoslovanske zveze“ prav složno in kolegijalno mogel delovati na korist domovine in v konečno zmago našega gospodarskega, političskega in verskega programa!

To je, gospoda moja, moje stališče, pri Vas je sedaj, soditi o moji kandidaturi in njeni primernosti. Vi ste ugledni možje, zaupniki obširnega volilnega okraja, sodite strogo in sodite odkrito, mirnim srcem pričakujem Vaše odločitve!

Knez Alfred Windischgrätz o položaju na Ogrskem.

„Bohemia“ priobčuje pogovor z bivšim ministerskim predsednikom knezom Alfredom Windischgrätzom, o njegovih mislih glede vpliva dogodkov na Ogrskem na našo politiko. Knez je dejal, da je položaj na Ogrskem prišel tako daleč, da se vpliva teh dogodkov na Avstrijo ne moremo ogniti. Posebno so za našo polovico važne koncesije, ki jih je vlada dala ogrski opoziciji tako nepremišljeno, in ki ji sedaj nič ne koristijo; pri prihodnjih pogajanjih jih ne bo mogoče več preklicati.

Našim poslancem bo komaj mogoče dovoliti nagodbo z Ogrsko vsled vedno bolj zapletenega položaja na Ogrskem, kjer vedno bolj delujejo za personalno unijo. Nikakor Ogrska danes še ni tako krepka v gospo-

darskem oziru, da bi mogla uresničiti ta cilj vseh ogrskih domoljubov. Za to bo treba Ogrom še nekaj let čakati. Personalna unija pa nastopi takoj, ko odneha ona trdna vez, ki družijo skupno armado. Stvar vseh domoljubov tostran Litve pa je, misliti na to, ali bi ne bilo bolje pospeševati, da se to tem hitreje uresniči, da se ne bo Ogrska še ta leta okrepila na račun avstrijskih davkoplačevalcev.

Ministerska kriza v Srbiji.

Minist. predsednik Avakumović podal je kralju ostavko celega kabineta. Povod te ostavke je dalo nesoglasje med posameznimi ministri. Kralj je vsprejel demisijo ter naročil zopet Avakumoviću sestavo novega kabineta. Iz ministerstva se bodo ločili pravosodni minister Ljubomir Živković, naučni minister Ljubomir Stojanović in finančni minister Veljković. Nasledniki se imenujejo kot justični minister nekdanji predsednik kasacijskega dvora Demeter Radović, kot finančni minister vseučilišni profesor Aleks. Borisavljević in kot naučni minister profesor Dobroslav Ružić. — Kriza je nastala, kakor poročajo, zbog tega, ker so zahtevali oni trije ministri, ki se sedaj ločijo iz kabineta, da naj vojni minister odpusti iz službe vse višje častnike, ki so ob času kralja Aleksandra zavzemali zaupna mesta. Tega vojni minister ni hotel storiti, zato omenjeni člani kabineta niso dovolili vojnemu ministru Atanakoviću zahtevanega kredita, kar je povzročilo krizo.

Koerber in Khuen.

Avstrijski ministerski predsednik Koerber in pa ogrski ministerski predsednik v demisiji Khuen si ne moreta biti najboljša prijatelja, če je res, kar piše o prvem v daljšem zanimivem članku list „Memorial Diplomatique“ v Parizu. Ta list namreč pripoveduje, da je bivši ban grof Khuen-Hedervary prevzel vladu na Ogrskem le pod tem pogojem, da se v popolni meri ustreže narodnosti zahtevi ogrskih opozicionalcev. In res, pravi ta list, je cesar Franc Jožef že menil, da se ogrskim opozicionalcem nikakor ne more odreči ta velevažna koncesija. V tem trenutku je pa nastopil dr. Koerber, zavvedajoč se svoje visoke odgovornosti, ter podal demisijo za slučaj, da se ugotovi Khuenovi zahtevi, Koerber, pravi ta list, je vladarju pojasnil vse dalekosežnost zahteve ogrskih opozicionalcev. Njegov nastop je imel vspeh: vladar Koerberjeve demisije ni sprejel, nasprotno je pa Khuen izgubil vso podlago in moral demisionirati. Koerber je torej vzrok vse Khuenove nesreče, za kar mu bržkone ni posebno hvaležen.

Kandidatura dr. Rezka.

Bivši minister za Češko dr. Rezek bi glasom poročil v nekaterih čeških listih rad prišel v državni zbor, če mu prebivalstvo kakega volilnega okraja ponudi v to potrebni mandat. V tej zadevi so prinašali češki listi že najrazličnejše kombinacije. V prilog dr. Rezku je posl. Udržal odložil svoj državnozbornski mandat in jel v svojem volivnem okraju agitirati za dr. Rezka. Dalje se poroča, da bo na korist dr. Rezku odstopil zastopnik mesta Plzen posl. Schwarz. Pri vsem tem pa vendar še ni gotovo, da bi bil izvoljen dr. Rezek, ker se radikalni del v mladočeškem klubu odločno izjavlja proti premekemu Rezku in preti celo z izstopom iz državnozbornskega mladočškega kluba v slučaju Rezrove izvolitve. Nasprotno pa sedaj tudi dr. Rezek izjavlja, da bi ne sprejel nobenega mandata, ki bi ga dobil brez lastne agitacije. Posl. Schwarz je mej tem res že odložil drž. zbornski mandat, toda mestni volivci plzenski so poskrbeli že za drugega naslednika in hočejo poveriti mandat gimn. profesorju Cziperi.

Posledica dogodka v Bileku.

Brzovaj nam je te dni sporočil, da so bili od dosedanjih svojih mest odpoznani generalni major Dragoni, poveljnik šeste gorske brigade, dalje polkovnik Török de Telekes, poveljnik 12. pešpolka, in poveljnik 3. bataljona imenovanega polka in obenem poveljnik celega potnega oddelka tega polka polkovnik Grünzweig. To pa, kakor naglašja „Zeit“, ni nikakakazen, marveč le neka časna odredba in vladar kot najvišji poveljnik more imenovane tri višje častnike vsak hip zopet namestiti v dosedanje ali pa kaki drugi službi. Z iz tega je razvidno, pravi imenovani list, da s to naredbo — vsaj za nekatere izmed njih — ni vse opravljeno. Od vojaške strani se zagotavlja, da bodo vsaj polkovnika Grünzweiga pozvali pred vojno sodišče ter mu v smislu XI. vojnega člena, „preziranje službenih predpisov“, določili kazni oziroma ječo do 5 let. Ta in pa bržkone še drugi so zaslužili tem ostrejšo kazn, ker je nadporočnik Ehmayr v popolno enakih razmerah s pametnim in humanim postopanjem privedel svoj oddelek brez najmanjše nezgode na določeno mesto. Vojno ministerstvo mu je v istem dekretu, v katerem se prvi trije odstavljajo, začasno od službe, izreklo zahtevalo za „previdno in namenu primerno postopanje.“ Če je mogel ta častnik,

ki je bil skoro v vsem odvisen od svojih višjih, brez vsake nezgode izvršiti dano nalogo, zasluži višji odločujoči častniki tem strožje kazni.

Umor konzula Rostovskega

bi rada turška vlada na kakoršen koli način oleskala. Najprvo je razbodbala v svet, da je konzul oklofotal dotičnega žandarja, in da je ta še-le v nekakem silobranu streljal na konzula. No, avtentična konzularna poročila so to vest označila kot navadno laž. Potem je poskušala vlada zvaliti vso krivdo na Bolgare; pravi namreč, da so maced. revolucionarji najeli umor. Tudi to sumničenje je neosnovano, ker umorjeni konzul je bil odkrit prijatelj vstašev. Bolj resnična so privatna poročila, da se je namreč osnoval nekak turški komplot proti konzulu, ker so ga dolžili, da podpira revolucionarce. — Vdova umorjenega konzula je odločno zavrnila sultanovih 200.000 frankov kot odškodnino, češ da je taka ponudba razžaljiva.

Sodba ruske vlade o židih.

Zelo značilno spomenico je izdala te dni carjeva vlada v Petrogradu; enako izjavo bi si upala izdati malokatera vlada, najmanj pa naša avstrijska. V tej spomenici ruska vlada obširno popisuje zadnje nemire proti židom v Kišenevu, pred vsem pa njih povod. Tu moramo žal, za sedaj ponatisniti le nekaj najbolj markantnih stavkov, ki pa jasno kažejo, da so na Ruskem že davno na jasnem o velikem zlu židovskega elementa. Antisemitsko gibanje, pravi uradna izjava, je pojmljivo vsled nečuvenga pritiska, ki ga izvajajo židje v Besarabiji na krščansko prebivalstvo. Akoravno tu zemlja nudi vsega v obilnosti, kar je potrebno za obstanek prebivalstva, trpi vendar ljudstvo lakoto in se ne more oprostiti iz kremplev židovskih oderuških upnikov. Brez žida rokodelca skoraj ne more izvrševati svojega obrta, kmet ne obdelovati svojega polja; toda kakor naglo se je v svoji stiski obrnil do žida, je že njegov suženj za celo življenje. S predrzno špekulacijo si je pridobilo židovstvo skoro vsa zemljišča ter umetno dviga ceno zemlji; žid je postal edini posredovalec med delom in kapitalom, vinoreja in vinotrstvo sta popolno v židovskih rokah. V Kišenevu je od 400 vinotočev in gostiln le 30 takih v krščanskih rokah. Židje se znajo izogniti raznim zakonskim določbam, podkupovati uradnike, sploh so navstale v teh krajih razmere, v katerih kristjanu sploh ni mogoče živeti. — Konečno pravi ruska vlada v tej spomenici: „Sto izjavo nikakor ne nameravamo oleskati zadnjih dogodkov v Kišenevu in bomo krivce strogo kaznovali. Pokazati smo pa hoteli, da so te nemire povzročili židje sami ter da je bilo krščansko prebivalstvo vsled židovske nasilnosti prisiljeno poiskati si samopomoči in zadoščenja. — Kdaj bomo pač čuli enako izjavo recimo gališkega namestništva o ondotnih razmerah, ki so v toliko še slabše od onih v ruski Besarabiji, v kolikor naša, posebe pa še gališka vlada simpatizira z židovskimi kapitalisti!“

Iz brzovajk.

Cesar včeraj v Schönbrunn niti nikogar sprejel in se je takoj po dineju podal k počitku. Odhod v Budimpešto je sedaj določen na soboto, vendar ni nemogoče, da odpotoje cesar še le v ponedeljek. — Kneza Windischgrätz in Aueršperg pričesarju. Dohod obeh državnikov se spravlja v dotiko z najnovejšimi dogodki in se trdi, da bota oba sprejeta pri cesarju. Nekateri celo trdijo, da vladar sploh ne gre na Ogrsko. Položaj je mnogo resnejši kot kedaj. — Bojnanož je svetoval češki poslanec dr. Baxa na shodu v Toplicah v nemškem ozemlju živčim Čehom. Sedaj, pravi govornik, je prišla za nas odločilna ura. — Kneza Ferdinanda Bolgari ne potrebujemo, pravi „Večer. Pošta“, ko se jevi nad njim, da ga ni domov. Ljudstvo, pravi, se bo privladilo vlade tudi brez njega. — Boj proti kongregacijam na Francoskem. V imenu likvidatorja kongregacijskih imetij so zaposeli nepremičnine redemptoristov v Nancyju. Vrata samostana so morali ulomiti, na kar so bili redovniki odvedeni z okovi na rokah. Prišlo je do razburjenih protestnih pojavov med množico, a vendar ni prišlo do resnejših dogodkov. — Podkupovalna afera. Poročilo o zadnji seji preiskovalne komisije je sedaj gotovo. Poročilo pravi, da so Khuenove roke čiste. Vso afero je baje zakrivil Szapary sam. — Vstaška zmaga v Kini. Iz Hongkonga javljajo: Cesarske čete so pri Hwei-Cii napadli vstaši in jih porazili. Na pomoč vladnim četam je odšlo 3000 vojakov, ki so jih izvežbali evropski častniki.

Naše šolsko vprašanje.

Iz Oselice 11. avg. 1903.

Te dni je županstvo Oselice iznenadilo svoje odbornike, ki bivajo v sedmih župnijah, s povabilom h komisiji na 25. t. m.

radi zidanja šole na Trebiji župnije Stara Oselica, akoravno se je izrekel celi odbor, naj bi se zidala šola na sredi, ker če bo na Trebiji, mora biti vendar le tudi v Stari Oselici, akoravno imajo otroci s Trebije pol ure, 20 minut, nekateri celo samo 10 minut, iz Fužine trideset ur, iz Podgore največ 1 uro, z Kladja je še delj; pa če je slabo vreme, ne pridejo otroci nikamor. Ljudstvo večinoma tudi to želi.

Pa na ljubo neki osebi je gosp. glavar Pirc že letos napovedal županstvu, da bo posilno tekem leta nabral za to šolo 1000 (tisoč kron); pa se je zmotil, odbor se ni ustrašil in višja gosposka je tudi rekla — »ne bo nič«.

Odkod sedaj ta hitrost in naglica? Kdo bo zidal šolo? Ogr. šol. svet gotovo ne! G. Pipan, ki je že izbral prostor pri cesti, pa ne bo nič pripomogel. Tem gg. se gre samo za zloznost in dijete. In ljudstvo? Revščina žene večinoma dela v skrajni moči na tuje. Kmetije, kjer se je redilo 20—30 glav goveje živine, obdeluje žena s posli 8—12 let starimi. Kako se lahko vgne. Toda šoli morata biti, čeprav je ena popolnoma nepotrebna. Nekdanji župan, ki ga radi te šole še zdaj vse čerti, je rekel: »Mi smo mi, mi imamo! Moji otroci ne bodo hodili daleč v šolo«. G. glavar pravi: Mi ukažemo. Občinski odbor pa pravi: Ta šola je brez potrebe, naj se zida ena na sredini, vsak otrok ne more šole imeti pri skednju. Drugače mora biti šola še v Kopačnici, Davči, Leskovici, na Sovodnju, v Novi Oselici in v Mrzlem vrhu, kjer so ravno tako potrebne. Ljudstvo pa je obupano.

Tedaj le pridi slavna komisija! Kokalj bo dal seno zastoj, mogoče tudi Primožič svet, in zidali bomo šole. Pa — g. glavar, razpišite nekaj mest beričev, da bodo potem rubili, ker loški eksekutor ne bo mogel vsega opraviti! Županstvo menda pa ne bo!

Jeseniške novice.

** **Smrtna žrtev.** Zadnji čas je v našem kraju precej kosila smrtne kosa. Na Savi je umrla gospa Terezija Jeraša, mati obdespoštovane rodovine Jerašev. V sredo smo materi zemlji izročili devetnaest letno hčerko našega župana gosp. Jožefa Klinarja. Pogreb je bil veličasten. Dan poprej pa je bila pokopana učenka IV. razreda nadbudna Ivanka Markeš, hči po Gorenjskem na daleč okrog znanega g. Jožefa Markeša. Pridna deklica, ki je bila tudi igralka kat. delavskega društva, je baje žrtev nekega pobalina, ki jo je na cesti napadel in tako poškodoval, da je dobila kal bolezni ter še tako mlada morala zapustiti svet. Sodnijska obdukcija je pa pokazala, da ono poškodovanje ni v nobeni zvezi z boleznijo, ki je deklico spravila v zgodnji grob. R. i. p.

** **Nesreča.** V sredo zvečer je v tovarni v Javorniku nekemu delavcu odtrgalo roko. Peljali so ga po noči v ljubljansko bolnišnico.

** **Vode zmanjkuje na Savi.** Delavci se že boje, da bo zopet pičel zaslužek kakor zadnjo zimo, — zato se jih vedno več odpravlja v Ameriko. Pametno pri tem je to, da gredo večinoma možje s celo družino, da ne puščajo doma žene same z otroci. Tisti možje, ki so se pred kratkim preselili v Ameriko brez družine, pa jo sedaj že kličejo za seboj. Tri take družine odrinejo v Ameriko prihodnje dni. Srečno pot!

Dnevne novice.

V Ljubljani 14. avgusta.

Shod katoliškonarodne stranke.

Kljub ogromnemu poljskemu delu, ki ga ima sedaj naš poljedelec, je bil vendar včerajšnji volivni shod za po odstopu državnega poslanca g. Iv. Vencajza izpraznjeni mandat izborni obiskani. Iz vseh občin obširnega volivnega okraja so prišli volivci. Bilo je v veliki dvorani »Katoliškega Doma« zbranih nad 200 mož, katerih navdušenje je pričalo, da je armada katoliškonarodnih volivcev nepremagljiva in da v trdni slogi stoji združena za sveta svoja načela. Zborovalce je pozdravil predsednik vodstva katoliškonarodne stranke drž. in deželni poslanec g. dr. Ivan Šusteršič, nakar je dal besedo gosp. svetniku Ivanu Vencajzu, ki je poročal o svojem delovanju, ki je bilo jako uspešno, bodisi na številnih shodih, bodisi na Dunaju, kjer je mnogo dosegel za svoje volivce. Povdarjal je, da se v kratkem prične z zgradbo črnuškega mostu. Z naraščajočim delom »Vzajemne zavarovalnice«, ki je tudi sad njegovega truda, in ko se mu je zet preselil na Koroško, je uvidel, da ne more preobvladati vsega narastlega dela, in odločil se je, da odloži svoj državnozbornski mandat, da se ložje posveti delu v domovini. To je

Dalje v prilogi.

edino pravi vzrok. To je storil tem ložje, ker je vedel, da mož, ki pride za njim, bo dober in spreten. Volivci so govor opetovano odobraval in ko je dr. Šusteršič predlagal, naj se shod zahvali g. Iv. Vencajzu za njegovo marljivo in vpešno delovanje, zagremeli so po dvorani gromoviti »Vivio« klici. Na to je dal dr. Šusteršič besedo dvornemu svetniku Šukljeju. Takoj pri nastopu je bil sprejet z viharim navdušenjem. Zborovalci so vstali in mu dolgo časa navdušeno ploskali. Njegov govor je bil opetovano prekinjen z glasnim odobravanjem, posebnim izborna karakterizacija nemško-slovenske zveze in načrt njegovega parlamentarnega delovanja. Govor prinašamo na uvodnem mestu in prepričani smo, da bo zbudil veliko pozornost tudi v širni javnosti, kakor je napravil nepopisen vtisek na zborovanju. Videli smo malo shodov, na katerih bi zborovalci kandidata tako navdušeno pozdravljali. Po poročilu gosp. dvornega svetnika Šukljeja so dobili besedo volivci. G. deželni poslanec Jaklič je vprašal gosp. Šukljeja, kako je njegovo stališče glede splošne volivne pravice in kakogleda obstrukcije v dežel. zboru. G. župan Bartol iz Sodražice je vprašal, kako je stališče g. dvor. svetnika o postaji Zlebič. Gosp. dvorni svetnik je na to odgovoril: Na vprašanja g. posl. Jakliča mi je mogoče odgovoriti prav kratko in točno. Kar se tiče splošne jednake volilne pravice, zadostuje mi naj, da stojim na programu katoliško-narodne stranke ter kandidujem na podstavi tega programa. Glede vprašanja, kako sodim o deželnozborski obstrukciji, omenjam pač, da ta stvar ne spada na današnji dnevni red, ker ni v nobeni zvezi z državnim zborom. Gre tedaj le za mojo privatno sodbo o tej zadevi. No, kako bi bil postopal jaz, da bi bil deželni poslanec, ali bi za svojo osebo priporočal obstrukcijo ali bi nasvetoval drugo sredstvo, to danes ni odločilno. Le to rečem, če se je z obstrukcijo enkrat pričelo, treba obdržati orožje v rokah toliko časa, dokler se ne ponovi prilika, odnehati s častnim uspehom. G. županu sodražskemu odgovarjam glede postaje v Zlebiču tako-le: Svoje dni nisem mogel ukreniti drugače. Šlo je takrat za to, da bi v Zlebiču bila postaja, v Ribnici pa le postajališče (Haltestelle) in kot poslanec ribniškega trga imel sem dolžnost, delati za postajo v Ribnici. To postajo sem tudi dosegel, sedaj nimam torej povoda, protiviti se želji sodražske doline glede Zlebiča. Nasprotno, celo podpiral jo bodem. Ali poudarjati moram, da v tej zadevi je jedino pristojen upravni svet dolenskih železnic, kateremu uže 6—7 let ne pripadam. Osebnost se hočem potruditi, da upravni svet ugodni sodražski želji. Sicer pa, če je izvoz lesa iz sodražske doline v istini stalno tako velik, bi se morda dalo misliti na kako dovlačnico in taka naprava bi sigurno takoj pripravila upravni svet, da zgradi popolno postajo v Zlebiču. — Po teh interpelacijah je predlagal dr. Šusteršič v imenu vodstva katol.-narodne stranke, da se shod izreče za kandidaturu dvornega svetnika g. Franca Šukljeja, katerega je za to naprosilo vodstvo katoliško-narodne stranke, katerega naloga je skrbeti, da so vsi strankini mandati v dobrih rokah. Iz dna srca smo hvaležni gosp. dvornemu svetniku, da je hotel prevzeti to breme. Po teh besedah je dr. Šusteršič dal kandidaturu na glasovanje. Kandidatura gospoda dvornega svetnika Franca Šukljeja je bila soglasno sprejeta. Volivci so kandidatu prirejali prisrčne ovacije, nakar je zopet in zopet burno pozdravljen izjavil se gospod dvorni svetnik, da bo vse storil, da se bo pošteno trudil izvršiti program, ki ga je prej razvil in da bo po volitvi prišel v razne kraje svojega obsežnega volivnega okraja. Končno je še dr. Šusteršič pozval volivce, naj pridejo dné 10. septembra v velikem številu na volišče, da tako pokažejo vzorno disciplino katoliško-narodne stranke. S „Slava“ klici sv. očetu Piju X. in presv. cesarju je predsednik zaključil shod.

Revežili! „Narod“ že nekaj tednov bevska

proti dvornemu svetniku Šukljeju in sicer na tak način, da res pomilujemo napredno inteligenco, ki se mora pustiti pitati s takimi neslanostmi. Mi „Narodovim“ bedarijam nismo odgovarjali, ker napravljajo samo vtisek, o onemoglosti gospode, ki priobčuje take članke. Tudi na to kar „Narod“ sicer klati o „nasprotstvu“ mej dvornim svetnikom Šukljejem in dr. Šusteršičem, ne bomo odgovarjali, saj je včerajšnji shod katoliško-narodne stranke, pokazal kako napačne so „Narodove“ kombinacije. „Narod“ si izmišlja najrazličnejše stvari o naslednjih kandidature dvornega svetnika Šukljeja, samo, da bi nekoliko prikril resnično konsterniranost, ki vlada radi te kandidature mej liberalci. V volivnem okraju se seve za „Narodovo“ besedičenje volivci ne zmenijo in tako se pokaže tista liberalna revščina, ki gleda iz „Narodovih“ dopisov. Že danes pozivamo naše somišljenike v volivnem okraju, da z veliko vdeležbo pri volitvi skrbje, da se liberalna revščina razkrije. „Narodu“ tudi ni prav, da smo priredili včeraj shod katoliško-narodnih volivcev iz volivnega okraja in se pritožuje, da nihče drugi ni mogel notri. Mi res ne vemo, kaj naj bi imeli na zaupnem shodu katoliško-narodnih volivcev opraviti liberalci, čena znani „protestni shod“ v „Narodni dom“ niso pustili našega poročevalca. Koga neki „Narod“ hoče nalagati s trditvijo, da smo od shoda izključili celo nekaj naših somišljenikov? Obratno je res, — da smo pustili na volilni shod nekaj mož iz volilnega okraja, ki doslej še nikdar niso volilis katol. narodno stranko, ki so se pa na shodu prepričali, da bo gospod dvorni svetnik Šuklje mož na pravem mestu in bodo zato glasove oddali gospodu Šukljeju. Ljubljanski liberalci pa na shodu niso imeli nič opraviti. Njim damo dovolj prilike, se z namipomeniti na javnih ljudskih shodih, katere sklicujemo v središču Ljubljane, katerih pa ravno tisti, ki včeraj vpijejo v „Narodu“, sklicevati nočejo in se tudi na naše ljudske shode v Ljubljani priti ne upajo, ker imajo — slabo vest! So pač reveži ti naši liberalci na vseh konceh in krajih. Popolnoma po nepotrebnem se razburjajo, ko vendar vidijo, da jim vse nič ne pomaga! Stavimo, da se bo „Narod“ tudi radi včerajšnjega govora gospoda dvornega svetnika Šukljeja silno razburjal in mental s psolvkami kot besen okoli sebe. Pri tem pa se seve ne bo spremenilo dejstvo o liberalni revščini.

Slavnost 25-letnice okupacije Bosne in Hercegovine v Ljubljani. Jutri torej proslave v našem mestu bivši slovenski vojniki spomin na slava svoja dejanja v Bosni in Hercegovini. V današnjem listu smo posvetili slavju posebno prilogo, zanimiv opis boja pri Kremencu pa bomo nadaljevali v prihodnjih številkah. Upamo, da se občinstvo najmnogobrojnejše odzove pozivu slavnostnega odbora. Zato še enkrat priobčujemo vspeled slavnosti: Danes zvečer je mirozov vojaške godbe. Jutri dne 15. avgusta zjutraj ob 8 $\frac{1}{2}$ uri shod udeležnikov na vrtu restavracije »Pri Novem svetlu« na Marije Terezije cesti. Potem skupen odhod k slavnostni službi božji v cerkvi pri uršulinkah. 2. Ob 12 $\frac{1}{2}$ uri opoldne skupen obed vojnih tovarišev iz leta 1878. na restavracijskem vrtu »Pri Novem svetlu«. 3. Ob 4. uri popoldne velika vrtna slavnost na imenovanem restavracijskem vrtu s šaljivo loterijo in ob sodelovanju godbe c. in kr. pešpolka Leopold, kralj belgijski, št. 27. 4. Ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer velik umeteljni ogenj. Ker je čisti dobiček namenjen za vojaški spomenik, naj velja klici: »Jutri na svidenje mej vrlimi slovenskimi junaki!«

Glavni osredni odbor katoliško-narodne stranke se je sešel včeraj zvečer ob 6. uri ter na podlagi sklepa zaupnikov soglasno proglasil dvornega svetnika Šukljeja kandidatom katoliško narodne stranke za državnozborsko volitev na mesto odstopivšega g. J. Vencajza.

Nač zdravjem koroških Slovencev preskrbno čuva preslavna c. kr. vlada. Mačeha nam je drugače, niti skromnih drobtin nam noče dati, — a za naše dragoceno

zdravje je vnet! Dne 16. t. m. bi se imela v Štebnu pod Juno vršiti veselica pevškega društva „Gorotan“. Slavna vlada je v veliki svoji skrbi veselico prepovedala, ker sta se tam pojavila dva slučaja — vročinske bolezni. Čudno: kadar se hočejo kor. Slovenci kje mirno zbrati in malo razvedriti, pa pride kaka taka „bolezen“ in skrbna mati, vlada, nas varuje in — podi narazen. Nikoli ni čuti, da bi take skrbi bili deležni tudi — nemčurji!

Pozor duhovnikom, ki se name-ravajo udeležiti sinode! Vsi oni duhovniki, ki pridejo na sinodo, naj v najkrajšem času (v teku enega tedna) po dopisnici naznani, kje želijo stanovati, da bo mogoče vse potrebno ukreniti. Tudi tisti, ki so si morda že sami oskrbeli stanovanje, naj to vseeno naznani. Dopisnica naj se naslovi: dr. J. Lesar, semeniški vodja v Ljubljani.

Shodi na Stajerskem. V nedeljo bo slovenski shod v Majšpergu pri Črni, dne 30. avg. pri sv. Lenartu nad Veliko Nedeljo, dne 23. avg. na Spodnji Polskavi in prihodnjo nedeljo 16. avg. shod v Prevorji.

Vegova slavnost. Meseca septembra bo v Moravčah velika slavnost v spomin slavnemu našemu rojaku Vegi. Čisti dobiček bo namenjen za spominsko ploščo, ki se mu postavi pri fari v Moravčah. Kakor čujemo, bo slavnost 6. septembra.

Iz Kranjske gore se nam piše: V nedeljo so priredili naši dijetantje igro »Deseti brat« na korist pogorelcem v Taboru. Občinstva se je zbralo precej, zlasti domače in tuje inteligence; priprostega ljudstva je bilo pa jako malo. Morda je bil čas temu kriv. Za igro se je zelo potrudil gosp. A. Uderman, ki je naslikal sam lepe kulise in pa zastor že preje. Za to ima res veselje in talent. V nadrobno kritiko igre se seveda ne bomo spuščali. Mnogi izmed igralcev so bili prvokrat na odru, zato se ni čuditi bojazljivemu nastopu, drugi so pa vrlo dobro rešili svojo nalogo, tako Spak, Manica in Krjavelj. Pripomnimo pa tudi lahko, da bi se nekateri surovi izrazi morali na vsak način črtati. Namen igre je vzgojevalen in podučen, nekateri pa vidijo v surovem izrazu višek modrosti. So pač različni okusi. Kar pa odločno obsojamo, je pa to, da se je iz odra čula psolvka „far“. Ako mislijo nekateri diletanti še kedaj povabiti duhovnike, tedaj naj nehajo s takimi insulti. Toliko olike bi moral razumeti vsak dijak, če tudi šolo na kol obesi. Razumete, g. Slavec? To breztaktnost so tudi navzoči lajki z akademično izobrazbo obsojali. Kar se pa igre same tiče, naj pristavimo še to-le misel: Naše ljudstvo in pred vsem izobraženo potrebuje v gorenjski dolini narodne zavesti, torej narodnih iger. Obdani smo od sovražnikov, koroški duh preveva naše versko in politično življenje, torej je treba v ljudstvu in v inteligenci buditi pred vsem zavest, da smo Slovenci. Ali ni bilo žalostno pri nedeljski predstavi, da je večina inteligence govorila nemško? Kaj so si mislile navzoče Čehinje o naši narodni zavesti? Veliko bolj na mestu, kakor »Deseti brat« bi bila pri nas igra »Nemški neznanjci«. Nič ne dene, če dobi kaka naša nadebudna gospica ali gospa nekoliko podnos. Narodne zavesti nam manjka, naše planine, ki so v nemških rokah, so nam živ dokaz zato. Če bo naša inteligenca in naše ljudstvo narodno, potem ne bodo hodili tujci s plavicami po naši vasi, kakor hodijo sedaj, potem bodo izginili nemški in samonemški napisi z naših hiš, ki so sramota za našo vas, potem ne bodo klicale naše narodne dame „heil“, kakor je storila jedna zadnjič na kolodvoru, ki stoji večkrat v predalih „Slov. Naroda“. Opomnimo naj še, da je med odmori igral na tamburicah zbor kat. del. društva z Jesenic vrlo dobro, da je žel priznanje tudi pri tujcih. Našim intendentom pa damo za drugič tale svet: Preskrbite nam dobro igro, varujte se insultov! Pogorelcem na Taboru pa želimo, da bi si s čistim dobičkom ta predstave znatno opomogli!

Shodi koroških Slovencev. Slovensko katoliško politično društvo koroško priredi, kakor že omenjeno, prihodnjo nedeljo 16. t. m.

shod pri p. d. Miklunu v Ročici pri Kotmarivasi. Na shodu bodeta med drugimi govorila g. dežel. poslanec Fran Grafenauer in gosp. odvetnik dr. Janko Brejca. Po shodu je cesarska slavnost. Slavnostni govor bo govoril g. kaplan Ivan Rotter. — Isti dan zboruje pri Neuwirtu na Gozdanjah ondoto katoliško slovensko izobrazovalno društvo. Poučen govor ima g. potovalni učitelj V. Šumi. — Pevsko društvo »Drava« v Glinjah ima v nedeljo 23. avg. ustanovno slavnost v gostilni g. Zablacana na Trati pri Glinjah. Sodelovalo bode tamburaško društvo »Bisernica« iz Celovca.

Župnikom na Opčini pri Trstu je imenovan č. g. Ivan Slavec, dosedanji župnik na Repentabru.

Volitev v trgovsko bolniško blagajno. V boju za pravico slovenskih članov se je pokazalo žalostno dejstvo, da je „Narod“ — ne vsled katere inicijative — pričel pisariti, da se „Slovenec“ poteguje za stvar le na korist uradnikov „Ljudske posojilnice“ „Gospodarske zveze“ itd. in nemški listi so hitro pobrali to „Narodovo“ laž ter pričeli trditi, da so „klerikalci“ radi tega pričeli akcijo. Gg. trgovski pomočniki sami vedo, da to ni res in da smo se brezobzirno postavili v boj za njihove pravice na njihovo inicijativo. Res je sicer, da nemškutarski odbor v bojazni za svojo večino ni hotel sprejeti uslužbencev nekega „Narodu“ neljubega zavoda, a radi tega ni lepo, da „Narod“ v nemškutarje podpira, dočim smo se mi takoj postavili za uradnike kreditne banke. Že pred leti smo naglašali, naj se pri teh volitvah odločno nastopi in prav bi bilo, da bi tudi „Narod“ tako odločno nastopal. Sicer pa je znano naše stališče. V taki zadevi je treba skupnega delovanja tembolj, ker Nemci za prihodnjo volitev snujejo nove spletke. Nemški maneuver je razpis volivnega časa. Očividno se računa s tem, da ne bo mogoče slovenskim uslužbencem pravočasno priti na volišče, ker se specerijske trgovine zaprosko nedeljo še-le ob 10. uri in do 1 $\frac{1}{2}$ 11 ure potem uslužbenci pač težko pridejo na volišče. Zato naj slovenski trgovci v nedeljo 23. avgusta zaprosko prodajalnice ob 9 uri dopoldne, da se tako prepreči vsak nemški maneuver. Dolžnost tukajšnjih trgovcev je to storiti, dolžnost slovenskega časopisja pa je naznaniti občinstvu one, ki se ne bodo ozirali na to opravičeno željo.

Prihodnja številka »Slov. Učit« izide radi počitnic in občnega zbora »Slovenske zveze« v večjem obsegu prve dni meseca septembra.

— **Poročila** sta se g. Anton Majdič, posestnik in trgovec na Trati z gospodično Albino Križnar v Zg. Bitinju dné 12. t. m. Poročencema želimo, da bi vedno srečna bila!

— **V Stražišču pri Kranju** se bodo dne 16. in 23. vpriporili „Rokovnjači“ narodna igra v petih dejanjih s petjem. Po Jurčič-Kersnikovem romanu spisal Fran Govekar. Igra se vrši obakrat pri „Ješetu“. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina: Numerirani sedeži 1 K, sedeži II. vrste 60 vin, stojišča 30 vin. Čisti dobiček je namenjen v pokritje stroškov za oder, prebitek pa družbi sv. Cirila in Metoda; zato se pa tudi preplačila hvaležno sprejmejo. Vstop je vsakomur dovoljen. Igra se le ob ugodnem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Sv. Višarj.** Vsak obiskovalec sv. Višarj, ki ima vsaj nekoliko čuta za krasoto stvarstva, s čudom ogleduje romantično Zajezero, ki leži ob vznožju sv. Višarj. Divni pogled v to romantično okolico napravi neizbrisen in nepopisen vtis. Obkrožujejo jo proti jugovzhodu velikanski orjaki, bolj ponižni pa proti severu in zahodu. Tajni mir vlada tu v tej ozki dolinici in resno premišljuje popotnik to veličanstveno delo božjih rok, pred katerim se morajo skriti celo „ampleški Dolomiti“. Ta del mogočnega stvarstva je dobri Bog izročil slovenskemu rodu, to je torej naša zemlja, naša planina. Ker se pa vedno bolj zanimamo za svojo last, hočejo nam to Nemci po vsi sili vzeti, nas izpodriniti in nam zabraniti vhod v Zajezero. Kakor smo že zadnjič omenili, so Nemci v svoji besnosti uničili vsa hribolazka znamenja, da zdaj skoro ni več mogoče dospeti brez vodnika

za Jazezero. To jim ni še zadostovalo! Ako prideš na Višarje in se podaš po poti proti Zajezeri, boš našel koj pri prvem studencu na drevesu nabito desko z napisom: „verbotener Weg.“ To desko so v zadnjih dneh nabili. — Ne samo da so nam uničili pot, ampak nam prepovedujejo celo hoditi po poti, po kateri so še hodili naši pradedi. Slovensko planinsko društvo je proti temu nezakonitemu napadu vložilo pri ministerstvu pritožbo, in upamo, da nam jo gospodje na Dunaju povoljno rešijo. Ako se bo pa ministerstvo opravičevalo, kakor se je trbiški gozdar, češ, da je tu njihov najboljši lov, tedaj pa nam mora odkazati prostor za drugo pot, po kateri bomo lahko in složno dospeli do svoje lasti. V nedeljo so imeli Nemci v Zajezeri veselico. Napovedanih je bilo nad 200, toda prišlo jih komaj 80; o tej slavnosti bomo še poročali. — 16. t. m. bo krasno razsvetljen Mangart, Žagarica, in mangartska jezera. To razsvetljenje, ki bo gotovo prav zelo lepa, bo napravilo inženirsko društvo, ki pregleduje zdaj karavanski predor. Komur je za ta krasen užitek, naj pride na sv. Višarje, mi bomo najbrže vse to mogli opazovati, ker nam ne nasprotuje nobeden — hrib. V preteklem tednu smo imeli zopet velike slovesnosti. V sredo in četrtek je bilo 24 maš, ljudi pa toliko, da se je vse trlo; cerkev vedno nabita. Med č. gospodi smo videli tudi našega vrlega pisatelja g. Franja Meška, ki je ex voto prišel se zahvaliti za svoje ozdravljenje Goričani, posebno Brici. Č. gospode duhovnik po prosimo, ko bi nam hoteli, če je mogoče, pismeno naznaniti prihod, ker smo bili posebno zaradi prenočišča že nekolikrat v zadregi.

— **Na o. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani** se s pričetkom prihodnjega šolskega leta sprejme suplent za klasično filologijo, eventualno za zemljepisje in zgodovino. Ko bi ne bilo izprašanih prosilcev, se bode oziralo tudi na take, ki še niso izprašani. Dotične, s posebnimi prilogami opremljene prošnje je vložiti pri ravnateljstvu do 27. avgusta t. l.

— **Predavanja o severnem tečaju.** G. inženier Lupša bode, kakor se od kompetentne strani poroča, imel tekom letošnje jeseni v različnih krajih Avstrije, torej tudi pri nas na Slovenskem različna predavanja o zasledovanju v severno-tečajnih pokrajinah ter nam bode pri tem tudi natančneje razjasnil lastni projekt, o katerem smo že nekaj slišali in katerega je izdelal po večletnem neutrudnem študiranju razmer, ki vladajo na severnem tečaju.

— **Na sumu, da je ženo umoril,** je posestnik Štefan Keber iz Sadinje Vasi. Dne 26. julija je pil s svojo ženo do pol 10 ure zvečer v gostilni Ane Habič. Drugo jutro je našla neka delavka na poti, po kateri sta zvečer šla zakonksa Keber, krvavo ruto, a jo je vrgla v grmovje. Pozneje je o tej pravila sestrice Ane Keber, ki je ruto spoznala za lastnino svoje sestre. Ana Keber je pozneje pripovedovala svojim sestri, da jo je mož s trdo rečjo udaril po glavi. Ana Keber je 9. t. m. umrla v tukajšnji deželni bolnici na dobljeni poškodbi. Štefana Kebrar so orožniki aretirali.

— **G. Hinko Sirovatka** je došel v Čikago, kjer ga je ondotna hrvatska kolonija srčno sprejela.

— **Velik strah na Javorniku na Gorenjskem.** V torek dne 11. t. m. zvečer raznesel se je naenkrat glas po vasi, da je vodovodna cev v tovarni počila. Vseh prebivalcev okoli tovarne se je polotil velik strah, ki se je plašno na okoli oziralo, kedar pridrvi ogromne vodne mase nad njihove hiše. Naša tovarna ima namreč svojo gonilno moč v vodi, katera je iz višine 360 m. po 56 cm. v premeru širokih ceveh 6 km. daleč napeljana. S to grozovito močjo pritiska vodna sila na fabriška strojna kolesa in zraven preskrbuje tudi tovarno z električno lučjo. Valed tega velikanskega pritiska večkrat poči kaka cev in če ni hitre pomoči, nastane lahko za fabriko kakor tudi za okoli stoječe hiše, posebej še za železniško postajo in železniški tir nepregledna katastrofa; ta vodna sila bi namreč vse po metla s površja, kar bi se ji na potu ustavljalo. Imenovit večer sta vodovodno cev pred tovarno popravljala monteur Giorgioni in njegov pomočnik Lapajne. Privijala sta močan železen obroč, ki naj bi kapa je vode iz cevi zabranil. Nesreča je hotela, da poči obroč in pri cevi se pokažejo naenkrat razpoke, iz katere prične voda z neznansko močjo hrizgati v zrak, višje kot je tovarna sama. Ko bi se bil ta vodni curek obrnil v imenovana dva delavca, bil bi ju raztrgal na kosce; pri vsem tem pa je bil monteur od zračnega piha s tako silo ob tla zagnan dvakrat, da je izgubil zavest. Z največjo silo rešili so ga pred razdvijanim elementom in ga prenesli na njegovo stanovanje, kjer mu je zdravnik konstatoval zlomljenje desne roke in druge hude poškodbe na glavi in v notranjih telesnih delih. Njegov pomočnik ni bil tako silno poškodovan, a vendar ima velike oteklino na glavi in rokah. Vodno

cev so potem z veliko težavo zaprli in tako tovarno kakor druge objekte za enkrat sredno rešili. Za koliko časa, tega ne vemo, a to lahko trdimo, da se bode prej ali slej pripetila gotovo katastrofa, ki bo zahtevala nebroj žrtvev, ako ne bo imela tovarna zanesljivih in izkušenih tehnikov. — Monterja pripeljali so še tisto noč v ljubljansko bolnišnico, njegov pomočnik ostal je v domači bolnici.

— **Sevniška šolska kuhinja,** ne boštanska, je razdelila, kot se nam k zadnjemu poročilu dodatno sporoča, v minulem šolskem letu 19.692 porcij.

— **Razglednice o slavnih dejanjih slovenskih vojakov.** Izšli ste naslednji razglednici: Pešpolk štev. 17. v boju pri Kustoci 24. junija 1866. leta in molitev in blagoslov pred bitko dne 24. junija 1. 1866.

— **Plemenito dejanje poveljnika 3. voja podmaršala pl Succowaty-a.** Na Vrhnikih se je te dni mudil 97. pešpolk in vojak Idrjčan bi rad obiskal še svoje stariše, predno odrine na Koroško. Dobil je dan odpusta, ter krenil peš proti svoji Idrji. Na cesti od Logatca ga doide mali voz, na katerem sedi pl. Succowaty in polkovnik generalnega štaba. Ko general pogleda vojaka, ki ima prašne noge, a ne puške, ne telečjaka, ustavi ga ter ga vpraša, kam gre. „Za en dan na dopust v Idrjo pogledat svoje stariše!“ bil je odgovor. „Prav, ti bom jaz prikrajšal pot, kar sedi k vozniku!“ Kako se je ustreglo to našemu fantu, si lahko mislite in ob enem še čast voziti se s podmaršalom. Ko privozijo do Idrje in se naš rojak po vojaško zahvali, stisne mu še general dve kroni v roko, „da bode za približek na kratkem dopustu.“ Kaj ne, plemenito dejanje visokega gospoda nasproti nizkemu vojaku prostaku, ki bode ta dan pomnil vse življenje.

— **Tri deklice v smrtni nevarnosti.** V hiši štev. 1 ulice Fornace v Trstu bi se bile kmalu zadušile tri deklice in sicer sestrice Elizabeta in Štefanija Zampiero ter Marija Bratina. Blizu sobe, kjer so spale, je namreč počila neka plinovodna cev in tekotom noči se je soba napolnila s plinom. Predvčeraj zjutraj je Erminija Bratina, sestra zgoraj omenjene Marije Bratina, trkala na duri dotične sobe, kjer so spale deklice, a se nihče ni oglasil. V strahu je poklicala na pomoč dva moža, ki sta s silo odprla duri. Ko so Erminija in ona dva moža stopili v sobo, našli so tam vse tri deklice v nezavesti. V trenutku nato je vse sosedstvo priteklo v sobo in vsakdo je po svojih močeh pomagal nesrečnim deklicam. Medtem so telefonično pozvali tudi zdravnika iz drzazniške postaje, ki je deklicam pomagal zopet k zavesti.

— **Truplo morilca Živkota** so iz vlekli iz Drave.

— **Iz Litije** se piše: Litijski diletantje so priredili v nedeljo 9. avg. zvečer v prostorih G. Oblaka 2 gledališki igri: »Bratranec« in »Ero uro doktor«. Obe igri sta bili igrani v splošno zadovoljnost. Pogrešali smo številnejšega občaka od narodne inteligence. Med točkami je avirala domača litijska godba. Čisti dobiček se bo uporabil za napravo novega odra. — Gostilna pri Oblaku je sedaj prazna. Dosedanji gostilničar G. Tonjev je zapustil Litijo.

— **Glede graščin,** o katerih smo zadnje dni poročali, da jih je z drugovi kupil g. dr. D. Majaron, smo dobili pojasnilo, da je pri dotičnih kupcijah prisostoval g. dr. Majaron le kot pooblaščenec in pravni zastopnik.

— **Udeležniki slavnosti 25letnice okupacije — politični vodo!** Te dni se je pripetilo nekaj, kar mora razburiti tudi najpatriotičnejše srce. Veteranci so praznovali po celi Avstriji obletnico slavne okupacije Bosne in Hercegovine. Stari vojaki so se vrgli v svoje uniforme, — in v parnem koraku so marširali, v srcu čustvo, da „mi smo vojaci korenjaci...“ Tržaški veteranci so izredno „fejst fantje“. In to je dobro, prav dobro za Trst, to pokvarjeno mesto, polno hudobne iredente... No, ti tržaški veteranci so se peljali na vojni ladiji „Zara“ v Reko. Doslej je šlo vse gladko. Tudi v Reki sami je bilo vse v redu. Stari vojaki so se spominali ob vinu in pivi, pri godbi in govorčinah onih dni, ko so bobnali v Bosni po turških grbah. Spominjali so se barbaričnih napadov od strani brezverskih Turkov, ki so odrezali kristjanu nos, ušesa, roke, noge. Spominjali so se krasnega veselja, s katerim so korakali po končani vojski — vsak cel junak! — nazaj v domovino naznanjajoč, da leži Turk premagan na tleh. Vsega tega so se spominjali in še prekmalu je prišla ura ločitve. A glej! Sedaj se je pripetilo nekaj, kar mora vsako srce razburiti. Prišlo je več ljudi, ki niso spadali na parnik. Kapitan omenjene ladije je zahteval od vsacega izkaz in ga drugače ni pustil na parnik. Veteranci so seveda protestirali. Kapitan c. kr. vojne ladije je gledal hlabre bojovnike nekaj časa, potem vzel cev in — po protestujočih veterancih se je vliel cel potok gorke in mrzle vode... Parnik pa je odplul! Ali ni to grozno! Nekateri, ki so vstali v Reki, niti denarja niso imeli in so se pripeljali v Trst „na puf“. Ali ni to vnebovpijčje? Oni, ki so topli Turka, — politični vodo kakor smrkava mulirja —

Tako so pretrpeli tržaški veteranci še enkrat vse težave „vojne“.

— **Glede požara v Boven poroča** se nam dodatno, da je bila naša „Vzajemna“ že zopet prva izmed vseh prizadetih zavarovalnic na licu mesta. Cenila je prav dobro ter tudi že izplačala odškodnino, tako da so pogorelci Kravanja, Kenda, Abram i. t. d. ž njo zelo zadovoljni. S tem ravnanjem si je seveda „Vzajemna zavarovalnica“ utrdila svoj ugled pri Bovčanih.

— **Koroške novice.** Poroča se nam: Za župana občine Hodiše je zopet izvoljen vrli našinec, g. Jurij Strauss. — V Škofljah je bila določena volitev župana zopet odložena, ker sloviti Mac Nevin štrene še ni dosti zmešil. — Za Otok je županom izvoljen nemčur L. Walcher. — Nebodijetrebna podružnica „Südmarke“ so ustanovili na Brdi ob Šmohoru. Kumovali so, kakor na Koroškem običajno, učitelji! — Gorlo je dne 4. t. m. v Št. Vidu v podjunski dolini. Zagrali so otroci. Dne 8. t. m. je gorlo v Gabštajnu. Tudi tu so zažgali otroci. — V Obermühlbah nad Št. Vidom je prišel nek vojak v kmetško hišo na obisk. Ko je pregledoval neko staro puško, ne vedoč, da je nabasana, se je ta sprožila in zadel je tam stojičjo žanjico tako nesrečno, da je kmalu na to umrla. — Inženierji državnih železnic imajo dne 15. 16 in 17. avgusta sestanek v Beljaku. Ogledovali si bodo tudi dela pri karavanskem predoru v Hrušici in Podroščici in belopeška jezera. Shoda se udeleži tudi železniški minister Wittek.

— **Čebelarški shod** se bo vršil 25. avgusta v prostorih ljudske šole v Šmartnem pri Kranju. Vspored: Shod se otvori točno ob 1/9. zjutraj. Dopoldne se predava: Življenje in razvoj čebele (g. A. Jarc), čebelarško orodje (g. P. W.), čebelarjeva opravila spomladi, poleti, jeseni (gg. Fr. Lackmayer, I. Lampe, pater Walter Smid, urednik, A. Žnidaršič). Opoldne skupno kosilo na Gaštelju. Ob dveh popoldne: Kako se ne sme čebelariti (I. Lampe), čebelarjeva opravila s praktičnim razkazovanjem (dopoldanski predavatelj), anatomija in bolezni čebele s fotograficnimi slikami in projekcijskim aparatom (A. Jarc). K obilni udeležbi vabi urednik „Slov. Čebelarja“ Francišek Rojina, nadučitelj v Šmartnem pri Kranju, kateremu naj se tudi naznani udeležitev najkasneje do 23. avgusta.

— **Nekaj o družbi slov. igralcev** Družba slovenskih igralcev nam piše, da predstavlja v soboto in nedeljo v Vipavi „Bisernico“ igro s petjem, ter tri vesele igre v ponedeljek in torek 17. in 18. tega meseca v Tolminu, v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva cesarja Fran Josipa I. „Ženski Otel“ in tri vesele igre, 19. in 20. pa v Kanalu iste predstave. V petek 21. v Kobaridu „Ženski Otel“, 23. t. m. v nedeljo na Jenecih tri jednotejanske igre. — O tej družbi slovenskih igralcev so nam zadnji čas došle številne pritožbe. Družba igra vedno iste igre, a si naslov sama poljubno spremeni. Posebno graje vredno je vedno usiljevanje igre — z vedno različnimi naslovi — v katerem gospa Danilova nastopa preoblečena v huzarja. Ta nastop gospe Danilove je tak, da bi si ga tako priletna dama pač lahko prihranila, družba slovenskih igralcev pa občinstvo zabavala z boljimi igrami. Res malo predržno je računati na podporo domoljubov na deželi, potem pa prirediti igre, ki so vzgojevalno pod ničlo. Ali menite, da je za deželo vsak „šund“ dober! Ako ne morete dobiti iger, ki bi narod narodno in moralno dvigale, pa tudi za „profit“ nekaterih posameznikov ni treba usiljevati iger, ki so za nič. Kedar bo družba slovenskih igralcev bolj gledala na narodno vzgojo in probujo, kakor pa na svoj „profit“, jo bomo prav radi pohvalili.

— **Vinska trta na Dolenjskem** obeta letos dobro kapljico. Soditi po došlih poročilih bo kvaliteta prav dobra in bo vina celo več kot lani. Vinogradi, ki so zasajeni z ameriško trto — domače je že itak malo — so polni grozdja. Ča se vreme obdrži do srede oktobra ugodno, bo trgatav poplačala trud. A treba je, da se vinski kupci malo bolj pobrigajo za dolenjsko vino. — Tudi sadje dobro kaže.

— **Tele z dvema glavama** je vrgla krava posestniku J. Buloveu v Radoljici.

— **Nevaren človek** se potika v gozdovih nad Podkorenem. Te dni je nesla neka gospodinja južno na senožet v gore, pa jo je neki človek ustavil ter zahteval od nje jedi in denarja. Nasitila ga je z jedjo, denarja pa ni imela. To se je že dvakrat zgodilo. Na obrazu je imel krinko, da ga ni mogla prav nič poznati. Pri sebi je imel revolver. Umevno je, da se ga je ženska zelo prestrašila. Ali bi ne bilo mogoče, da bi prišel ta nevaren človek pravici v roke?

— **Razpisana** so na Koroškem: Mesto c. kr. okraj. komisarja pri novi ekspozituri celovškega okr. glavarstva v Trgu in mesto kancelista ravno tam do 10. sept. — Mesto podpredsednika pri c. kr. dež. sodišču v Celovcu do 27. avg. — Mesta: šolskega vodi-

ditelja v Vogrčah do 3. sept.; šolskega voditelja v Medgorjah, dvoje učiteljskih mest v Borovljah, učiteljsko mesto v Hodišah, učiteljsko mesto v Selah do 23. avg.

— **Tatovi v Metliki.** Pod tem naslovom je priobčil pred nekaj tedni „Slovenec“ vest, da so kradli pri raznih metliških trgovcih cigani. In danes smo zopet v položaju poročati o novih tatvinah. V ponedeljek se je prišlo namreč na sled celi tatvinski družali, ki se je posluževala nekega trgovskega vajenca v dosegu svojih namenov. Od ciganov ni zapleten v to čedno družbo noben, pač pa sami častivredni ljudje iz same Metlike. Orožniki imajo sedaj veliko posla, ko morajo delati neprostovoljne obiske sedaj tu sedaj tam. Pravijo, da znaša število teh poštenjakovičev do trideset. Po Metliki je vsled tega že cel teden veliko razburjenja, ker vsak dan zvemo za kakšnega doslej neznanega uzmoviča iz raznih stanov in raznih mest. Natančneje o vsej zadevi bomo poročali, kadar se bode obravnavala pred novomeško poroto. Danes le še opozarjamo dotične oblasti, ki se morajo baviti s to stvarjo, da je razširjena po Metliki govorica, da se hoče krivda nekaterim nekega potlačiti. Mi ne damo seveda nič na te govorice, ker smo prepričani, da bodo merodajni činitelji vse storili, kakor so do sedaj v takih slučajih, da bodo krivci pomnili razloček mej mojim in tvojim. Drugače pa kličemo: živel liberalizem!

— **Sin odličnega Amerikanca utonil v Rimskih toplicah.** Iz Rimskih toplic se nam piše: V četrtek popoldne je tukaj utonil 9letni sin nekega znanega pisatelja amerikalkega iz New-Jorka. Ta gospod, Chapman z imenom, se je v tukajšnih toplicah dobro okrepčal in mislil s svojima sinovama v petek oditi, in ravno nekaj ure poprej pa mu smrt enega sina pobere. Kopalnica sta se v Savinji v kopalšču „Sannhof.“ Njuni odgojitelj ju ji pustil sama in šel po nekem opravku na kolodvor. Trupla do zdaj še niso našli. Iz Trsta pride potapljevec, da bo truplo iskal.

— **Potres v Zagrebu.** Predvčerajšnjim so čutili v Zagrebu lahak potresni sunek.

— **Begunec iz Ljubljane ujet.** Enega onih treh beguncev, ki so nedavno všli iz tukajšnjega novega Žabjaka, so vjeli predvčerajšnjim v Sovodnjah na Goriškem, ko je hotel preplavati Sočo. Govoril je samo nemški. Star je okoli 30 let. Že par dni ni nič jedel.

— **Ubil se je pri padcu z voza** posestnik Anton Florenin iz Gabrij pri Mirnu.

— **Elektrika na bohinjski železnici.** Kakor poroča „Eisenbahnblatt“, je povabilo železniško ministerstvo nekatere glavnih podjetij, ki se bavijo z električnimi napravami, da mu predlože do 1. oktobra načrte, po katerih bi se uvedla na bohinjski železnici, in sicer na črti med Celovcem in Trstom, električna gonilna moč. Ministerstvo je načrtalo imenovanim podjetjem celo neko osnovno podlago, na katero se imajo ozirati pri izdelovanju svojih načrtov. Železniški stroji bi bili dvojni, jedni za brzovlake in za navadne osebne vlake, drugi pa za tovrne vlake. Električna gonilna moč bi se dobivala s pomočjo Soče med Bovecem in Kobaridom in bi znašala 14.000 konjskih močij.

— **Razsvetljava na Bledu** bo povodom cesarjevega rojstnega dne 17. avgusta. Začetek razsvetljave ob 8. uri zvečer.

— **Imenovan** je profesor na državni realki v Celovcu g. Wehr ravnateljem državne realke v Knittelfeldu.

— **Ustanova za slepe otroke** s Kranjskega bo izpraznjena meseca septembra v vzgojevališču za slepce na Dunaju.

— **Električna razsvetljava v Kamniku.** O dotičnem projektu bo lokalni ogled 31. t. m.

— **Ubila pri nabiranju črešenj.** Pri nabiranju črešenj je posestnica Neža Vinkler na Kočevskem padla z drevesa 11 metrov globoko in se tako poškodovala, da je v 10 minutah umrla.

— **Cesarska slavnost na Bledu.** Povodom Najvišjega rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 17. in 18. avgusta bo na Bledu cesarska slavnost. Dne 17. avgusta: Razsvetljava jezera in umetalni ogenj. Korso na jezeru z razsvetljenimi čolni. Začetek ob osmi uri zvečer. Nezadostno razsvetljeni čolni so policijsko prepovedani. Da se ne krši red na jezeru, so določeni posebni stražniki. — Dne 18. avgusta: Ob 10. uri dopoldne: Slavnostna masa v otoški cerkvi. Ob 9. uri zvečer: Slavnostni plesni venček v dvorani zdravniškega doma.

— **Iz Celovca,** dne 13. avgusta. Na plesišču pri Kolmanu je minulo nedeljo neko dekle padlo tako nesrečno, da si je zlomilo nogo. Prepeljati so jo morali v bolnišnico. Na ta ples se bo gotovo spominjala. — Tukajšnji huzarski polk št. 6 sta te dni pregledovala generala G. pl. Salvinija iz Maribora in korni poveljnik plem. Succowaty iz Gradca. — K vojaškim vajam je prišlo te dni 1000 mož 4. bramborskega polka in rezervisti 7. pešpolka. — V Trgu se bo na-

pravila ekspozitura tukajšnjega okrajnega glavarstva.

— **Umetniško-obrtna razstava** se je otvorila dne 12. t. m. v Celovcu. Priredili so jo mladi koroški umetniki v slogu secesije v veliki dvorani deželnega dvorca. Pravi jo, da je razstava prav lepa in prva te vrste v provincijskem mestu.

— **Osebnosti** s Koroškega. Nadučitelj gospod Josip Vončina v Skočidolu je stopil v stalni pokoj. — Nadučitelj g. A. Kosutnik iz Medgorij je prestavljen v Trdnjavo. — Učiteljica M. Lechleitner je prestavljena iz Borovlj v Poreč, podučitelj Fr. Schöber iz Skočid v Sp. Dravograd.

— **Poroča in smrt** V Logatcu je umrla po enodnevni bolezni v četrtek 13. avg. gospodična Franca Gostiša, hči veletržca in posestnika gosp. Miha Gostiša na Kalcih. Pred enim tednom je bila v ti hiši poroka njene sestre.

— **Pozni cvet.** Prejeli smo danes lepo jabolčno cvetje iz Rožne doline pri Glincah iz vrta g. Ivana Podlesnika, kar je nekaj nenavadnega v tem času.

— **Sejmi po Slovenskem** od 17. do 22. avgusta. Na Kranjskem: 17. v Fari pri Kočevju, pri Sv. Roku pri Mokronogu, v Ložu, na Vačah, Hotavljah Šmarju, Planini, Trebnjem, Čerklih, Spodnji Idriji in Svirci; 18. v Metliki; 20. v Zidani; 21. v Mokronogu. — Na slovenskem štajerskem: 17. v Lambahu, Mozirju, Soški, pri Sv. Roku pri Ptuj, pri Sv. Trojici v Slov. goricah, v Sevnici na Savi, na Polšteti, pri Sv. Mariji v Jarenini; Šetali, pri M. B. v Pušavi, v Kapeli pri Brezicah, Smarju pri Jelsah in Št. Jakobu pri Kolobju; 21. pri M. B. v Pušavi. — Na Koroškem: 20. v Frizah. — Na Primorskem: 17. v Gorici in na Vidmu.

— **K naši prilogi.** V poročila, katera prinašamo v prilogi, nismo mogli sprejeti imen vseh onih vrlih naših rojakov, ki so se odlikovali pri okupaciji Bosne in Hercegovine, ker nam vsa imena niso mogla biti znana. Prosimo, da se nam naj vse nedostanke blagovoljno naznaniti, da spopolnimo poročila tekom danj, ko priobčimo še nekaj drugih doposlanih nam stvari.

Ljubljanske novice.

Ljubljana v zastavah Povodom jutrišnje slavnosti 25. letnice okupacije Bosne in Hercegovine prosi mestni magistrat na željo pripravljalnega odbora hišne posestnike, da blagohotno razobesijo zastave. Ker bo to na čast slovenskim junakom, ki so se borili v Bosni in Hercegovini za svobodo svojih bratov, upamo, da se tej želji hišni posestniki radovoljno odzovejo.

Vojaške vesti. Pešpolk št. 87. je danes odkorakal iz Ljubljane proti Kamniku. Včeraj je poleg 27. pešpolka došel sem tudi artilerijski polk št. 7. Iz Ljubljane pojdejo ta dva polka dne 17. t. m. Takrat odkoraka iz Ljubljane tudi domobranski polk št. 27. in prenoči istega dne v Lukovici. Dne 19. avgusta bodo končane vojaške vaje na Kranjskem. Na Koroškem se prične vojaške vaje 20. t. m. Včeraj zvečer je v tukajšnji „Zvezdi“ igrala godba 27. pešpolka in ne 87. pešpolka, kakor je bilo prvotno poročano.

Najdeno. Elizabeta Rozman, 9 let stara šolska učenka, je našla včeraj zvečer na Zaloški cesti pred Sarabonovo prodajalnico bankovcev za 10 kron in ga oddala na policijo. — Lekarnar Josip Maier na Marijinem trgu je našel danes dopoldne v poslopju finančnega ravnateljstva 40 kron.

Deček z loncem na begu. Kristina Simon, zasebnica v Pišerjevih ulicah št. 21, poslala je včeraj 12 letnega Andreja Repa, stan. v Čerkvenih ulicah št. 21, z loncem in z eno krono po jedi. Deček pa je z loncem in s krono pobegnul in se ni več vrnil nazaj.

Ustanovna veselica. »Tamburaškega in pevskega zbora« Brainega društva v Vodmatu, katera se vrši jutri v soboto dne 15. avgusta 1903 v novo vrenemem vrtu gostilne g. Ivana Egerja, preje Trškan, nasproti deželni bolnici, obeta biti sijajno animirana, ker se delajo vsestranske priprave, da se doseže lepši uspeh. Vstopnina je samo 20 vinarjev. Za izvrstno jed in pijačo in dobro postrežbo je skrbjeno. Kogar zanima to mlado društvo, se uljudno vabi na udeležbo te veselice.

Društvena zborovanja. Društvo knjigovozov itd. na Kranjskem ima danes zvečer ob pol 9. uri v gostilni Ivana Kende v Zidovski stezi št. 4. poluletni občni zbor. — Krajna skupina zveze železniških in kovinskih delavcev v Avstriji priredi jutri ob 10. uri dopoldne v gostilni Josipa Vetterja v Sv. Florjani ulicah št. 6. društven shod. — V torek ob 10. uri dopoldne vrši se bode v »Narodnem domu« občni zbor »Slov. akademčnega ferijalnega društva Sava«.

V Ameriko. Danes ponoči odpeljalo se je od tod v Ameriko le 6 oseb.

Nastanitev vojakov. Te dni v Ljubljano došla polka št. 97 in 87 sta bila nastanjena v Franc Joževih infanterijskih vojašnicah, v stari cukrarni, in šolskem poslopju na Ledini, šentpeterski vojašnici in v bolnici za

silo (na ljubljanskem polji). Častniki so nastanjeni večinoma po hotelih in privatnih hišah.

V deželno bolnico je bil pripeljan Andr. Skof. 81 let star, delavec v papirnici v Medvodah. Delavec Jakob Konjar vrgel mu je neko posodo v lice in ga precej hudo poškodoval.

Ukradena obleka na sprehodu. V Tivolškem parku je bilo nekeje gospe s klopki ukradena obleka njenega osem let starega sina. Gospa je pustila obleko na klopi, ko je šla za otroci.

Prijeta tatca. Brezposelna natakariča B. H. je bila danes dopoldne v prodajalnici kramarice Uršule Turk v Prešernovih ulicah prijeta, ko se je bila ravno na nepošten način polastila dveh predpasnikov.

Umrl je 13. avg. ob pol 2 uri popoldan čevljarski mojster gosp. Anton Klanšek Rimska cesta 14. Bolehal je že dalje časa. Šel je v Zidani most se zdraviti a ondi dohitela ga je smrt. Bil je 42 let star. N. v. p.

Pevsko društvo „Ljubljana“ priredi v nedeljo 23. t. m. na Kozlerjevem vrtu svojo letošnjo tretjo veliko vrtno veselico s sodelovanjem ljubljanske društvene godbe. Več o vspredu prihodnjič.

Naša sprehajališča. Razen „Zvezde“ in Lattermanovega drevoreda in tivolskega gozda obiskujejo tuji tudi kaj radi ljubljanski grad. Marsikdo pa, ki bi se rad kam vsedel, ne najde nobene klopi za kak odpočitek. Ta nedostatek je zakrivila zadnji čas tukajšnja finančna uprava, koje last je zdaj poslopje na gradu. Dala je baje klopki zato odstraniti ker — nič ne nesejo! To je pač umazanost brez povoda.

Za poslopje obrtne šole v Prulah se bodo izdelali novi načrti. Kedaj se z zgradbo prične, še ni znano.

Prošnja. Delavcu Lovru Jakliču pri kranjski stavbeniški družbi odtiral je stroj levo roko in je bil 13. t. m. odpuščen iz bolnice. Reče se nahaja v največji bedi, navezan na malo bolnišnico, s katero mora preživiti sebe in svojo družino. Apeliramo na milosrdna srca, naj se blagovole reče, ki je res potreben, z darovi spomni. Darove sprejema naše uredništvo, ali pa naj se mu pošljejo na dom: Karlovska cesta št. 26. Imena darovalcev bomo priobčili.

Tukajšnji c. kr. deželni plačilni urad na Cestarja Josipa trgu bo dne 18. in 19. in 20. t. m. zaradi snižanja uradnih prostorov za stranke zapt.

S tlakovanjem Dunajske ceste so dospeli do Holzerjeve hiše. Kakor čujemo, izvršilo se bo to tlakovanje letos do Gariboldijeve hiše, od tod bodo pa drugo leto delo nadaljevali.

Zdravniki v tobačni tovarni so včeraj zavrgli slovenske prošlee, ki so se oglašili za vsprejem v tobačno tovarno, sprejeli so pa nekega hajlovca. Prednost imajo tuji, domačinom, dasi so bili vojaki in so krepki, se kažejo vrata. To je tudi značilno za razmere v katerih živimo.

Stavbni prostor za II. drž. gimnazijo mora biti do 15. oktobra letos sprazen. S podiranjem del Cottovega posestva ob Poljanski cesti prične zbog tega v kratkem.

Dr. Marko Loboda, znani in od raznih Ižancev mnogo „iskani“ zastopnik ljubljanske nižje advokacije, se je neki preselil v Trst ker upa imeti tam boljše klijentelo. Tu ga bo nadomeščal braj njegov dozdani konkurent „der nette Graf“.

Pasji brod je bil te dni od vojaštva „oblegan“, pa le — v vodi! V teku treh dni se je v Gradašici kopalo nad 2000 mož. V Kozeljci so kopalci morali čisto vodo le dopoldne uporabljati, kajti popoldne se je voda precej „zgostila“. Kopanje pa je vojakom, seveda, kaj dobro delo.

Pij X.

Papež je šel včeraj zjutraj po vaticanskih vrtovih na izprehod. Popoldne je papež sprejel argentinskega in berlinskega poslanika Orogujas, ki sta sporočila sv. očetu čestitke svojih vlad. Danes so odprli prostore, v katerih je stanoval papež Leon XIII. Poluradni članek v „Osservatore Romano“ pravi, da ima papež pravico zahtevati, da časopisi nanj ne delajo nobenega pritiska, ker bi se s tem škodovalo važnosti njegovih bodočih odločb in javno mnenje bi v sodbi o teh odločbah lahko hodilo napačna pota. List priznava, da so časniki prigodom najnovejših dogodkov sv. Stolici storili velike usluge, prosi pa liste, posebno katoliške, naj čakajo na vsa dejanja papeževa in se zdržujejo vseh komentarov, vsled katerih bi svet lahko ta dejanja napačno sodil.

Književnost in umetnost.

* **Musica sacra.** V torek 18. avgusta k najvišjemu godu Njega Velikanstva cesarja pontifikalna maša v stolni cerkvi ob 10. uri (Votivna maša k najsvetjši Trojici): Mašo „Panis angelicus“ zložil Fred. Koenen, graduale „Benedictus es, Domine“ Ant. Für-

ster. po of-rtoriju »Off-fo tibi cor meum“, z I. Ch. H. Rink, »Te Deum laudamus“ Jožef Gruber.

Dogodki na Hrvatskem.

Neosnovane vesti.

Po nekih časopisih se je razširila vest, da kani odstopiti tudi sedanji ban Pejačević. To pa sklepajo, ker ban prav pogostoma potuje v Budimpešto na dogovore z bivšim banom Khuen Hedervaryjem, a ker je le-ta demisioniral kot minister - predsednik, bi moral potemtakem odstopiti Pejačević, saj ga je vendar Khuen predložil za bana. Po našem mnenju to ne more biti. Bivšega bana Khuena je predložil Tisza, a koliko ministerstev je preživel Khuen na Hrvatskem skoz dvajset let, je dobro znano. Bržkone tarejo sedanjega bana druge skrbi, in to je financijsko vprašanje. Pri nastopu svojem je rekel, da bode prva njegova skrb obnoviti financijsko nagodbo. A to zdaj ni mogoče, ker so na Ogerskem take zmešnjave. A na Hrvatskem grozi bankrot, ako se v kratkem ne sklene nagodba, po kateri bi morala Hrvatska dobiti precej več dohodkov. Raditega potuje ban tako pogostoma v Budimpešto. Žalibog, da vselej brez uspeha. A mogoče je, da slednjič ravno to vprašanje vendar le bana prisili, da odstopi, saj so mu nekateri celo našli že naslednika v osebi grofa Stefana Erdeda, dosedanjega predsednika kluba narodne ali mažaronske stranke. Mnogi zatrjujejo, da je raditega ravnokar odlikovan od vladarja s častjo tajnega svetovavca. Tudi mogoče, saj je grof Erdedi bil med prvimi kandidati za bansko stolico, ko je Khuen odšel.

Razveljavljena obsodba.

Obsodba, s katero je bil hrvatski pisatelj g. Stjepan Radić obsojen dne 13. febr. radi razžaljenja nekega železniškega uslužbenca, je razveljavljena.

Vstaja na Balkanu.

Najznamenitejši čin, ki so ga storili makedonski revolucionarji zadnje dni, bil je ta, da so vrgli v zrak železniški most pri Dievdiljih; to je bil največji žel. most v Makedoniji. Sedaj je pretrgana železniška zveza s Solunom in s Carigradom. Namen tega atentata je jasen; vstahi hočejo preprečiti dovažanje novih vojaških čet v monastirski okraj. Sedaj vlada Boris Sarafov s svojim štabom makedonskim krajinam.

Cudne stvari pišejo in govore o Sarafovem; najnovejša novica je ta, da je on v neposredni zvezi z avstrijsko diplomacijo. „Leipziger N. Nachr.“ pravi, da miroljubnost Goluhovskega ni tako zelo poštena. V času, ko je bil v svojih službenih izjavah poln skrbi za vzdržanje miru na Balkanu, kovali so njegovi uradniki načrte z zastopniki makedonskih revolucionarjev. Te obravnave se niso vršile samo s podrejenimi člani revoluc. odbora, kakor n. pr. s Karajovim, ampak naravnost s samim Borisom Sarafovim. Ti pogovori da so se vršili na Dunaju.

Gibanje vstahsko mora biti jako živahno, ker celo turška poročila priznavajo nekaj neprijetnih novic.

Vstahi so zažgali mohamed. vasi Bomšin, Doleny, Obiednik in Murjačevo; prej je vse prebivalstvo po hudem boju zbežalo v Smiljevo. Mesto Stokić je v plamenu. Vse žitnice so zgorle. — Močno vstahsko četo pri Amatorskem jezeru (?) je obkolila petkrat močnejša turška četa, vendar se vstahi niso vstrašili boja. Boj je trajal deset ur. Turške čete so bile poražene, vstahi so se pa umaknili v gore; imeli so samo 11 ranjencev. Turški vojaki so se znesli potem nad bližnjo vasjo; starce in otroke so poklali, žene in dekleta odvedli in onečastili.

Carinarski urad v Belgradu je naložil bolgarski vladi globo 21.000 frankov, ker je naročila 8 vagonov municije, a jo naznačila kot papir. Municija je bila naložena kot popirne bale, a v Belgradu so na postaji zasledili prevaro. Bolgarska vlada naroča orožje na tihem, da ne bi vzbudila pozornosti pri turški vladi.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Zupanu grozila. Ključavničar Rudolf Pogačnik in kovač Tone Solar iz Kroke sta bila jezna na župana iz Kroke, ker je prišel zaradi neke poskušene tatvine z orožnikom k njima poizvedovat. Poizvedbe so imele uspeh, da so prišli pravim storilcem na sled. Drugi dan 18. junija sta prišla v županovo prodajalno in naročila županovi soprogi, naj možu sporoči, naj v takih zadevah nič več ne zahaja z orožnikom k njima, drugače bo on nesrečen; po prodajni sta pa razbijala. Obdolženca sta na glaslu kot silovita človeka, kar potrdi tudi župan. Sodni dvor je obsodil Solarja na sedem mesecev, Pogačnika na pol leta ječe. —

Oženjeni ženin. Oženjeni Stefan Reberšak, ključavničarski pomočnik iz Sisesaka je imel ljubavno razmerje s kuharico Jero Potočnik, kateri je obljubil zakon in izvalil iz nje v večkratnih zneskih pod raznimi pretvezami 140 K, kar obdolženec vse sam odkritosrečno priznava. Sodni dvor ga je obsodil na 7 mesecev ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Štrajk v Barcelni. Štrajkujoči zidarji so odklonili zadnje ponudbe delodajalcev, vsled česar se je položaj poojstril. — **Naša vlada.** Dalmatinske občine, v katerih vlada sedaj silna beda in lakota, so dobile od vlade navode za čiščenje zob. Kako si bodo neki čistili ondi ljudi zobe, ko pa nimajo nič jesti. Vlada naj jim pošlje kruha! — **Orkan na ameriškanskih obalah.** Orkan je razdiral vse telegrafične zveze z Zahod. Indijo. Do jarmajke je zveza zopet popravljena. Mesto Klingston je zelo trpelo, in ladije v njegovem pristanišču so poškodovane. Mnogo plantaž je razdejanih. Škode je najmanj 3 mil. dolarjev. Na Kubi niso čutili orkana. — **Umor v francoskem poslaništvu v Peterburgu.** Vratarja peterburškega francoskega poslanišstva so našli 8. t. m. umorjenega. Videlo se je tudi, da je hotel nekdo zažgati. — **Samomor pred očmi matere.** Elvard Pilz je svojo mater zelo mučil s pijančevanjem, tako, da jo je hotel njen starejši sin vzeti k sebi. To pa je Elvarda tako bolelo, da se je zagnal pod vlak, s katerim bi se imela odpeljati njegova mati k star. sinu. — **Rumunska** namerava del svoje vojne sile mobilizirati, da v slučaju vojne med Turčijo in Bolgarijo varuje svoje ozemlje. O tem je razpravljaj Karol z našim cesarjem v Ištu. — **V Dubrovniku** je bil 12. avg. izvoljen pri dopolnitvi volitvi za drž. zbor. dr. Cingrija iz kurije veleposestnikov. Novoizvoljeni poslanec pripada neodvisni narodni stranki. — **Angleški kralj Edvard** dospel je včeraj v Marijine Vari na Češko. Pozdravil ga je samo okr. glavar, ker si je prepovedal vsak vsprejem. — **Na Sumatri** vršil se je predvčerajšnjim hud boj med nizozemskimi četami in vstahi. Vstahi so imeli 300 mrtvih, izmed vojakov je bil 1 častnik in 6 mož ubitih, 51 ranjenih. — **Očeta** je umoril tridesetletni sin ravnatelja pivovarne v Kolku pri Kölnu. Bolehal je namreč na epilepsiji in pokazovali so se simptomi blaznosti. Ko je v gledal očeta, da prihaja z zdravnikom k njemu, pograbi puško in ustrelil očeta; potem pomeri na sebe ter si prestrelil glavo. Oba sta bila takoj mrtva. **Nesreča na gorah.** Kakor že znano se je na gorah ponesrečila soproga učitelja telovadbe Villarsa valed tega da se s soprogom nista mogla zjediniti, katera pot bi bila krajša. Ker se ni noben hotel udati, sta se ločila — za vedno. Gospa se je ponesrečila in našla smrt v prepadu. — **Smrt matere.** V Walchsee na Tirolskem je med vožnjo 4 letni sinček padel iz čolna v vodo. Oče in mati skočila za njim. Materi se je res posrečilo rešiti sinčka, pri tem pa je sama našla smrt v valovih. — **Samomor na očetovi gomili.** Medicinac Geza Szarka v občini Egri na Ogrskem se je ustrelil na očetovi gomili. — **Pes je rešil** nekega 8 letnega dečka iz narasle reke Odre, v kateri se je kopal.

Amerikanski posebnost V Chicagi je umrl v starosti 83 let milijonar Gerge T. Cline, ki je imel kaj čudne navade. Po sklepu svetovne razstave v Chicagi je kupil Cline hotel s 57 sobami in je živel ondi čisto sam. Prebival je samo v eni sobi, toda dal je tudi druge krasno opraviti. Pod njegovo posteljo je bilo osem gosli, med njimi ena »amati« v vrednosti 500 kron. Zadnjih 10 let je igral po noči in po dnevu mnogo ur na vijoline. Dostikrat ni prišel iz svoje hiše po dva dni, in ni med tem časom užil nobene hrane. Potem je šel v kako ceno gostilno, kjer ni za svojo jed dal več kakor 6 vinarjev. Njegov mesečni živež ni veljal več ko 15 K. Poleg zbirke gosli je bilo edino njegovo veselje v tem, iskati Iree s posebnim narečjem, dajati jim jesti in piti in jih poslušati govoriti. Svoje veliko premoženje je posebnost zapustil svojemu bratu in drugim sorodnikom.

Obljudeno ognjenikovo žrelo. Da bi se kak Evropejec naselil v ognjenikovem žrelu, tega si ne moremo misliti. A prebivalci na tleh, koder je mnogo ognjenikov, so se sčasoma privadili vsega — da, celo v ognjenikovem žrelu so si postavili svoja bivališča. Tako vedo listi poročati, da se je to dogodilo na Japonskem. V žrelu na videz ugaslega ognjenika, 50 km. od mesta Kumamoto, se je naselilo 2000 ljudi. Ta naselbina je baje zelo slikovita; obdana je okrog in krog z goro kakor kakim zidom. Prebivalci žive sami za se skoraj popolnoma ločeni od calega sveta, prav redkokdaj pridejo v dotiko z drugim svetom. Pa jim tudi treba ni, kajti vulkanična zemlja je — kot znano — zelo rodovitna, torej jim nudi

vsega v obilici. Pa Japonsko je kaj nevarna zemlja in ne sme se nam zdeti nenaravno, da nekega lepega dne ta idila izgine s sveta, ko se pojavi znova ognjenik, in z njo brezskrbno ljudstvo.

Misijonarjeva hči cesarica. Koreanski cesar Yi Kong je pred kratkem dobil novo ženo. Imenuje se Emilija Brown. Je hči nekega ameriškega katoliškega misijonarja. Kakor pravijo, je ta izvoljenka omamila cesarja s svojo izredno lepoto. Ko jo je videl, ji je naznanil, naj vstopi v njegov harem, kar pa je Brawn v začetku zavrnila. Se-le po dveh letih je vstopila v harem. Obljubil ji je, da jo kmalu proglasi za cesarico. To se je zgodilo pred nekaj tedni, ko ga je obdarila s sinčkom. Z velikimi svečanostmi so Koreanci obhajali ta dogodek.

Vsled strahu je umrla v Parizu stara mati delavčeve žene, katero je mož pretepal in je vsled tega k njej pribežala. A tudi mož je prišel kmalu zanj in se tu nadalje prepiral. Vsled strahu je zbežala starka v sosednjo sobo, iz katere se je kmalu potem zasilil globok vzdihljaj. Prihitela mož in žena sta našla starko mrtvo. Delavca so zaprli.

Odpočitek v prosti naravi je prekrbel šolo obiskujočim otrokom nižjeavstrijski deželni odbor. Počitka potrebna mladina se vozi v elektr. vozovih ob prostih urah na kraj razvedrila. Tak kraj je Pözlendorf.

Shod rabinov v Krakovu. Meseca avgusta bo v Krakovu prvi mednarodni shod rabinov, ki bo trajal 8 dni. V ponedeljek 10. avgusta bo shod v sinagogi z molitvijo za avstrijskega cesarja. K temu shodu bodo povabljeni zastopniki oblastij in drugi dostojanstveniki, vpricho katerih bodo rabin prišli na sv. Toro, da je očitjanje ritualnih umorov lažnjiva izmišljotina. Drugi rabin, ki ne morejo na shod, bodo poslali obrazec prirege s svojim podpisom mestnemu nad-rabinu v Krakov.

Strašen samomor. V Znojmu si je 46letni hišni posestnik Mihael Fuchs s koso prerezal trebuh in v malo trenutkih umrl. Neozdravljiva bolezen ga je gnala v smrt.

Mater umoril je s sekiro v občini Törösnakos kmet Janez Kleiner v prepiru.

Miš v želodcu. V Tutschahu je neka 60 let stara žena hitro zbolela. Tožila je, da se ji vrti v glavi, da jo želodec boli, ne da bi vedela, kaj je vzrok bolezni. Šele deseti dan so našli med izmečki mlado miš, ki je že začela gniti. Bolnica je bila takoj zdrava. Sedaj se je spominjala, da je pred boleznijo pila iz neke posode, v kateri je bilo ahranjeno kisel mleko za prešiče, in pri tem pogoltnila tudi neko tršo stvar. Dober tek!

Organizacija katoliške mladine v Nemčiji. Ravnokar izšlo poročilo pravi, da je v zvezi okoli 6900 članov, konec prejšnjega leta jih je bilo 4400. Da je naraslo število članov tekom enega leta za 2500 članov, so pripomogle v to največ volitve v državni zbor. V mnogih krajih so se ustanovile na novo podružnice slavne »Windthorstove zveze«, da delujejo med ljudstvom, sosebno med mladino — ker v mladini je naša moč.

Celi magistrat v preiskavi. Nedavno so prišli v mestecu Ljublo na Ogrskem ob priliki neke revizije na sled nerednostim v 49 slučajih. Vsled tega je prišel ves mestni svet v disciplinarno preiskavo. Zupan je bil suspendiran, proti notarju, blagajniku, kontrolorju in knjigovodji so nastopili disciplinarni potomi. Mesto bo menda zgubilo pred nedavnim dobljeno pravico imenovati se »mesto«.

Nexnana bolezen. Čudna bolezen se je pokazala na Angleškem v Swarsetalu v Cambridge. Nekoga so prepeljali v bolnišnico, češ, da je zbolel na ošpicah. Toda po dolgem opazovanju so se zdravniki izjavili, da to niso ošpice, nego neka dosedaj nepoznana bolezen. Dogodilo se je več enakih slučajev.

Črnci novomašniki. V nedeljo, dné 12. julija je imel novo mašo v Tešinu novoposvečeni duhovnik iz rodu Zulu v južni Afriki. Naziva se Alojzij Manjonga, a sedaj si je privzel ime František Schady, po delavcu Poljaku, na čegar stroške se je vzgajil v Rimu. Duhovnik-črnci govori gladko latinsko, laško, angleško in zulusko, nekliko se je naučil tudi nemškega jezika, a po poljsko pozdravlja in moli razumljivo: Ciesna Marija.

Golobje pismoče med Rimom in Kolinom. Iz Ale se poroča, da se je ondi peljal z brzovlakom tudi voz okrašen z zastavami in zelenjem. V njem je bila cela vrsta golobjakov z 280 golobi. Ti golobi se bodo spustili v Rimu in leteli navaj v Kolin.

Cesar Viljem — slikar. Župan mesta Marienburg v Zahodni Prusiji je dobil 5 od cesarja lastnoročno risanih risarij za one hiše, ki so pogorele 6. grudnia min. leta. Risbe imajo monarhov podpis.

Rodbina Lunjevica. Sestre kraljice Drage so pooblastile belgrajskega advokata Veličkovića, da reklamira za nje sodnijskim potom častalino njihove sestre. Veličković,

nekdanji minister, je bil intimen privrženec umorjenega kralja Aleksandra.

Nova cestna imena v Parizu. Pariški mestni svet je sklenil, da dobijo dve cesti imena Prage in Budapešte. Neka druga dobi ime Riharda Wagnerja.

Umobolni — častnikar. Na Nemškem v norišnici Werneck je pred nekaj tedni umrl ruski knez Svedin v 68. letu. Svedin je bil najprej ruski gardni častnik, potem je bil poklican v diplomatsko službo, katero je pa le malo časa opravljal, ker so se kmalu pokazali znaki blaznosti. Od leta 1863 je bival v blaznici Werneck, kjer so mu dali popolno prostost. Tu je tudi izdal svoj časnik »Journal Populaire«, ki se je tiskal v Würzburgu. Vrednost lista se je ravnala po izdajateljevi. Bil je poln zmešanih resničnih in izmišljenih dogodiljav. Smrt ga je rešila brezskrbnega truda. Nekaj aličnega se kaže ustanavlja tudi v Ljubljani.

Trgovci s dekleti. V Dečinu nad Labo je zaprla policija trgovca s dekleti, kateri je izpovedal, da se piše Gustav Presse in je doma iz Kiela. Ob času aretovanja je našla policija pod njegovim »varstvom« kakih petnajst deklet s Češkega, katere je nesramni trgovec hotel odvesti v Hamburg, a od tam v ameriška in azijska mesta.

Znati se mora. V zahodni Prusiji je hotel neki Nemec prodati svoje posestvo. Barantal je s kolonizacijsko komisijo, a se ni mogel pogoditi za višjo ceno, kakor si je želel. V tem posestvu je bil majhen gozd. Ta gozd je ponudil premožnemu Poljaku. Poljak pride, ogleda si gozd, gospodar ga vodi po polju, pokaže mu gospodarska poslopja, a s kupčijo ni bilo nič, ker je bil gozd predrag. Kmatu nato izve komisija, da si je bogati Poljak ogledal to posestvo kot kupec — in da bi prehitela Poljaka, je plačala Nemcu zahtevano ceno.

Zanimiv slučaj. V nedeljo zvečer je prišlo na župnika v Rése anonimno pismo s poštnim pečatom iz Trevisa. V pismu sta pripovedovali dve osebi, da se jima je sanjalo, da bo kardinal Sarto postal papež, ker sta ga videli že obledenega v papeško opravo. Župnik se seveda ni brigal za pismo, ker si je mislil, da si je nekdo dovolil neslan dvopit.

Časnikarska enciklopedija. V Londonu bo začela v kratkem izhajati mednarodna časnikarska enciklopedija v angleškem jeziku. To delo bo obsegalo postanek in razvoj časnikarstva po vseh krajih ter ob enem življenjepis najimenitnejših časnikarjev.

Cesar o fonografičnem arhivu. Pred nekaj dnevi sta šla dva delegata dunajske akademije znanosti v cesarjevo letovišče v Iši, da bi cesarjev glas fonografično ujela za novo ustanovljeni fonografični arhiv akademije znanosti. Cesar je dal na prinesenih valčkih poskusiti, kako poje fonograf; med poskusi je bil tudi monolog dvornega igralca Levinskoga iz »Viljema Tella«. Cesar je bil s poskusom zadovoljen in je ugodil želji delegatov. Dotične plate so dobile številke 1—3 in se nahajajo že v arhivu.

Kralj Peter in straža. Kralj Peter skrbi zato, da pridejo nove kraljevske anekdote med svet. Te dni je poskušal kralj Peter zanesljivost svoje telesne straže. Skozi stranska vrata konaka je prišel kralj v civilni obleki na cesto. Šel je na pročelje palače in poskušal ondi priti v konak mimo straže (ondaj stoji na straži mož telesne straže). Toda straža ga ni pustila, češ h kralju ne sme nihče. Kralj Peter se je nekaj časa prekeval s stražo, nato pa je potegnil iz žepa nekaj denarja, na katerem se je še blestela glava kralja Milana. To je imelo svoj učinek. Mož je zatisnil eno oko in roko (s katero je spravil denar) in prehod je bil prost. Kralj Peter je šel v konak, ondi vzel patroljo in stopil pred stražnika, ki se je skoraj strahu zgrudil na tla, ker spoznal je sedaj — kralja. »Torej za denar izdajaš svojega kralja!« mu je dejal Peter in ga dal ukleniti v verige.

Odvetniške uradnice — namestnice odvetnikov pri sodišču. Pravosodno ministerstvo je odredilo, da smejo odvetniške uradnice izvrševati prepise, vpogledati akte in izvrševati druga strogo manipulacijska dela, ako imajo popolno pooblastilo. Ne smejo pa sodelovati pri ekssekucijskem postopanju, kjer je treba oddajati pravno-obvezne izjave in staviti predloge.

Od morilcev obglavljen. V Parizu so zopet odkrili grozno hudodelstvo. Nekega Italijana z imenom Giuseppe (Jožef) Borromeo, ki je stanoval v mali sobici, so našli nekega jutra umorjenega; glavo je imel popolnoma odrezano od telesa, tako da je policijski šef zaklical: »Niti rabelj bi je ne bil mogel bolje odsekati.« Izvršil se je očividno roparski umor, akoravno mladi Italijan, ki je bil krojaški pomočnik, ni imel veliko denarja; toda našli so v vseh njegovih žepih kri. Morilec je po dejanju preiskal obleko. Doslej še morilcu niso na sledu.

Tedenski koledar.

Nedelja, 16. avgusta: 11. pobinkoština; Rok. spozn.; evang.: Jezus ozdravi gluho-mutca. Mark. 7. — Ponedeljek, 17. avgusta: Joahim, o M. D. — Torek, 18. avgusta: Hjaicint, Agapit d. m. — Sreda, 19. avgusta: Ludovik Tol. škof. — Četrtek, 20. avgusta: Bernard op. — Petek, 21. avgusta: Ivana Františka Frem. — Sobota, 22. avgusta: Timotej in Smforijan mm. — Solnce izide 20. avgusta ob 5 uri 11 minut, zaide pa ob 6. uri 55 minut — Lunin spremen: M'aj 22. avgusta ob 8. uri 49 min. zvečer. — Muzika sacra v stolni cerkvi: V soboto 15. avgusta: Veliki Šmaren, pontifikalna maša ob 10. uri: S prvo ceno odlikovana maša »Salve Regina«, zložil G. Ed. Stehle, graduale »Propter veritatem« Ant. Foerster, po predpisnem ofertoriju »Ave Maria«, zl. dr. Franc Liszt. V nedeljo 16. avgusta velika maša ob 10. uri: D-dur: maša, zložil Karol Greith, graduale »Dispersit«, zl. Ant. Foerster, ofertorij »Gloria et honore« Utto Kornmüller.

Katastrofa pri pariški podzemski železnici.

Kakor smo že poročali, dogodila se je v ponedeljek v Parizu grozna nesreča; blizu sto ljudij izgubilo je življenje. Prva poročila, ki so jih poslali v svet, zagotavljala so, da nesreča ni zahtevala nobene človeške žrtve. V tistem času pa, ko so po pariških brzogajnih uradih kovali utešljiva poročila, odigrali so se na podzemski železniški prog grozni prizori. Nekdo, ki je srečno ušel smrti, pripoveduje: »Mirno smo se vozili. Nenadoma obstane vlak sredi prge. Lufi v želez. vozovih so ugusnile, bilo je nakrat vse temno. Skočili smo iz vozov na nasip. Tudi predor je bil ves v temi.

Iz daljave kakih 350 metrov videli smo utripanje modrikastih plamenov. Dim je na polnjeval ves predor. Ljudje so silili obupno naprej, da se rešijo: tipali so v temi po stenah. Dim je prihajal vedno gostejši. Vedno bližje gledali so nesrečni potniki pretečo smrt; vedno obupnejše izkušali so ti nesrečniki, da se rešijo. Stiskali so se med vlakom in steno; vsakdo je hotel naprej, da bi prišel na prosto iz vedno hujšega dima. V obupu so se med seboj divje borili za življenje. V tem obupnem boju, ko si je hotel vsak priboriti izhod, silili so drug v drugega. Nekdo je zadržal svojega soseda, da bi se sam rešil, a poginil je gotovo tudi on.

Nekatera mrtva trupla, ki so jih doslej privlekli na dan, imajo zarezeane velike rane na vratu, iz česar se sklepa, da so se iz obupa poskušali usmrtiti sami sebe, da uidejo preveč mučni smrti. Kako grozni prizori so se pač morali dogajati pod pariškimi ulicami! — Ta katastrofa je prestrašila tudi prebivalce onih velikih mest, ki imajo podzemsko železnico. V Berlinu je takoj preiskala komisija podzemsko železnico, če se more tudi tam prigoditi slična nesreča. — Tudi na Dunaju so v skrbeh.

Državno pravdnštvo je uvedlo preiskavo proti tistim, ki so nesrečo zakrivali. Krivi so sami železniški uslužbenci. Ravnatelj železnice je izjavil, da je za vse odgovoren strojevodja Chauvin, ker se ni držal predpisov pri vožnji: strojevodja se pa zgovarja, da je bil vlak že prej neuporabljiv, ker je naprava za slučaj ognja že davno odpovedala.

Po uradnem izvestju je zgorelo, okiroma zadušilo se 85 oseb; vročina je ob času katastrofe znašala v predoru do 110 stopinj Celzija. Trupla, ki so ležala na vrhu, bila so v pravem pomenu besede spečena; največ ponesrečenih je poginilo zbog tega, ker so vdihavali ogljikov plin. — Včeraj so pokopali svečano 19 žrtve. Tudi predsednik Loubet je poslal svojega zastopnika. Prišlo je več ministrov z ministerskim prednikom Combesom, ki je na grobu govoril ter izražal žalost vlade, katera žaluje s celo Francijo za mučeniki.

Srbski kralj se odpove prestolu?

Iz Londona prihaja doslej še nepotrjena vest, da se kralj Peter odpove prestolu in ostavi Srbijo, če se ne doseže edinosti mej večjimi srbskimi strankami. Morda je to samo grožnja? S tem v zvezi je morda tudi poročilo, da je kraljev komisar te dni iskal v Budimpešti 1.000.000 K posojila za svojega gospoda, a jih ni dobil češ, podlaga Petrovega prestola še ni utrjena.

Položaj v monarhiji — vlekritičen.

V političnih krogih prevladuje mnenje, da se vladar še ni odločil za potovanje na Ogrsko in nekateri celo menijo, da sploh ne odpotuje. Včeraj vladar v Schönbrunnu ni nikogar sprejel in se sploh začasno podal k počitku. — Veliko senzacijo vzbuja tudi nenadni poziv predsednika ozir. podpredsenika gosposke zbornice knezov

Windischgratz in Auersperg na Dunaj. Pripravljeni smemo biti na izredne dogodke. Ogri ne odnehajo Avstrija se pa ne more udati. Nekateri listi pišejo o odstopu cesarjevem.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:
Za pogorelce v Predgradu: G. Mihael Sajó, župnik v Stangi, 7 K 25 v. Za družbo sv. Cirila in Metoda: Iz nabiralnika Močilnikove gostilne na Raki g. kaplan Tom. Varl 874 K.

Društva.

Vabilo k veselici, katero priredi kat. slov. izobraž. društvo v Mekinjah na Vnebovzette Marijino, 15. avgusta, ter tudi v nedeljo 16. avgusta v spodnjih prostori župnišča s sodelovanjem mladeniške in dekliške Marijine družbe. — Vsopred: 1. Janez Laharnar: »Kedar mlado leto«, mešan zbor. 2. Janez Laharnar: »Pozdrav«, mešan zbor. 3. Iv. pl. Zajc: »V boji!«, udarjajo društveni tamburaški zbor. 4. H. Necke: Polka mazurka, udarjajo tamburaši 5. Smrt Marije Device. Igrokaz v 3 dejanjih. Sveta Devica Marija. Sv. Gabriel. Azrael, smrtni angelj. Sv. Marta. Sv. Marija Magdalena. Klavdija Prokula, žena Pilatova. Dimna, ubožana vdova. Lidija, njena hči. Mirjam, Marijina služkinja. Kleona, hči Kajfeževa. Stirje angelji. — Kraj: Jeruzalem. Čas: Okoli 50 let po Kristusu. 6. H. Vogrič: »Bogomilovo slovo«, udarjajo tamburaši. 7. C. R. Waldow: »Burska bojna koračnica«, udarjajo tamburaši. — Začetek obkraj točno ob 4. uri popoldne. — Sedež I. vrste 1 krono, II. vrste za neude 70 vin., za ude 50 vin. Stojšča za neude 50 vin., za ude 30 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Telefonska in brzjavna poročila.

Trg Vače — pogorel.

Sava, 14. avgusta ob 3:40 pop. Trg Vače ves v ognju.

Litija, 14. avgusta ob 4:05 pop. Trg Vače danes popoldne pogorel. Cerkev rešena in župnišče. Zažgali otroci.

Zagreb, 14. avgusta. Urednik »Obzora« Pasarić in Stjepan Radić, katera so obdolžili hujskanja proti Hedervaryju, madjarski narodnosti in vladni narodni stranki, sta bila danes obsojena, in sicer Pasarić na štiri mesece in Radić na dva meseca strogega zapor. Oba obsojenca sta predsedala v preiskovalnem zaporu vsak po tri mesece.

Dunaj, 14. avg. (C. B.) Cesar je sprejel danes dopoldne ob 10. uri mimisterskega predsednika grofa Khuen, ki je došel jutraj iz Budimpešte, v posebni avdienci. Včeraj popoldne je sprejel cesar grofa Goluhovskega in Koerberja v avdienci. Grof Khuen je danes poročal o položaju. Bil je pri cesarju eno uro. Cesar se poda 19. avgusta v Budimpešto, kjer bo 21. t. m. sprejel razne parlamentarce.

Dunaj, 14. avgusta. Listi z največjo gotovostjo trdijo, da je sedanji srbski kralj Peter vedel za zaroto proti kralju Aleksandru. Sedanji trgovinski minister (tenčić) mu je o zaroti prišel poročat v Ženevo in kralj je zapisal lastnoročno pismo, s katerim zagotavlja zarotnike, da ne bodo kaznovani, ako postane kralj. Listi trdijo, da je to pismo v rokah polkovnika Mašina. S tem pismom pritiskajo sedaj zarotniki na kralja. Mej častniki v garnizijah, ki se niso vdeležili zarote, vre. Razmere so take, da se je bati meščanske vojske. Kralj Peter vedno bolj uvideva, da je preslab, da bi ukrotil častnike, ki mu hočejo pri imenovanju in odstavljanju uradnikov diktirati.

Dunaj, 14. avg. Nadučitelj v Spodnjem Logatcu Jožef Turk je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za okraje Novomesto, Črnomelj in Kočevje.

Dunaj, 14. avgusta. Vojna uprava je zopet ponovila svoječasni ukaz, da naj se kmetovalce kliče k vojaškim vajam v času, ko ni žetve, in je zapovedala, da se rezerviste, ki so poljski delavci, odpusti. Za deželno brambo se

e določilo, da v glavnem času žetve ne bo vojaških vaj in da se bo poklicalo rezerviste, ki so kmetovalci ali poljski delavci, k vojaškim vajam v času, ko ne bo na škodo njihovega dela na polju.

Budimpešta, 14. avgusta. Uradno se oporeka vestem, da hoče ban Pejačević demisionirati.

Pulj, 14. avgusta. Tu je padel skozi okno 33 let stari rezervist Ivan Radnik, ki se je po noči na oknu hladil. Radnik je na oknu zadremal in zgubil ravnotežje. Obležal je mrtev na tlaku.

Beljak, 14. avgusta. V vasi Malošče je pogorelo 8 poslopij, mej njimi nemška šola. Tudi več živine je zgorelo.

Celovec, 14. avgusta. V Maloščah blizu Beljaka je bil velik požar. Pogorela je šola in osem kmetij, vsa krma in precej živine. Škoda je ogromna.

Toplice na Češkem, 14. avg. Tu je govoril na shodu poslanec Baxa, ki je pozival Čehe v mešanih okrajih na narodni boj na nož. Radi razmer na Ogrskem je vlada zgubila glavo in sedaj je pravi čas za Čehe, da realizirajo svoje zahteve. Sedaj se lahko zagotovi samostojnost češkega naroda in se mu zagotovi njemu primerno mesto v Avstriji.

Marijini vari, 14. avgusta. Angliški kralj se je danes dalje časa sprehajal po cestah. Okolu njega je bilo vedno toliko radovednežev, da mu je policija morala delati prostor.

Belgrad, 14. avgusta. O zadnjih razporih se čuje še: Po Srbiji se opaža veliko nezadovoljstvo proti kralju, ker se dá voditi po morilcih prejšnjega kralja. Ko je uradni list donesel imenovanje Lešnjana za dvor. maršala, preprečili so oficirji na svojo roko razpečavanje lista in odredili novo izdajo. Od kralja so v drznih besedah in z grožnjami zahtevali, da preklicuje imenovanje. Kralja je obšlo pravo besnilo; v jezi je vrgel sabljo ob tla, nazadnje se jim je moral vendar udati. — Po deželi je baje začelo prebivalstvo obžalovati pogin Obrenovićeve dinastije in kralja Aleksandra, ki se je dal zapeljati Dragi.

Belgrad, 14. avgusta. Krušov so zasedli bolgarski vtaši in umorili vasknega načelnika in vse uradnike. Od vseh Turkov samo dva niso umorili. V Kičevem so pa Turki strahovito mesarili. Na cesti Solun Skoplje so našli zaboj z 25 bombami.

Belgrad, 14. avgusta. V novem ministertvu, katerega sestavlja Avakumović, bodo novi samo justični, naučni in finančni minister.

London, 14. avgusta. Na Jamaiki so po strahovitem tornadu našli sedemdeset mrtvecev in 600 ranjenih ljudi. Škode tri milijone funtov.

„SLOVENEČ“
se prodaja
doslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

- Blaž N., Dunajska cesta 12.
- Brus Maks, Pred skofijo 12
- Dolenc Helena, Južni kolodvor.
- Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.
- Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
- Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.
- Vrhovc Ivan, Sv. Petra cesta 53

Izšla je knjiga
„Lurški čudeži“.
Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.
Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.
Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Dunajska borza	
dné 14. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	100 30
Skupni državni dolg v srebru	100 20
Avstrijska zlata renta 4%	120 90
Avstrijska krona renta 4%	100 65
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92 95
Ogrska zlata renta 4%	119 85
Ogrska krona renta 4%	98 80
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90 16
Avstro-ogrski bančne delnice	15 88
Kreditne delnice	660 —
London vista	239 20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 32 1/2
20 mark	23 47
20 frankov	19 07
Italijanski bankovci	95 15
C. kr. cekini	11 28

Žitne cene	
dné 14. avgusta 1903.	
(Termin.)	
Na budimpeštanski borzi:	
Pšenica za oktober	K 7 33 do 7 34
„ april	7 19 „ 7 61
Rž za oktober	6 16 „ 6 17
Oves za oktober	5 36 „ 5 37
„ april	5 58 „ 5 59
Koruzi za avgust	6 15 „ 6 17
„ september	6 16 „ 6 17
„ maj 1904	6 04 „ 6 05

Dunajski trg	
Pšenica banaška	K — do —
Rž južne železnice	7 40 „ 8 5
Rž	6 45 „ 6 60
Ječmen	6 70 „ 7 60
„ ob Tisi	6 40 „ 7 50
Koruzi ogrska	6 55 „ 6 75
Cinkvant	7 40 „ 8 —
Oves srednji	5 90 „ 6 10
Fitol	— „ —

Vozni red
junij - oktober
1903 858
s poluletnim koledarjem
v trdnem ovitku dobiva se v prodajalnici
Ničman
Kopitarjeva ulica in v
Turkovi
prodajalnici na Dunajski cesti v Ljubljani.
Cena 20 vin. (10 kr.)

Stoletna pratika
dvajsetega stoletja
1901 — 2000
z načelno podobo v barvah in jako zanimivo, podučno in koristno vsebino. Sestavil doktor Gregorij Pečjak.
Stane v „Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)“ v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnji 2 K. Po pošti 20 h več.

V smislu § 19 društvenih pravil se bode vršil
20. avgusta ob 10. uri dopoldne
Občni zbor
duhovskega podpornega društva
v knezoškofjskem poslopu.

- Vspored.
1. Poročilo predsednikovega namestnika.
 2. Volitev dveh odbornikov.
 3. Nasveti glede premembe pravil.
 4. Slučajnosti.
- A. Zamejic, podpredsednik.

ALOJZIJ LUZNIK
na Vrhniki pri Ljubljani preskrbuje dobre harmonije domačega in ameriškega sestava, glasovirje in pianino. 264 82
Daj se tudi na obroke! Na zahtevanje se pošiljajo ceniki brezplačno.

Meteorologično poročilo.					
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm					
Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
18. 9. sveč.	735.3	21.2	sr. szah.	del. obl.	
7. junij.	737.4	16.4	sr. svzh.	jasno	12.6
14. 8. po. ol.	735.9	26.1			
Srednja včerajšnja temperatura 22.0°, normale 19.0°.					

Izjava. 1056 1—1
Jaz Ana Bregar sem dné 1. avgusta t. l. v uradu „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani trdila, da v moji hranilni knjižici šte. 4127 pod dnem 7. oktobra 1902, kot meni izplačane, vpisane svote 740 K nisem nikdar sprejela, in da sem za to svoto prevarjena. Priznavam, da sem se zmotila, da sem uradništvu „Ljudske posojilnice“ storila kruto krivico, preklicujem svojo neosnovano obdolžitv in prosim odpustanja.
V Ljubljani, dné 12. avgusta 1903.
Ana Bregar.
iz Muljave, okraj Zatična, št. 22.

1057 1—1
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam tužno vest, da je naš preljubljeni oče in soprog, gospod
Franc Puppis
c. kr. poštar, posestnik itd.
po enomesečni bolezni, danes ob polu 11. uri dopoldne mirno v Gospodu zaspal, sprejemši sv. zakramente.
Pogreb bo dné 14. t. m. ob 4. uri popoldne. Dol. Košana, 13. avgusta 1903.
Žalujejoči ostali.
Vinka Puppis, soproga **Franc, Leopoldina, Mila, Milka, Ivan, Viljem, Fanoka, Betka, Justka in Alojzij, otroci.**

1067 1—1
Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla nepozabljena mati, oziroma stara mati in sestra
Neža Dežman
sprevodnikova vdova
po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, večerj, dné 13. avgusta 1903, ob polu 10. uri zvečer v 74 letu starosti.
Pogreb pojde v soboto, dné 15. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Wolfve ulice šte. 6 na pokopališče.
Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Marijinega oznanenja.
Drago ranjko priporočamo v pobožno molitev.
Žalujejoči ostali.

1065 1—1 **Zahvala.**
Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezni in smrti naše nepozabne hčerke, oziroma sestrice, gospice
Zofije
kakor tudi za mnogobrojno častno spremstvo pri pogrebu naše ljubljenske ter za poklonjene krasne cvetke izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem od blizu in daleč našo najiskrenejšo zahvalo.
Ana Triller, Mici in Fanči
mati. sestri.

Služba organista
in cerkvenika
je v Laporju pri Slovenski Bistrici razpisana. Dohodki dobri. — Prednost imajo oženjeni, in taki, ki so dovršili orglarsko šolo. Lahko bi dobil tudi zaslužek kot občinski tajnik.
1037 2—1
Vsprejme se 1066
trgovski pomočnik
v trgovino z mešanim blagom.
Kje, pové upravništvo „Slovenca“.

Organista in cerkvenika
dobra služba
se razpisuje v Hrenovicah. Nastopi se lahko takoj, ali v dogovorjenem, vendar ne dolgem času. Stanovanje obstoji iz dveh sob, kuhinje in shrambe. Od teh prostorov bi se morala plačevati majhna najemščina. — Oženjeni s kakim roko delstvom imajo prednost. Neoznjeni prosilci morajo znati kako rokodelstvo. Prošnje so nasloviti na župni urad v Hrenovicah, koji rade volje da prosilcem kako pojasnilo.
1058 2—1

Vabilo
na
II. izvanredni občni zbor
„Vzajemne zavarovalnice“
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani,
kateri se bode vršil
dné 31. avgusta 1903 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.
Dnevni red:
1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.
Predsednik nadzorništva.
Ker ni bil I. občni zbor dne 13. avgusta 1903 sklepčen, je drugi občni zbor sklepčen ne glede na število zastopanih glasov.

V vročem letnem času
je priporočati dobro in ugajajočo
osveževalno in mizno pijačo
pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjamo na
MATTONLEV GIESSHÜBLER
naravna alkalična kislina
Ta pijača vpliva ohladilno in oživajočo, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.) 38—27

Izvišek: **Giesshübl Sauerbrunn,**
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastonj in franko
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Naznanjam slavnemu občinstvu,
da sem odprl zopet staro, znano gostilno
„pri Virantu“
ter bodem točil razna pristna vina, vedno sveže Japeljno = vo pivo ter skrbel za dobro pa pošteno postezbo.
Priporočam se vljudno
MATEVŽ RAVNIKAR
gostilničar.
1050 1—1

Upokojen duhovnik
zmožen in voljan pomagati ob altarji, na leci in v spovednici, si želi mesta pri dobrušnem in prijaznem župniku, ki nima kaplana.
1061 3—1
Pojasnila daje preč. g. superior Ivan Macur pri sv. Jožefu v Celju.
Prodajalka
izurjena v trgovini z mešanim blagom se sprejme. Ponudbe naj se do 20. t. m. pošiljajo upravništvu „Slovenca“ pod šte. 2525. 1059 2—1

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

Slavlje slovenskega junaštva v Bosni in Hercegovini

Pozdrav slovenskim junakom o priliki slavnosti 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine.

Pozdravljeni sinovi zemlje naše,
ki danes k slavlju skup prihajate,
k proslavi majke, slave Vaše
slovenski rod vès danes spajate!
Le krepko stisnite roké,
kot bratje vsi se objemite,
teló ločilo nas, recite,
ločilo pa nas ni — sreé!
Od blizu in od daleč mnog hiti —
roké so žuljave in lice razorano,
ko gledate v prijazne si oči,
spoznate, da Vam to oko je znano.
Za rod in dom Vam delo, trud življenja
utisnil v lice znake je trpljenja,
a v prsih pluje mlada kri,
kot plula je nekdane dni,
še zdaj ste krepki vrli korenjaki,
kot nekdaj v boju bili ste junaki ...
Na jugu doli sredi sivih skal
prebiva rod, zdihuje vboga raja,
za svobodo si rodnih svojih tál
s krvjo, solzami zemljo vso napaja.
Vse vzel mu kruti je Turčin:
svobode jih oropal zlate,
najdražjih, ljubih jih svetinj,
oropal zemlje jih bogate ...
In velel Vam takó je cár:
Na boj, na boj za sveto stvar!
In prve v boj poslal vojake
slovenske vrle je junake ...

Pač mnoga mati, skrbna žena
v bridkost je bila zatopljena,
in deca tožna je plakala,
se od očeta poslavljala.
A v boj, na vojsko klical Vas je car,
pokoren Njemu bo Slovén vsekdar!
In na sovražnika planili ste;
kot levi v boju se borili ste;
pač krogla mnovega zadela,
in zemlja tuja ga objela,
ljubezni žrtve za rešitev zemlje té
najslavnejši junaki v grobih mirno spé ...
Za njimi Vi ste v boj planili,
sovrage v beg ste zapodili,
izginil polumesec je in — križ
zasvetil se s trdnjav je, hiš! —
In vračali nazaj se polni slave
veseli ste do bregov bistre Save.
Pozdravljal Vas je svetli car,
proslavljal Vas je sam vladar!
Na prsih znamenja junakov
in boja vrlih korenjakov
v domačo zemljo se vrnili ste,
veselja sreče se solzili ste.
Pozdravljala Vas je Ljubljana bela,
v obleko praznično se je odela,
in sipala je lavorove vence
na sine svoje, hrabre vse Slovence!
Od najoddaljenih vaslj
je truma radostna privrela,

junake z lastnimi očmi
je svoje videti želela,
in matere, otroci in žené
so proslavljali brate in možé.
Ves svet je znal, da carju ni se bati,
če ima takih korenjakov,
če takih ima le vojakov,
ki jih rodila je slovenska mati! — — —
Vse to je živo še Vam pred očmi,
kot bi godilo se sedanje dni.
Še v prsih Vam pogum igra,
še kri junaška v srečju vdarja,
in slednji Vas pogum imá
življenje dati za cesarja!
A jedna Vas zavest boli,
veselje vaše Vam grení:
Kot danes slavlje to praznujete,
se v srečju Svojem povprašujete:
Kdo pošlje nam osvoboditelja,
kdo pošlje rodu našemu rešitelja? —
Naš rod, do boja klican prvi,
odlikovan po hrabri krvi,
naš narod, ljubljenee Modrice
je zadnji klican — do pravice! ...
Vam pa, ki danes tu praznujete,
dan zmage slavne proslavljujete,
doni naj od skalovja sivega Triglava:
Slovenskim hrabrim vsem junakom:
Slava, slava!

Ivan Baloh.

LISTEK.

V spomin dragim sobo- jevnikom.

(Spisal L. —ski.)

Dne 15. t. m. se bo v Ljubljani vršila
slavna povodom 25 letnice okupacije Bosne
in Hercegovine. Pri tej slavnosti se bodo
sobojevniki gotovo spominjali svojih pred-
stojnikov in tovarišev in ugibali marsikaj o
njih sedanji usodi. Zato se nam zdi primerno,
da na tem mestu navedemo imena in zna-
čaje onih častnikov, ki so bili takrat uvr-
ščeni v posameznih oddelkih 17. pešpolka.

Pri polkovnem štabu:

Polkovnik Prieger, ki je zapovedo-
val polku v Bosni in bil odlikovan z redom
železne krone III. reda, z vojno dekoracijo
in vojaško zaslužno svetinjo, je stopil dne
1. svečana 1880 v pokoj in je tri leta po-
tem umrl v Gradcu.

Nadporočnik in polkovni pobočnik vi-
tez Andrioli, odlikovan z vojaškim za-
služnim križcem, z vojno dekoracijo, je umrl
kot domobranski major.

Nadporočnik in provijantni častnik
Hauptmann živi kot umirovljeni stotnik
v Mariboru.

Poročnik in pionirski častnik Schmid
služi kot podpolkovnik in poveljnik kadetne
šole v Lvovu.

Polkovni zdravnik dr. Bahner, odli-
kovan z zlatim zaslužnim križcem s krono,
živi kot umirovljeni nadštabni zdravnik I.
vrste v Celovcu.

Polkovni zdravnik dr. Mandić, odli-
kovan z zlatim križcem, živi v pokoju na
Dunaju kot nadštabni zdravnik I. vrste.

Polkovni zdravnik vitez dr. Wagner
služi še aktivno kot nadštabni zdravnik
I. vrste.

Nadzdravnik v rezervi dr. Franc Zu-
panc, deluje pri deželni vladni kot vladni
svetnik in deželni sanitetni referent.

Nadzdravnik dr. Klemensiewicz,
odlikovan z zlatim zaslužnim križcem, živi
baje kot profesor v Gradcu.

Računski stotnik Bergkessel je
umrl dne 10. oktobra 1890 v Ljubljani.

Pri prvem bataljonskem štabu:

Major Kristijan Kerczek, odlikovan
z redom železne krone III. reda z vojno

dekoracijo in vojaško zaslužno svetinjo, biva
kot umirovljeni feldzajgmajster na Dunaju.

Poročnik Prašnikar, odlikovan z
vojaškim zaslužnim križcem z vojno deko-
racijo in vojaško zaslužno svetinjo, živi kot
umirovljeni podpolkovnik v Ljubljani.

Pri prvi stotnji:

Stotnik Strohmayr, odlikovan z re-
dom železne krone III. reda z vojno deko-
racijo in vojaško zaslužno svetinjo, je umrl
kot podpolkovnik 97. pešpolka v Pulju.

Nadporočnik Blaholil, odlikovan z
vojaško zaslužno svetinjo, živi kot umirov.
major v Gradcu.

Poročnik Jakob Modričan, odlikovan
z vojaškim zaslužnim križcem, z vojno de-
koracijo in vojaško zaslužno svetinjo, služi
kot stotnik pri vojaškem poveljništvu v
Zadru.

Poročnik v rezervi Ivan Rossetti de
Skander, odlikovan z vojaško zaslužno sve-
tinjo, je danes vladni svetnik in vodja okr.
glavarstva v Pulju.

Poročnik v rezervi I. Muha, odliko-
van z vojaškim zaslužnim križcem, služi kot
dež. sod. svetnik na Primorskem.

Pri drugi stotnji:

Stotnik Stojan, odlikovan z vojaškim

zaslužnim križcem z vojno dekoracijo in vo-
jaško zaslužno svetinjo, je umrl na svojem
domu na Moravskem l. 1881.

Nadporočnik Polajner, živi kot umir.
polkovnik v Beljaku na Koroškem.

Poročnik Jernej Andrejka, odliko-
van z vojaškim, zaslužnim križcem z vojno
dekoracijo in vojaško zaslužno svetinjo, služi
zdaj kot ritmister v Njega Veličanstva te-
lesni straži na Dunaju.

Poročnik v rezervi Fabriotti, odli-
kovan z dvema vojaškima zaslužnima sveti-
njama, živi kot zasebni uradnik v Trstu.

Pri tretji stotnji:

Stotnik Slivnik, odlikovan z vojaškim
zaslužnim križcem, z vojno dekoracijo in
vojaško zaslužno svetinjo, je umrl v Mari-
boru kot umirovljeni podpolkovnik.

Poročnik Sever, odlikovan z vojaškim
zaslužnim križcem, živi kot umir. nadpo-
ročnik in posestnik v Kostanjevici na Do-
lenjskem.

Poročnik Črne je bil v boju pri Jajcu
smrtno ranjen in je vsled rane umrl dne
13. avgusta 1878.

Poročnik v rezervi baron Mac Ne-
win, odlikovan z vojaškim zaslužnim križ-
cem z vojno dekoracijo in vojaško zaslužno

Slava osvoboditeljem Nove Avstrije!

Naprej zastava slave,
na boj junaška kri!

Petindvajset let! Kratka doba v življenju narodov, v razvoju držav, toda za posameznika polovica življenja, dolga pot truda in dela. Petindvajset let je minulo te dni, odkar je zopet po dolgem prestanku poletel avstrijski orel preko Save ter so na turskih trdnjavah slovanske Bosne in Hercegovine ponosno zavihrale zmagovite zastave habsburške vladarske hiše ter njenih hrabrih polkov. Nad 400 let je plakala slovanska raja v nekdanji ponosni Bosni in kršni Hercegovini v verigah turskega suženjstva. Leta 1889 so divje čete sultana Murada I. vsled izdajstva na Kosovem polju potokle zbrano kršćansko armado iz Srbije, Bolgarije in Bosne: turški polumeseč se je zarežal na mošejah, janičarska kopita so opustošila zelene livade, vasi in mesta, krvoločni begi in podivjani »poturice« so bednemu prebivalstvu zasadili kot jastrebi ostre kremplje v živo meso, pili mu mozeg in kri. Iz Bosne in Hercegovine so dolga stoletja prihajale razbojniške družali v naše slovenske in hrvaške pokrajine, kjer so morale mlado in staro, požigale polja, vasi ter bogate plene odnašale v svoja varna zavetja. In omikana, prosvetljena Evropa je mirno gledala, kako divji Turčin pred nosom gazi človeške pravice, kako kršćanski narodi hirajo in umirajo pod turškim jarmom. Pač se je zganila Avstrija za cesarja Karola VI. in Jožefa II., da osvobodi Bosno in Srbijo sramotnega suženjstva, toda nevoščljivost ostale Evrope je bila in je najboljša obramba gnile Turčije...

Povod okupacije.

Svaka sila do vremena. Meseca junija 1875. kot plamen bukne vstaja v Hercegovini ter se širi od sela do sela, od grada do grada. »Svoboda ili smrt, boj do zadnje kaplje krvi proti dušmaninu!«, klicali so junaki vodje kršćanskega raja v boj za dom in očetnjo. Iz sosednih in daljnih dežel so vstajali hiteli na pomoč ognjevitim mladenci in hrabri možje. Vstaja se je razširila tudi v Bosni, ker so vstaji pričakovali pomoči od Srbije in Črnogore, in spomladi 1. 1876. je še huje vrelo po turskih deželah. Dne 1. julija sta srbska in črnogorska vojska udarili čez meje na Turka. Srbska armada je bila v kratkih tednih poražena, Črnogorci pa so mlatili turške čete, da je bilo veselje. Začetkom 1. 1877. se v Carigradu zberó zastopniki evropskih držav, da pogasé ogenj na Balkanu ter prepričijo svetovno vojsko. Konec pogajanj je bil, da je Rusija napovedala vojsko Turčiji in so zmagovite ruske čete po dolgih in krvavih bojih začetkom 1. 1878. pridrle do Carigrada. Turčija je bila popolnoma poražena, po kratkem premirju je sultan Abdul Hamid z ruskim carjem Aleksandrom II. sklenil znano mirovno pogodbo, ki je bila podpisana dne 3. sušča 1878. v Sv. Stefanu poleg Carigrada. S to pogodbo pa razne druge države niso bile zadovoljne,

in sešel se je 13. junija kongres državnikov v Berlinu, da popravi pogodbo mej Rusi in Turki ter uravna razna druga preporna vprašanja na Balkanu. Berolinski dogovor mej državami obsega 64 točk, točka 25. izroča Avstriji mandat, da zasede Bosno in Hercegovino ter novobazarski sandžak.

Čez mejo.

Tednji minister za zunanje posle grof Andrassy je že 28. junija berlinskemu kongresu predložil spomenico, v kateri je naglašal, da je na avstrijskih tleh nad 200.000 bosanskih beguncev ki se nočejo povrniti v svojo staro domovino, dokler je ondi gospodar kruti Turčin. Tudi je imel grof Andrassy od delegacij dovoljenih 60 milijonov za vojne priprave, ki so se mejtem že vršile. Zato Avstrija ni odlašala ter že prvi teden meseca julija mobilizovala XIII. armadni kor, kateremu je cesar določil za poveljnika fzm. Josipa barona Filipoviča. Mnogi so upali, da se okupacija izvrši brez krvavih bojov, in grof Andrassy je celó trdil, da je mogoče Bosno zasesti samo z zastavo in vojaško godbo. Toda že prve dni na bosanski zemlji se je pokazalo, da je avstrijska armada po številu preslaba.

XIII. armadni kor je bil sestavljen iz treh divizij, skupaj okoli 55.000 mož. Srednji, to je, VI. diviziji je bil poveljnik fml. Karol pl. Tegetthof, desni, to je, VII. diviziji je načeloval fml. vojvoda V ir t e m b e r š k i, XX. na levem krilu pa fml. grof Szapary.

V Hercegovino se je dne 1. avgusta pri Vrgoracu podal fml. baron Jonanovič z XVIII. divizijo, ki je šela do 17.000 mož. Pri tej diviziji sta bila tudi slovenska lovka bataljona št. 7 in 19; pa tudi pri drugih oddelkih, ki so prodirali iz Dalmacije proti Mostaru, je bilo veliko Slovencev.

Kranjski pehotni polk baron Kuhn št. 17 je bil uvrščen v drugo gorsko brigado, kateri je bil poveljnik nadvojvoda Ivan Salva tor (poznejši Ivan Orth), in ta brigada je bila pridružena VII. diviziji XIII. kora, ki se je zbral ob Savi mej Brodom in Staro Gradiško. Opoldne dne 29. julija je prišel ukaz, da morajo v taboru zbrane čete ob 3. uri iti čez Savo. Zbrale se je mnogo ljudstva, da je priča ob resnem in slovesnem trenutku, ko poleti avstrijski orel čez Savo in slavna avstrijska armada stopi na bosanska tla. Srednja, VI. divizija, kjer je bil korni poveljnik fzm. Filipovič, je prekoračila Savo pri Brodu, desna, VII. divizija, v kateri je bil tudi naš hrabri polk št. 17, je prekoračila Savo mej Staro in Novo Gradiško. Do večera so se pomikala vojaška kardela čez most, mejtem pa sta svirali dve godbi vesele koračnice. Marsikateri vojak se je ozrl nazaj na avstrijska tla, katera je zapustil za večno.

Omeniti hočemo takoj na tem mestu, da je Avstrija takoj po zavrtnem napadu pri Maglaju dne 3. avgusta mobilizovala še III., IV. in V. armadni kor, 79. in 80. dalmatinski brambovski batalijon ter oddelke dalmatinskih brambovskih konjnikov. Vsa okupacijska armada je konečno štela 262.000 mož.

Na bosanskih tleh.

Ko je drugi dan tudi grof Szapary z XX. divizijo nižje doli pri Samacu prekoračil Savo, zavihrale so v zraku zastave avstrijskih polkov, ki so šli nasproti žilavemu sovražniku. Gotovo je namreč, da so se bosanskim begom in njihovim hajdukom pri-

družili mnogi turški vojaki iz bosanskih trdnjav in kul. Zagrizeni mohamedanci so se v močnih četah postavili avstrijski armadi po robu ter z raznim orožjem na življenje in smrt branili svoje utrjene postojanke. Vrhovni poveljnik, general Filipovič je na meji razglasil oklic do prebivalstva v Bosni in Hercegovini, rekoč: »Armade avstrijskega cesarja in ogrskega kralja prestopajo meje vaše zemlje. Ne prihajajo kot sovražnik, marveč kot prijatelj, da storé konec zlu, ki ga že mnogo let trpé Bosna in Hercegovina, pa tudi sosedne avstrijske dežele. Cesar je z žalostjo opazil, da je domači boj opustošil deželo, da hirajo promet, trgovina, poljedelstvo in da se je vdomačila ubožnost po mestih in vaseh... Evropske države so obrnile oči na vaše razmere ter soglasno sklenile, da vam Avstrija pripomore do miru in blagostanja, ki ga že dolgo pogrešate. Sultan se je udal ter vas izročil varstvu svojega mogočnega prijatelja, cesarja avstrijskega. Zato prihaja k vam njegova armada. Ne prinaša vam vojske, ampak mir. Naše orožje bode branilo vsakega, nikogar pa zatiralo. Cesar in kralj ukazuje, da vsi sinovi te dežele uživajo enake pravice, da se vsem varuje življenje, vera in premoženje. Vaših šeg in navad se ne bode nihče dotikal, dohodki dežele se bodo uporabljali le za njene potrebe. Cesarske armade vas ne bodo zatirale, plačevale bodo v gotovini, kar bodo potrebovale. Cesar pozna vaše žalostne razmere in vam želi sreče. Zaučajte staroslavni avstrij. zastavi in sprejmite naše vojake kot prijatelje in poprimite se zopet svojega dela.« — Lepe besede, za katere pa so Turki imeli le gluha ušesa.

Rogelje sedlo.

Že ob prihodu naše armade na bosanska tla, so jih kristijani veselo pozdravljali kot svoje rešitelje in osvoboditelje, mohamedanci pa so stiskali pesti in handžarje za pasovi. Omeniti treba, da so bile tedaj v Bosni jako slabe ceste, da so tudi nalivi ovirali vozove z živežem in da so vojaki hodili uprav križevi pot premočeni, utrujeni in večkrat sestradani. Spremljajmo najprvo sedmo divizijo, pri kateri je bil naš vrli domači pešpolk št. 17.

Ko je bataljon 22. pešpolka zasedel Novo gradiško, turški Berbir, korakali so ostali oddelki po široki in gladki cesti proti Lepšenjici. Vročina je bila neznosna žeja huda, vode nobene, vojaki so cepali na levi in desni. Pri vasi Maglojani ob cesti v Banjoluko je bil prvi daljši počitek, toda brez prave večerje, ker je bila zaostala kolono z živežem. Dež je lil vso noč, vojaki so trudni spali na mokri zemlji. Drugi dan se ustavi divizija pol ure hoda pred Banjoluko, vojvoda Virtemberški pošlje v mesto povelje, naj se udá brez pogoja. Čez dobro uro prijašejo iz mesta v praznični obleki razni dostojanstveniki, nesoč kruha in soli v znamenje udanosti. Vojvoda jih prijazno sprejme, zagotovi jim svojo blagohotnost ter obljubi, da bode avstrijska vojska čuvala jim življenje, vero in imetje. Z godbo in razvito zastavo jaše vojvoda dne 31. julija v Banjoluko s svojo armado. Prvi bataljon 17. pešpolka se ustavi na južnem delu mesta, da je predstražam v rezervi. V Banjaloki ostane gen. major Samec s štirimi stotnjami 22. pešpolka, katere je 14. avgusta zavratno napolo nad 4000 vstašev, ostala armada dne 3. avgusta odrine mimo Dobrinje in Čadjavice proti Varcar-Vakufu.

Bilo je v ponedeljek dne 5. avgusta. Ker je vso noč deževalo, je bilo jutro megleno. Že prejšnji večer je tolpa sovražnikov na konjih napala 10. lovski bataljon, ki je stal na veliki cesti kot straža. Treba je bilo pozornosti in previdnosti. Ob gozdnem robu na Rogeljnem sedlu pozdravijo naše vojake sovražne čete s stvinco iz pušk. Na delu je korakal bataljon hrvaškega pešpolka št. 53, za njim major Kerozek s prvimi batalijonom naših Kuhnovcev, dalje polkovnik Prieger s peto in šesto stotnijo ter vse štiri stotnije tretjega batalijona. Sedma in osma stotnija pa sta bili od Save do Livna za stražo pri trenu ter sta še le pri Livnu imeli priliko pokazati kranjskega pot in slovenski pogum v boju. Patrulja petega ulanskega polka s majorjem Walterjem naznani našim, da »jedno lulo« pred Varcar-Vakufom na Rogeljnem sedlu sedi sovražnik v zasedi. Na ukaz major Kerozek okoli 9. ure razvrsti prvi bataljon Kuhnovcev po levi rebri navzgor na brdo, koder so se raztezala polja in mokri travniki. Sovražnik je neprestano streljal, toda naši vrli fantje se niso dosti zmenili za žvižganje sovražnih krogelj. Ko pa se sovražnik, podeč ulance, zopet vrača v svojo zasedo, tedaj tudi naši ne štedijo svinca. Ko stopita v bojne vrste 53. pešpolk in 10. lovski batalijon ter ulanci s sulicami naskočijo sovražnika, tedaj tudi zagrmí prvi strel iz topa. Brigadir nadvojvoda Ivan Salva tor da znamenje godbi, ki zaigra cesarsko pesem, iz tisoč slovenskih grl pa zadoné v daljavo navdušeni klici: »Živio naš cesar Franc Jožef!« Bil je to pretresljiv trenutek, ko je sovražnik divje odgovarjal: »Allah-il-Allah« ter srdito streljal na naše vrste. Nad eno uro je trajal boj, ko se glavna sovražnikova četa spusti v beg proti Vakufu. Le v stražnici se je še branila sovražna četa. Tu je turški barjakatar mahal z rdečo zastavo ter navduševal svoje ljudi. Mnogo pušek pomeri nanj, toda hladnokrvno sedi zastavonoša na konju. Tu prileti čez glave prvega batalijona Kuhnovcev iz topa šrapnel, ki barjakatarja zadene v prsi. Turčin se težko ranjen zvali s konja ter po zraku vihti samokres v smrtni borbi, tovariši njegovi pa zbeže. Tu se je pokazalo, da se hoče sovražnik biti za vsako ped zemlje in da je dobro organizovan. Vstaši na Rogeljnem sedlu so bili le oddelke sovražnika, ki je čakal boja pri Jajcu.

Kratka je bila praska na sedlu, toda precej krvava. Od našega polka je bilo ranjenih 13 mož; smrtno zadeti pa so bili: Nadporočnik Herman Doksat iz Postojine, prostaki Miha Kozomurnik, Anton Ambrož, France Sirk, Jože Lukane in Jakob Štrucelj. Najbolj so obžalovali dragega jim prijatelja nadporočnika Doksata. Ko je namreč naskočil sovražnika, prižvižga iz bližine sovražna krogla, razdrobi mu daljnogled na levi strani, stekleni kosci pa mu razmesarijo droh, da je škripal z zobmi same bolečine. Prenesli so ga v Varcar-Vakuf, kjer je čez dva dni umrl v groznih bolečinah. Toda mirno je trpel muke ter prijateljem okrog postelje odgovarjal: »Miruj, brate, srečen vsak, kdor umrje kot junak.« Pokopali so ga na katoliškem pokopališču v Vakufu, kjer so mu pozneje pijonirji postavili primeren spomenik. Naj mirno počiva v slovanski zemlji slovenski junak!

V tem boju so se posebno odlikovali stotnik Božidar Drenik, ki je z deseto stotnijo sovražnika zgrabil od strani. Tu je

svetinja, služi kot vladni svetnik in voditelj okraj. glavarstva v Celovcu.

Pri četrsti stotnji:

Stotnik Salomon, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo in vojaško zaslužno svetinjo, živi kot umir. polkovnik v Ljubljani.

Nadporočnik Lukane, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo in vojaško zaslužno svetinjo, je šel letos kot polkovnik v pokoj in stanuje v Ljubljani.

Poročnik vitez pl. Hörz, odlikovan z vojaško zaslužno svetinjo, je utonil kot stotnik v reki Inu na Tirolskem.

Poročnik v rezervi, Svetek, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z dvojno dekoracijo, deluje pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani kot računski nadsvetnik.

Pri drugem bataljonskem štabu:

Major Gundel, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo, je umrl kot podpolkovnik v Badenu pri Dunaju.

Poročnik in pobočnik Smolnikar je zdaj major in poveljnik dopolnilnega okraja št. 18 v Kraljevem Gradcu.

Pri peti stotnji:

Stotnik pl. Gatti živi kot umirovljen major na Dunaju.

Nadporočnik Miller je umrl kot stotnik 97. pešpolka v Pulju.

Poročnik Zebisch služi zdaj kot major pri 43. pešpolku v Karansebešu na Ogrskem.

Poročnik v rezervi Musić, služi kot stotnik pri domobrancih v Dalmaciji.

Pri šesti stotnji:

Stotnik Kopřiva, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z dvojno dekoracijo, je bil smrtno ranjen v boju pri Jajcu in je vsled te rane kmalu potem v Gradcu umrl.

Poročnik Wipssich služi danes kot podpolkovnik pri 79. pešpolku v Otočacu na Hrvaškem.

Poročnik Sartori je izstopil in dobil službo pri pošti.

Poročnik v rezervi Pollej je posestnik v Sežani.

Pri sedmi stotnji:

Stotnik Semliner živi kot umirovljeni podpolkovnik v Celju.

Poročnik Milave služi kot major pri 89. pešpolku v Lubaczowu v Galiciji.

Pri 8. stotnji:

Nadporočnik Delić je umrl kot umirovljeni major.

Poročnik Mattanovich je danes podpolkovnik 58. pešpolka Galiciji.

Poročnik v rezervi marki Ludo-

vik Gozani služi danes kot vladni svetnik pri deželni vladi v Ljubljani.

Pri tretjem bataljonskem štabu:

Podpolkovnik Braun je umrl kot umir. polkovnik na Dunaju.

Poročnik in bataljonski pobočnik Polde Ambrožič, odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo, biva kot umir. stotnik v Ljubljani.

Pri deveti stotnji:

Stotnik Caučig, odlikovan z vojaško zaslužno svetinjo, živi kot umir. podpolkovnik v Trstu.

Nadporočnik Rhomeberg je bil pozneje poveljnik dopolnilnega okraja št. 102 v Benešovu na Češkem. Pri neki vaji zadela ga je srčna kap; padel je s konja in bil takoj mrtev.

Poročnik v rezervi dr. Rabl je odvetnik v Trstu.

Poročnik Toriser je trgovinski agent v Celovcu.

Pri 10. stotnji:

Stotnik Drenik, odlikovan z redom železne krone 3. reda z vojno dekoracijo, živi kot umirovljeni podpolkovnik v Dubrovniku.

Nadporočnik Barbo opravlja službo pri mestnem poveljništvu v Trstu.

Poročnik Krusič je carinski uradnik v Trstu.

Pri 11. stotnji:

Stotnik Berg je umrl kot aktivni podpolkovnik 83. pešpolka.

Nadporočnik Skrem, odlikovan z redom železne krone z vojno dekoracijo, služi danes kot ritmojster pri Nj. Veličanstva telesni straži na Dunaju.

Nadporočnik Handschuh je zdaj umir. polkovnik v Gradcu.

Poročnik Kaligar živi kot stotnik v pokoju v Briksnu.

Pri 12. stotnji:

Stotnik Poth je umrl v Ljubljani.

Nadporočnik Doksat, ki je bil v boju pri Rogelju 5. avgusta 1878 smrtno ranjen, je drugi dan vsled rane umrl.

Poročnik Arhar je izstopil in pozneje služboval pri železnici.

Od moštva so bili odlikovani:

Z zlato svetinjo za hrabrost: Pešca Skodlar in Hoge.

Srebrno svetinjo za hrabrost I. reda: Častniški namestnik Glavački (+), narednik Košmelj, vodniki Curl, Kramar, Zudermann (+) Potočnik, Malnerič, Sterk; korporali Fülising, Pavlišič (+); pešci Eisenzopf (+), Lužar, Hrovat, Japelj in knez Jablanovski.

Srebrno svetinjo za hrabrost II. reda: Častniški namestniki

prostak knez Jablonski z bajonetom prebodel turškega zastavonošo ter vzel mu zastavo, ki jo brani naš polk. Dobil je srebrno svetinjo prvega reda za hrabrost ter iz prostaka postal vodnik. Desetnik Prijatelj od 10. stotnije pa je sredi svinčenega dežja od ranjencev nabiral streliva ter mirno streljal od levega krila na sovražnika, kar je jako navduševalo tovariše. Dobil je v priznanje malo srebrno svetinjo.

Ko je polkovnik Prieger okoli desete ure z deveto, enajsto in dvanajsto stotnijo napadel sovražnika z bajoneti, odlikoval se je narednik enajste stotnije Anton Gorše, ki je dobil srebrno svetinjo. Od četrte stotnije so se odlikovali častniški namestnik Fr. Schweiger, narednik Detela, vodnik Mikič in korporal Zalamik, od tretje stotnije Fr. Sušnik, Fr. Jaklič, Jože Mlakar in Janez Bekol, od desete pa I. Rojec.

Vsi ti so dobili srebrne svetinje za hrabrost. Posebno pa se je odlikoval enoletni prostovoljec Fölsing, ki je nosil zastavo 17. polka. Težko ranjen ni dal iz rok zastave, dokler ni omedlel. Dobil je srebrno svetinjo.

Od hrvaškega polka št. 53 je bilo mrtvih 8 in ranjenih 19.

Boj pri Jajcu.

Še hujši boj je bil dva dni pozneje, dne 7. avgusta pri Jajcu, kjer je bilo zbranih do 5000 vstašev s tremi batalijoni turških nizampešcev in štirimi Kruppovimi topovi, skupaj gotovo nad 7000 mož. Naše armade je bilo nekaj nad 4000 mož, in sicer v prvi vrsti 10. lovski batalijon iz St. Hipolita z zlatim rogom, 11. stotniji Kuhnovec, 12. stotniji zagrebškega polka št. 53, oddelek ulancev z majorjem Walterjem in dve gorski bateriji z osmimi topovi. Tretja brigada je bila še dan hoda zadaj, kar bi bilo malone osode polno za Slovence in Hrvate. Dne 6. avgusta je bila trdnjava Jajce še prazna. Zato zapove divizionar vojvoda Virtemberški, naj nadvojvoda Ivan Salvator s svojo brigado zasede trdnjavo Jajce.

Brigada se vzdigne ter pride po 9. uri zvečer do vasi Jezero, dobro uro hoda od trdnjave. Med to vasio in trdnjavo je ozko jezero, odtod ime vasi; na levi strani kipé v nebo strme pečine, v vznožju mej jezerom in pečinami se vije cesta proti Jajcu. V tej soteski pod milim nebom je druga brigada prenočila. Tukaj se je mej počitkom eden naših vojakov od pete stotnije oddaljil od tovarišev, a ni se več vrnil; vražji Turčin mu je odrezal glavo. Noč je bila temna, utrujeni vojaki pospe na tleh. Okoli polnoči se vrne major Walter s svojimi ulanci ter naznani, da so proti večeru vstaši s turškimi vojniki zasedli trdnjavo Jajce.

Ob 5. uri zjutraj dne 7. avgusta so bili naši že vsi na nogah. Vse je bilo tiho, niti gorkega zajutreka niso dobili za deveturni vroči boj. Ob 7. uri so odkorakali po cesti v soteski med jezerom na desni in strmimi bregovi na levi. Na čelu je bil zopet 10. lovski batalijon, za njim ulanci, pionirji, tretji batalijon Kuhnovec, baterija I./X., peta in šesta stotnija Kuhnovec, naposled prvi batalijon. Enajsta stotnija z nadporočnikom Skresnom je korakala na desnem krilu onstran jezera.

Že pred osmo uro je začel sovražnik streljati s puškami in topovi. Prvi so ulanci zadeli na sovražnika, ki se je utaboril na

jako ugodnem kraju onkraj soteske v rebri na jasni desni strani.

Lovci so takoj preplezali skalovje na levi strani ter pričeli streljati, da odbijejo sovražni napad. Ko bi bili sovražniki hitreje zasedli strmine nad cesto, valili bi bili skale na naše vojake ali jih vrgli v jezero. Nevarnost je bila grozna. Vojvoda Virtemberški in nadvojvoda Ivan Salvator sta stala pri bateriji št. III na rebri ter opazovala krvavi ples. Vojvoda je bil v vedno večjem strahu, ker ulanec za ulancem je pridiral iskat pomoči levemu krilu, na katero je sovražnik posebno srdito streljal.

Polkovnik Prieger, ki je skoraj 40 let služil v 17. polku in dobro poznal naše slovenske korenjake, še o pravem času ukaže, da pet stotniji Kuhnovec spleza po skalovju na vrh ter se sovražniku postavi v bran. Posebno se je pri tej priliki proslavila 10. stotnija pod vodstvom neustrašenega stotnika Drenika, ki je s svojo stotnijo na levem krilu z bajonetom zajel prodiranje steklega sovražnika. Boj je tukaj trajal tako dolgo, da je prišel na pomoč 53. pešpolk. Ko bi naši kranjski fantje na levem krilu omagali, skoraj gotovo bi bila bitka, pa tudi divizija zgubljena. Tu so pokazali naši vojaki, da se znajo biti kct levi v nevarnosti, da so junaki, kakeršnih bi bil vesel sam Napoleon. Deseta stotnija je v tem boju zgubila šesti del mož, vsak sedmi vojak je bil mrtev ali ranjen.

V središču sta se bili 5. in 6. stotnija. Peta je zgubila že vse častnike, vodil jo je častniški namestnik Glavacki. Šesto je vodil stotnik Kopriva, katerega je smrtna kroglja zadela v nogo; vendar je na tleh ležal navduševal fante, dokler ni omedlel. Ob 11. uri je prihitel na pomoč zagrebški polk št. 53. Da bi hitreje zlezli po skalovju na levo krilo, so na cesti odložili svoje teletnjake. Turki so granate metali na telečnjake, misleč, da leže vojaki ob cesti. Kedar je telečnjak, zadet od sovražne kroglice, poskočil od tal, kričali so Turki „allah-il allah“ ter od veselja poskakovali.

Naša baterija je bila izprva v soteski in se ni mogla ganiti. Treba je bilo topove spraviti na hrib. A kako? Zraven je stal prvi batalijon Kuhnovec. Divizionar ukaže, naj topove spravijo na hrib. Dvakrat ni bilo treba ukazati. V četrte ure so krepki fantje zvelikli topove na višavo, odkoder so metali ogenj in jeklo na sovražnika. Proti eni popolne je privršala nevihta z gromom in treskom; nebo se je stemnilo. Ko zopet zasilje solnce, ponové Turki boj še z večjo srditostjo.

Naši vojaki so bili postrelili večinoma že vse patrone. Zadnja rezerva je bila že v ognju. Trenotki so bili strašni, vojvoda Virtemberški je bil v velikih skrbeh, da Turki zajamejo naše levo krilo. Tu stopi k njemu major Kerczek s prošnjo, naj ga pošlje na levo krilo, kjer je bila nevarnost največja. Ker se mu ni takoj ugodilo, je rekel odločno: »Kranjske vojake vedim v boj, in če teh pade 400, mora sovražnika obležati 4000«. In s svojimi vrlimi fanti je Kerczek pripomogel do zmage. Deseta stotnija in posamezni oddelki druge, šeste in devete stotnije so z bajoneti zapodili sovražnika v beg. Zmagali so slovenski junaki dvakrat močnejšega, divjega sovražnika.

Ta slavna zmaga pri Jajcu je bila za vso vojsko velikega pomena, ker vstaši so zgubili precej poguma, srednja kolona na

potu od Broda do Sarajeva pa je bila rešena večje nevarnosti od zapada.

Nad devet ur je trajal krvavi boj; naši so uplenili mnogo turških konj, tri zastave, štiri topove, nad tisoč granat, nad milijon patron in ujeli okoli 600 mož. Sovražnik je še isti večer zapustil trdnjavo Jajce ter zbežal čez hribe proti Travniku. Naša armada je v tem boju imela 22 mrtvih in 173 ranjenih; največje zgube je imel naš domači polk. Padel je med drugimi poročnik Josip Črne, smrtno ranjen v trebuh.

Odlikovali so se posebno major Kerczek, stotnika Drenik in Salomon, nadporočniki Lukanc, Modrijan, Prašnikar in Skrem, poročnika L. Ambrožič in Jernej Andrejka ter več mož iz raznih stotnij, ki jih naštejemo na drugem mestu. Najbolj se je odlikoval prestak Skodlar od pete stotnije, ki je s kopitom puške sam pobil pet Turčinov.

Takoj po slavni zmagi pri Jajcu je cesar brzojavno pohvalil naše čvrate in hbrabre vojake.

Naš 17. polk si je v bojih 5. in 7. avgusta pridobil 5 železnih kron, 15 zaslužnih križcev, 2 zlati, 15 velikih in 52 malih srebrnih svetinj za hrabrost.

V Travniku.

Do 10. avgusta so naši ostali v Jajcu, nato se napotili proti Travniku, kjer so pričakovali še hujšega boja. Toda Turčini in ustaši so se na begu od Jajca sprli ter se razpršili na vse strani. Mnogi Turki so zapustili tudi Travnik, kamor so naši prikorakali dne 11. avgusta, kjer so ostali do 19. avgusta. V nedeljo, dne 18. avgusta so slovesno praznovali cesarjev rojstveni dan.

Drugi dan so dobili povelje, da morajo naprej proti trdnjavi.

Livno.

Mej potjo pridirja ulanec, ki nadvojvodi Ivanu Salvatorju izroči pismo vrhovnega poveljnika gen. Filipoviča, ki je pisal: „Danes 19. avgusta ob 11. uri dopoludne smo po vročem boju vzei Sarajevo. Mnogo so trpeli vojaki, ker so si morali priboriti vhod v mesto hišo za hišo.“

Ta novica je jako razveselila vojake, ki so po vrsti klicali „živeli“ sobojevnikom v Sarajevu. Prenočili so na Kobilji glavi, drugi dan pa se vrnili v Travnik, ker je došlo poročilo, da je v Livnu do 6000 sovražnika s 24 topovi. Šele dne 17. septembra zjutraj naši odrinejo iz Travnika skozi Dolenji Vakuf do Bugojine, katere rodovitna okolica je morda najbližji del Bosne. Tu se zbere vsa druga brigada ter se 22. septembra napoti po cesti v hribe s strmimi pečinami. Dne 26. septembra se brigada ustavi pol ure pred trdnjavo Livno. Prvi batalijon Kuhnovec je takoj dobil povelje, da na severni strani obkoli trdnjavo. Na Črvenih stenah so namreč Turki za ožidjem napravili dve vrsti nasipov ter jih zasedli. Major Kerczek je šel bliže trdnjavi, da si ogleda sovražnikov tabor. V tem trenutku ga zadene kroglja v desnico, da je moral poveljništvo izročiti stotniku Salomonu. Tudi njega zadene svinčenka. Nevarno je bil ranjen tudi poročnik Sever, katerega so prepejajali v tržaško bolnišnico. Opraskanih je bilo tudi več mož, a mrtev ni obležal nobeden. Ponoči je dež pral, da so bili vojaki brez strehe premočeni do kože. Ob

enem so imeli opraviti s Turki, ki so skušali uhajati iz trdnjave. Mej tem so prišle na pomoč brigade Čikož iz Dalmacije, Samec od Ključa s severozapada in Müller iz Sarajeva. Naših je bilo zbranih okoli 18.000 mož z 32 topovi. Vstaši so imeli v trdnjavi nastavljenih 24 topov. Dne 27. septembra se vse brigade pomikajo proti trdnjavi, topovi pa mečejo ogenj in težke kroglice v mesto, ki je bilo močno, obzidano, imelo sedem kul in dva grada. A tudi Turki niso rok križem držali. Bili so se kot levi do pozne noči, njih topovi in puške so nosile smrt v naše vrste. Proti mraku so naši Uhačijevi topovi zažgali osem poslopij v mestu, ki so gorela v pozno noč. Dasi so naši naskakovali trdnjavo, vendar Turki ta dan niso nobenega ubili, ranili pa 14 mož. Noč je bila hladna, vojaki so spali na golih tleh okoli trdnjave.

Ker so Turki uvideli, da je ves njih boj brez uspeha, sta že ponoči prišla dva njih odposlanca ter ponudila predajo trdnjave na milost in nemilost. Dne 28. septembra koraka avstrijska armada v Livno; štiri godbe so jim vzdigovalе pete in ogrevale srce. Drugi dan, bila je nedelja, je bila v frančiškanski cerkvi slovesna zahvalnica Bogu za slavno zmago. Od vseh strani je ljudstvo z zastavami privrelo v mesto. Kristijani so se veselili osvobojenja, Turki pa so škripali z zobmi. V Livnu so naši vjeli tudi sedemnajst turških hujskačev in četovodij, med njimi štiri bege; trije begi so bili 30. septembra zunaj mesta usmrčeni.

Dne 1. oktobra odrine naš polk iz Livna proti trdnjavi Glamoč, kamor je bilo iz Livna zbežalo precej vstašev. Trdnjava se je udala brez boja. Naši so v Glamoču ostali dva dni, vrnili se v Livno, dne 4. novembra pa se je prvi batalijon Kuhnovec zopet vrnil v Glamoč, da nadomesti 10. lovski batalijon.

S tem je slavni naš kranjski pešpolk št. 17 sijajno izvršil svojo nalogo. Z zlatimi črkami so zapisana v zgodovini njegova junška dejanja na Rogeljem selu, pri Jajcu in Livnu. Cesar je polku tudi priznal njegove zasluge v Bosni ter mu podelil največ odlikovanj.

Pri Livnu so bili poleg že imenovanih častnikov 17. pešpolka ranjeni: J. Vrbh, J. Bajec, J. Pavlišič, A. Ganzič, Fr. Selac, P. Šterk, Fr. Dejak, G. Suhodolnik, A. Trček, L. Susteršič in M. Staré.

Od Broda do Sarajeva.

Doslej smo spremljali naš domači polk od Stare Gradiške ob Savi preko Bosne do Livna v Hercegovini, odkoder je 4 ure do Dalmacije in 18 ur do Travnika. Ker se je spis že jako raztegnil, samo nekaj črtic o ostalih avstrijskih četah.

Ko je dne 29. julija general Filipovič s 6. divizijo prekoručil Savo, pomikal se je prvi dan do Derventa. Že ta dan je vsled solnčarice umrlo 11 mož 7. in 27. polka, več sto pa jih je vsled vročine omedlelo na cesti. Dne 3. avgusta pride oddelek huzarjev do Maglaja, kjer jih Turčini zavratno napadejo. Mrtvi so obležali nadporočnika grof Chorinsky in vitez Haydegg in 36 huzarjev. Dne 5. avgusta je armada zasedla Maglaj, 7. avgusta Žepče, dalje Zenico, 15. avgusta Kakanj, Visoko in 18. avgusta se je približala Sarajevu. Dne 19. avgusta je bil v mestu hud boj. Naših je bilo ubitih 56, ranjenih 292. Filipovič je brzojavil cesarju: „Sarajevo je naše.“

Druškovič, Triller in Schweiger; naredniki Gorše, Detela, Köstner (+), Gogala, Čadež, Prašnikar in kadet Fajdiga (+); vodniki Sdravizh, Stacul, Ževko, Pischler, Partelj, Mihič, Malnerič, Senčar, Zupan, Likogar, Remžigar (+), Nebec, Gramar, Peternel in Flegar (+); korporali Jahovac, Zalaznik, Pavlišič (+), Novak, Dolovenci; kadet Buschbeck in bataljonski trobač Pavlovčič; desetniki Knoll, Sušnik in Prijatelj; pešci Pregelj, Erjavšek, Peternel, Markič, Stalzar, Bergant (+), Antendič, Rojec, Jaklič, Mlakar, Zekol, Hudnik, Segatti, Hribar, Merzlikar, Ponikvar, Tomšič in Popovič.

Dal Bog, da bi redi, križci in svetinje, ki so si jih priborili naši sobojevniki v zadnjih bosenskih bojih, bodrili tudi naše potomce, ki naj bi vedno, kakor njihovi predniki, pogumno vstrajali in se hrabro borili po geslu:

Vse za dom in za cesarja!

Spomini starega rezervista.

Četrstoletje je, kar je Avstrija zasedla Bosno Hercegovino. Tudi meni je veljal cesarski ukaz, ki je sklical rezerviste od leta 1868 in mlajše v vojaško suknjo. Dasi truden domačega dela in skrbi, sem vendar hitro uredil domače stvari, poslovil se od svoje žene, otrok in domačih ter bil poslušan vojaškemu pozivu. Pa kakšno je bilo to slovo? Gledati v obraz svoje žene, katera je v tolikih skrbeh s solznim očesom gledala zdaj name, zdaj zopet na najine male otroke. Seveda otroci niso umevali, razun osemletne Nežike, ki je bridko jokala po »atu«, kaj se pravi: »oče gre v vojsko«. Se eden pogled na male, še enkrat podal sem roko svoji ženi in hajdi od doma. O, da se je dalo tedaj razpoloviti moje srce! Da sem mogel biti doma in služiti presvitemu cesarju obenem! In dokler nisem bil v beli Ljubljani, se nisem mogel dobro zavedati, kaj se godi v meni. Ko sem prišel pa med svoje znane tovariše in v vojašnici zamenjal obleko z vojaško suknjo in dobil puško za drugo ženo, vedel sem, da sem vojak. Zavriskal sem kakor novinec. Brisal in snažil sem puško, morda rešiteljico svojega življenja. V par dneh sredi julija smo bili zbrani in pripravljeni na odhod. Med silno obilno

množico ljudi iz Ljubljane in cele naše dežele korakali smo na južni kolodvor. Ljudstva se je vse trlo na kolodvoru. Ob prelubeznjivem slovesu od bele Ljubljane je črni železni konj zavriskal, parkrat močno zahropel iz svojih ognjenih praj in že je drdral dolgi vlak po južni strani proti hrvaški deželi.

Na celi progi so nas zvesti Avstrijci navdušeno pozdravljali. Vlak srečno pridrdra do Stare Gradiške. Stopili smo iz vagonov na prosto. Iz vagonov treba je bilo najprvo spraviti našo in vojaško opravo in vtaboriti se na prostem. Spomnil sem se, da sem obljubil ženi pisati. Nalašč za to sem vzel nekoliko papirja in zavitkov, sedem na tla, telečjak na koleno, svinčnik v roko ter začnem:

Draga žena!

Zdaj smo v Stari Gradiški. Silno veliko nas je. Dogodilo se mi do sedaj še ni nič novega. Čez široko Savo večkrat pogledam. Tudi na desnem bregu Save v Bosni je vse mirno. Upam, da kmalu pridem domov. Pozdravljena!

Ivan.

Ko sem odposlal pismo, že začujem, da bo treba čez Savo. Dolgi most čez Savo iz samih čolnarjev, sklopiljenih na verigah, in deske po vrhu so naredili pionirji in inženirski oddelek. Dne 28. julija smo dobili višji vojaški ukaz, iti čez Savo v Bosno. Dne

29. julija leta 1878 je avstrijska vojska prvič stopila na turško zemljo. Avstrijska zastava je mogočno plapolala na turških tleh. Vse je bilo mirno. Turki so nam bili na videt prijazni. Ali vendar nisem zapazil odkritega značaja. Ko je bila zbrana naša divizija, smo sicer po prostorni, a silno slabi poti odkorakali proti Banjiloki. Predno smo nastopili to pot, me je nekaj sililo, naj pišem domov, češ, morda kasneje ne boš več mogel.

Ljuba žena!

Sedaj sem že v Bosni. Napravljamo se na pot proti glavnemu mestu Sarajevo. Tukaj še nič ne vemo o sovražniku. Le Turki nas pisano pogledujejo. Upam pa, da bo glavno mesto kmalu naše in potem se zopet vidiva. Skrbi doma za vse, posebno za otroke. Molite za me. Pisma ni nič od Tebe. Vse pozdravljam!

Ivan.

Pot do Banjaluke je bila za vojake silno težavna. Vročina huda. Glavna armada se je pomikala počasi naprej, ker ni smela straž prehiteti. Vled vročine je bila tudi huda žeja. Kupiti ni bilo mogoče ničesar. Nekoliko ker ni bilo mogoče dobiti, nekoliko pa ker se je bilo treba varovati, da ne bi dobili kaj zastrupljenega. Po slabi cesti je bilo treba dostikrat težke topove vzdigovati in jim pomagati naprej s telečjakom

Mejtem je imel grof Szapary vzhodni Bosni ob Srbiji krvave boje s Turki in vstaji in je moral prositi pomoči, da je proti koncu septembra pregnal sovražnika iz Bjeline, Gračanice, Dól. Tuzle, Srebrnice in Zvornika ob srbski meji. Ta divizija je največ trpela in zgubila največ mož. Do 4. oktobra so avstrijske čete zasedle še vstaška gnezda Rogatico, Fojnico, Čajnico in Višegrad na jugovzhodu Bosne.

V Hercegovino

je general Jovanović prodiral iz Dalmacije proti Mostaru. Pri tej diviziji sta bila, kakor smo že omenili, slovenska lovka batalijona št. 7 in 19. Že 7. avgusta je Jovanović zasedel Mostar glavno mesto Hercegovine. Do tu so bili ranjeni le 4 vojaki, pozneje pa ni šlo tako gladko. Dne 12. avgusta batalijon pešpolka št. 12 zasede šest ur od Mostara precej trdno trdnjavo Stolac, kjer pa jih Turčini obležejo. Dne 16. avgusta Jovanović iz Mostara pošlje pomoči našim v Stolac. Mej potjo pa se za Domanovičem vname s sovražniki hud boj, ki je trajal 14 ur. Naši so padli 4, ranjenih je bilo 10, Turkov je obležalo nad 100. Šele 21. avgusta je prišla nadaljna pomoč in s pomočjo kršćanskih Hercegovcev pod vodstvom župnika Mušića so rešili posadko v Stolacu. Dne 28. avgusta se je podalo Nevesinje pozneje Tačko in Trebinje. Ko je avstrijska armada osvojila važnejše kraje v Bosni in Hercegovini, moglo je več vojakov v svojo domovino, ostale so čez zimo le posadke v mestih in trdnjavah. Okupacija je bila koncem oktobra končana, dne 4. novembra je vrhovni poveljnik general Filipović to brzojavno naznanil cesarju za god.

Veselo pozdravljeni

Razveselila se je vsa slovenska domovina, ko počí glas, da se nje vrli sinovi povrnejo iz nove Avstrije, kjer so kot junaki pretrpeli velike duševne in telesne muke. Vse se je veselilo, da navdušeno pozdravi osobito domači polk št. 17., ki je bil ustanovljen že l. 1632. ni se vedno mej prvimi odlikoval na raznih bojiščih za dom in cesarja.

Dne 25. novembra sta prva dva batalijona dospela iz Livna v Trst, kjer so jih osobito primorski Slovenci navdušeno pozdravili. Enako slovesno in veselo so jih množice pozdravljale v St. Petru, Postojni, na Rakeku, v Logatcu in Borovnici. Nad vse pristrčen in sijajen je bil sprejem v Ljubljani dne 26. novembra zvečer. Vsa Ljubljana je bila v zastavah in slavalokih. Vsi, ki smo bili navzoči, se še danes živo spominjamo onih trenutkov, ko smo bratratu stiskali roke, pa nam je veselja solzilo oko, ko smo čuli iz najmerodajnejših krogov soglasno hvalo, da jih ni boljših vojakov v cesarski armadi, ko so čvrsti sinovi naroda slovenskega. To dela kri, rekel je plemeniti polkovnik Prieger; kri njihovih očetov, ki so stoletja proti Turčinom junaško branili svojo očetnjavo...

Rezervisti domačega 7. in 19. lovškega batalijona — okoli 400 mož — so se v četrtek dne 21. novembra vrnili v svojo domovino. Na ljubljanskem kolodvoru so jih pozdravili župan z mestnimi odborniki, veteransko in gasilno društvo ter velika množica meščanstva.

Iskreno pozdravljamo danes tudi mi one, ki jutri v beli Ljubljani slovesno praznujejo 25 letnico okupacije.

Slava osvoboditeljem kršćanske in slovanske raje v Bosni, slava junakom, hvaležen spomin pa onim bojevnikom, katerih trupla krijebosanska in hercegovska zemlja.

V duhu se Vam, dragi gostje, pridru-

žujemo i mi z željo, da ostanejo slovenski sinovi zvesti cesarju in domovini ter nadaljujejo slavno zgodovino svojih pradedov.

Življenje, kri za dom, cesarja Hotëbor.

Na grobeh slovenskih junakov.

Dobili smo zapisnik slovenskih žrtev pri okupaciji Bosne in Hercegovine. Zapisnik še ni popoln, ker so tu večinoma navedeni le padli vojaki 17. pešpolka in nekaj lovcev, vendar upamo, da tudi s tem zapisnikom vstrežemo svojim čitateljem. Naj bo slovenskim junakom, ki so prelili kri za ubogo slovansko rajo na jugu ohranjen blag spomin!

Leta 1878. so padli:

A. Častniki:

- 12. kompanije nadporočnik Herman Doxat, † 5. avgusta 1878. v bitki pri Roglju;
- 6. » stotnik Henrik Kopřiva, † 7. avgusta 1878. pri Jajcu;
- 3. » poročnik Karol Černe, † 7. avgusta 1878. pri Jajcu.

B. Moštvo:

- 3 kompanije rezervist Josip Lukanč, † 5. avgusta 1878 v bitki pri Roglju;
- 10. » desetnik Anton Turšič, † 7. avgusta 1878 v bitki pri Jajcu;
- 12. » pešec Josip Kreigher, † 7. avgusta 1878. v bitki pri Jajcu;
- 2. » rezervist Miha Kozamernik, † 6. avgusta 1878. v bitki pri Roglju;
- 5. » rezervist Štefan Mohorič, † 12. avgusta 1878. valed pri Jajcu dobljene rane;
- 11. » pešec Gašper Strehar, † tekom l. 1879. v bolnišnici v Jajcu valed pri Jajcu dobljene rane;
- 4. » pešec Jurij Šusteršič, † 30. septembra 1878. v bolnišnici v Livnem valed pri Livnem dobljene rane;
- 6. » rezervist Ivan Sluban, † 7. avgusta 1878. pri Jajcu;
- 6. » pešec Anton Jančar, † 9. avgusta 1878 valed rane, dobljene v Jajcu, v bolnišnici istotam;
- 9. » pešec Fran Golob, † 7. avgusta 1878 pri Jajcu;
- 2. » rezervist Anton Ambrož, † 5. avgusta 1878. pri Roglju;
- 10. » » Fran Jovančič, † 9. avgusta 1878. pri Jajcu;
- 6. » rezervist Jurij Suša, † 12. avgusta 1878. v bolnišnici v Jajcu valed pri Jajcu dobljene rane;
- 6. » desetnik Ivan Likar, † 15. avgusta 1878. v bolnišnici v Jajcu valed pri Jajcu dobljene rane;
- 2. » pešec Fran Eisenzopf, † 5. avgusta 1878. pri Roglju;
- lovec Marpurgo, desetnik Hočevan, lovec Skala.

Umrli na okupacijskih posledicah:

- 10 kompanije kadet - desetnik Konrad Sessel, na legarju v bolnišnici v Livnem;
- 3. nad. komp. pešec Josip Kralj, na trebušnem legarju † 9. oktobra 1878. v bolnišnici v Travniku;
- 3. kompanije rezervist Ivan Franke, na legarju † 14. oktobra 1878;
- 3. » bobnar Miha Vertačnik, na legarju † 20. septembra 1878. v Travniku;
- 6. » pešec Ivan Černugel, na disenteriji † 9. oktobra 1878;
- 4. » » Fran Zorc, na unetju srčnega mehurja † 30. sept. 1878 v bolnišnici v Livnem;
- 6. » pešec Anton Rak, na legarju † 9. oktobra 1878;
- 12. » pešec Anton Geršel, na legarju † 20. septembra 1878;
- 5. » desetnik Matija Doberlet, na legarju † 20. septembra 1878. v Travniku.
- 6. » pešec Anton Bernik, na legarju † 15. novembra 1878. v Livnem.

Ranjeni častniki 17. pešpolka pri okupaciji:

Poročnik batal. pribočnik Leopold Ambrožič, 7. avgusta 1878. pri Jajcu;
major Kristan Kerczek, 26. septembra 1878. pri Livnem;
stotnik Avgust Salomonn, 26. septembra 1878. pri Livnem;
poročnik Otmar Sever, 26. septembra 1878 pri Livnem.

Vojska v Bosni.

(Narodna pesem.)

I.

Vsi cesarji in vsi kralji
So v Berlinu skup se zbrali,
Sodbo ostro so držali
In tako le so spoznali:
Turk velika je nesnaga,
Mora se pomesti s praga;
Več ne sme kristjanov dreti,
Bosna se mu mora vzeti.
Naš prijatelj Avstrijan
Je zato dovolj močan:
On najloži to stori,
Ker korajžne 'ma ljudi.
Ko se sodba ta prebere,
Cesar vojsko skupaj zbere
In potem Filipoviča
K sebi na svoj dom pokliče.
Cesar reče generalu:
K'tere bomo v boj poslali,
Al' Madjare, ali Nemce,
Al' Hrvate, ali Pemce?
Rekel je Filipovič:
Naši fantje vsi so tič';
Toda Kranjci so med vsemi
Najbolj čvrsti in iskreni;
Kamor ti se zapraše,
Vse pred sabo polome.
S Turkom star račun imajo,
Naj ga letos poravnajo.
Če junake te dobim,
Turka nič se ne bojim.
Cesar vse mu potrdi,
Pismo pisati veli
V Trst, na Kranjski Kunov roj,
Naj pripravi se na boj.
Kunovci so pismo brali,
So veselja zavriskali:
'Ha, poskušal boš turčin,
Kaj je kranjske zemlje sin.
Kviško fantje, mi smo mi,
Greje nas slovenska kri!
S Turkom star račun imamo,
Prav je, da ga poravnamo.*

II.

Godba je lepo igrala,
Vojska se je v boj peljala;
Le v Ljubljani se še vstavi,
Da domači kraj pozdravi.
So Slovence se jokale,
Ko so šopke povijale.
Mokro vsako je oko,
Ko jemalo so slovo.
Prieger pa na konj' sedi
In tako jim govori:
'Fantje, več se ne mudite,
V vrsto skupaj se vstopite:
Resen mora bit' vojak,
Ker vas čaka boj težak.
'Fantje v vrsto se vstopili
Niso se nič več mudili:
'Z Bogom, ti domači kraj,
Prišli bomo še nazaj,
Če nas svinca in bodala
Mati božja bo var'vala.
'Voz železni je zavzvilgal;
Čez Posavje vlak hiti,
Zgine nam izpred oči,
Dol na Hrvaško stran,
Kjer se zbira Turk močan.

III.

Kmalu v Zagreb so dospeli,
Kjer so jih lepo sprejeli;
Tam pozdravijo Hrvate,
Kakor svoje rodne brate.
Dosti vojske tam je zbrane
Od vseh krajev tja poslane;
So Madjari in Poljaki,
Nemci, Čehi in Slovaki;
So Tirolci, Bukovinci
In Hrvatje Dalmatinci;
Pešci, lovci, topničarji,
So ulanci in huzarji;
Grdo Turek gledal bo,
Kedar ti ga zgrabijo.
Ko Filipovič jej migne,
Vojska vsa se kvišku dvigne;
Stopa proti turškem' Brodi
In Filipovič jo vodi.
Še le pri dereči Savi
Čela truma se ustavi.

na hrbtu in puško na rami. Prišli smo pred Banjaluko. Pričakovali smo, da bo tudi kaj boja. Posebnega ni bilo. Ostavili smo po določenem odmoru Banjaluko, kjer smo pustili močno posadko in šli proti Jajcu. Da nas tukaj čaka tako naporna bitka, se nisem nadejal. Vstali so napadli ravno našo stotnijo. Prišli so nekega meglenega jutra menda 7. avgusta po gozdu blizu nas. Ko se je megla umaknila, so začeli streljati na nas, kakor besni. Odgovora jim nismo ostali dolžni. Pa gotovo jih je bilo desetkrat toliko kakor nas. Kroglje so letele, kakor dež na nas. Bog varuj, ko bi bila vsaka petdeseta zadela, kmalo bi bilo po nas. Vedno več je bilo turških čepic. Pa tudi z nezapopadljivo predrznostjo so se pomikali od vseh strani proti nam. Mislil sem si, ali morda res lezejo iz pekla. Tam je prav veliko »ta hudih«. Priporočal sem se na tihem prav pristrčno Mariji v varstvo. Nevarnost je bila res prevelika. Za hrptom jezero, pred nami pa vedno več Turkov. Dokler ni naš stotnik (menda Drenik) sprevidel, da tukaj rešitve ni druge, kakor pokazati sovražnikom, kaj zna Kranjec. Ukazal je napasti sovražnika kar najbolj predrzno. Ne z bajonet, ampak s puško narobe. »Kopito (Kolben) po koncu! Vsaki naj maha pred seboj, da dobi pot prostov. To je bila naša rešitev. Turek je uvidel, da ni šala, kadar se Kranjec razjezi. Streljati in bežati ob enem ni bilo

mogoče, handžar proti naši »kolbi« ni nič pomagal. Turek jih je dobival po hrbtu in buticah, da ga še danes skeli, če je še kateri živ od njih.

Turek je bil premagan. Ali gorje, ker tudi mnogo avstrijskih zvestih Slovencev je padlo — umrlo, ali pa so bili ranjeni. Med temi sem bil tudi jaz. Kroglja me je zadela v stegno in neusmiljeno ranila.

V začetku se mi je zdela le mala rana. Pekla me je vedno hujše dokler se nisam zgrudil skoraj v nezavednosti na tla. Po končenem boju so prišli vojaški nosilci za ranjene, za silo obvezali rano, ustavili kri in me naložili na nosila in nesli v rešilni voz. Odpeljali so me z drugimi ranjenci v Banjaluko. Prenesli so me z voza v bolnico ki je bila v turški šoli. Ta pot, boljše povedano, ta vožnja je bila za me najhujša v celem življenju do sedaj. Rana na nogi ki jo je pouzročila krogla je hudo pekla. Voz je vozil po časi in na vozu ni bilo drugega slišati kakor ranjencev globoki in žalostni vzdih.

Položili so me na tla, na kupček slame, kaj hitro so bile pri meni usmiljene sestre res neumorne postrežljivke. Kmalu za temi me je obiskal vojaški duhovnik, Slovenec iz Gorenjskega č. g. Svetina. Drugi dan so mi vojaški zdravniki odstranili (izrezali) kroglo in mi rano dobro zavezali. Tretji dan potem sem bil boljši. Zahvalil sem se

ljubemu Bogu, da ni bilo hujše, gledal še bolj ranjene in nesrečne od mene. Zdaj sem začel misliti na svoj dom in svoje drage mi domače. Prvo delo je bilo poskusiti, če bom mogel pisati domov. Prosil sem usmiljenko, naj me poskusi obrniti, da bom ležal na trebuhu. Poprosim nekoliko papirja in svinčnik ter poskusim če bom mogel pisati. Šlo je.

Ljuba žena!

Sedaj ti pišem iz Banjaluke. To je precej daleč od naših krajev. Od časa, kar sem ti zadnjič pisal, sem že nekoliko prestal. Vedno smo sem ter tje hodili po Bosni. Menda smo že vso prehodili. Bili so že tudi mali boji.

Najhujša in najbolj nevarna bila je bitka pri Jajcu ob jezeru. Tam je naših mnogo padlo. Kmalu bi bila tudi mene huda zadela. Tako pa sem bil le ranjen v desno nogo in sedaj kakor vidiš, že lahko pišem. Upam, da bom mogel že v enem mesecu domov.

Sedaj sem storil že za domovino in svitlega cesarja svojo dolžnost. Tvoje pismo sem dobil malo pred bitko. Veseli me, da ste vsaj doma zdravi. Bog naj varuje vas in mene. Pozdravi vse.

Ivan.

Po končanem pismu me obrnejo zopet na hrbet. Povedal sem dobri usmiljenki naslov in jo naprosil naj ona naslovi pismo,

za kar sem se ji prav iskreno zahvalil. Da se bom tukaj kdaj zdravi!, nisem nikoli mislil. Rana se mi je hitro in dobro celila. Rad bi bil že vstal, a zdravniki mi še niso dovolili. Štirinajsti avgust pa je bil za mene zopet eden dan. Vstali so se zbrali okoli Banjaluke in vnel se je hud boj. Mala posadka avstrijske vojske ni bila kos preveliki premoči sovražnikov. Boj je trajal skoraj devet ur. Pomoč je prišla iz Stare Gradiške ravno še ob pravem času. V našo bolnico je priletela kanonska krogla skozi streho in zgornje nadstropje. Ranila ni nikogar, vse pa pretresla in silno prestrašila. »Kaj bo, kaj bo«, so vzdihovali najbolj oni, ki niso mogli ustati. Zdaj pa ni nič izdal vojaški ukaz. Vlekel sem se bolj ko hodil, samo, da sem se priplazil spodaj k oknu. Mislil sem si, če bom pa le moral tukaj zgoreti? Rajši grem na prosto. Zvečer je bil pa tudi ta napad odbit in sovražnik premagan.

V začetku septembra sem se mogel že preseliti v Zagreb. Koncem septembra pa sem se vozil zopet na Kranjsko k svojim po južni železnici. Malo sem šepal za ne preveč. Pridši domu, objamem svojo ženo, poljubim večkrat svoje otroke, vsi pa pokleknejo okoli mize pred Križanega ter molimo Angeljev pozdrav, ker je ravno k tej molitvi vabil zvon naše podružnice. V solzah smo zahvaljevali Boga za srečen konec, če tudi v nesreči.

Most čez Savo naredili
In na Turško stran stopili.
Ceste tri so napeljane
V kraje Bosnijske prostrane:
Prva se zavije v levo,
Druga kaže v Sarajevo,
Tretja pa na desno pelje,
V Banjaluko in Rogelje.
Vkup stopili generali
In so se posvetovali:
Kak' se naj Turčin prekane.
Brž Filipovič jo vgame:
Vojsko loči na tri dele,
Vsak' mu svoje dá povelje.
V levo stran do reke Drine
Je poslal madjarske sile.
V sredo je postavil Nemce
In pa štajarske Slovence,
In po cesti desni plati
Šli so Kranjci in Hrvat.
Tak' Turčina so prijeli,
Od vseh krajev ga zajeli.
IV.
V levo stran so šli Madjari,
Vodil jih je grof Szapary.
Malo sreče so imeli,
Vmikati so se začeli.
Štajerci so šli po sredi,
Zgrabi Tur'k jih grdogledi;
Dobro so se mu branili,
In nazaj ga zapodili;
Niso mu počitka dali,
Do Sarajeva ga gnali.
Kranjci in za njim Hrvat,
Krenejo po desni plati.

Bitka pri Kremenc-u o. in kr. 19. lovskega bataljona dne 17. avgusta 1878.

Krasen, vroč dan bil je 16. avg. 1878.
19. lovskega bataljona je bil ta dan pri Rečici
blizu Domanoviča.
Cesta, ki pelje iz Sarajeva skozi Mostar
v Metković v Dalmaciji, se pri Domanoviču
odcepi in pelje mimo Rečice, Kremenaca
proti mestu Stolac. Ta cesta je bila oni čas
podobna našim poljskim potom, ker se po
njej ta čas ni veliko vozilo, temveč le s to
vori nosilo. Ta cestase vije kakor kača skozi
majhno gozdovje, kar vse kaže le na rev-
ščino. Eno uro od Rečice se pride do hribočka
Kremenac.
Oglejmo si Kremenac malo bližje. Na
vzhodni strani leži mesto Stolac; krasno in
rodovitno polje in vinogradi leže ob cesti na
tej strani. V jugoseverni smeri se pa vzdi-
guje greben, ki to polje meji. Na južno-
vzhodni strani je bila lepa, močna turška
kula, na južno-zahodni strani pa strmi hrib,
dvakrat višji od Kremenca. Ko bi bila naša
Smarna gora trikrat manjša, bi bila precej
podobna Kremencu. Ta hrib ni obraščen, ker
se je rabil le za pašo ovcom in je bil kot
pozicija č. in kr. 19. lovskega bataljona kot
nalašč od Boga ustvarjen. Razgled je bil

Ko so prišli do Rogelja,
Turek že na naše strelja.
Kape vidijo se rdeče,
Polno jih po hribu teče;
Kakor toča so se vsule
Sem po naših turških kroglice.
To junake kranjske združila,
Da postanejo vsi vragi.
Da se v Turke zakade;
Kmalu v beg jih zapode.
Turki niso se vstavljal,
Proti Jajcu so bežali.
Tak' je srečno bil končan
Prve bitke vroči dan.
V.
Ves srdit je Turški paša,
Vojška slab' se mu obnaša.
Sem in tje po sobi hod'
In preklinja kranjski rod.
Po vsi Bosni bobnat reče,
Turek na pomoč mu teče.
Moški vsak za puško zgrabi,
Kar je Turka, vse privabi.
Močno vojsko skupaj spravi,
V mesto Jajce jo postavi.
Tam za trdnim zidom čaka,
Kdaj da Kranjec prikoraka.
Ko so naši tje dospeli,
Nad Turčinom so strmeli.
Čez vse hribe in planjave
Turka je ko listja travo;
Naših fantov je le malo,
Pa srce jim ni upalo.
Bogu izroče si duše

In nabašejo si puše.
Ko se jutro zazori
Vojška v vrsti že stoji.
Kranjce vprašajo Hrvat:
„Al' za vami hoč' mo stati,
Al' pa vi za nam' hoditi,
Nas pa v boj naprej spustiti?“
Kranjci so odgovorili:
„Mi smo vedno spred hodili,
Zdaj tud' hoč' mo prvi biti
In se s Turkom poskusiti.
Treba ni za nas se bati,
Turku hočemo pokazati.
To mislimo, da malo,
Dela bo za vas ostalo.“ —
Glasno jim zapel je boben,
Kranjci šli so prvi v ogenj.
Turki streljat so začeli;
Strašni topi so grmeli.
Kroglice spred in zad padale,
Mim' ušes so jim brenčale.
Jedne v zemljo se zarile,
Druge našim smrt nosile.
Kranjci se pa ne splašajo,
Mirno v ognji tam stojajo;
Turke s svinčnem trušaajo,
Hudo kri jim pušajo;
Hruške mečejo jim suhe,
Turki padajo ko muhe,
Ker pretežke te jedi
Vsak želodec ne strpi.
Zdaj se Turki vkup zbero,
Strašno vpitje zaženo:
„Alah, Alah!“ so zavpili,
V naše so se zakadili.
Naši nočijo se vmaknit'
In začne se boj srdit.
Puška poka, boben poje,
Paša kolne Turke svoje.
Kranjci niso nič se bali,
Turke dobro so kresali.
Turkom že pogum upada,
Trese se jim dolga brada.
Se Hrvatje so prihruli
In na Turke so se vsuli,
Prišli Kranjcem na pomoč,
Boj je trajal pozno v noč.
Vrli Kranjci in Hrvatje
Kakor pravi rodni bratje
Turke so z močjo zgrabili,
In nazaj jih zapodili.
Kakor snopje od rži,
Mrtvih Turkov tam leži.
Tur'k se branit več ne more,
Bežal je v visoke gore.
Turška moč je b'la zdrobljena,
Bosna pa za nas dobljena.
O veselji se, kristjan,
Zate to je srečen dan!
Hvala večnemu Bogu,
Ni več turškega strahu.
VI.
Bosna se je vsa podala,
Samo Livna je še stala;
Livna ima trden zid
In za zidom Turk je skrit.
Turki so se v Livni zbrali,
Našim so se posmehovali,
„Če se Bosno vso ukrotijo,

Livne niste še dobili.“
Ko Filipovič to čuje,
Sam pri sebi premišljuje:
„Livna ima trden zid
Težko bo jo ukrotiti'.
Druža sveta zdaj ne vem,
Ko da Kranjce tje pošljem.“
Kranjci v Travniku so bili,
V hribih Turke so lovili.
S pismom sel jih tam dobi,
Livno vzeti jim veli.
Prieger skliče svoje gade,
K jim srce nikol ne vpadе.
Urno so se skupaj zbrali
In pred Livno se podali;
Celo mesto obstopili
In nikogar ven pustili.
Tri so dneve, tri noči,
Turka tam oblegali.
Postelj trda je zemljica,
Streha mokra je meglica.
Burja čez pečine brije,
Straža v plašče se zavije.
Noč in dan ognjene strele,
Iz topov so v mest' letele.
Bombe pokale, šrapneli,
Da so Turki obledeli;
Mesto se od bomb unelo,
Na vseh krajih je gorelo.
Turkom v mestu ni strpet,
Ven poskušajo prodret;
Se iz mesta vun puste
In se v naše zapode.
So na Kranjce naleteli,
Ti so jih tako sprejeli,
Da se brž obrnejo.
In se v mesto vrnejo.
Paša kolne, jadikuje
In si črno brado rjuje:
Livna se ne dá rešiti,
Našim mora jo pustiti.
Jezno migne Turkom z glavo,
Belo vzdignit dá zastavo,
Turki so se priklonili
In orožje odložili.
Godba je lepo igrala,
Ko se Livna je podala,
Kunovec pa vsi veselji,
V turško gnezdo so hiteli;
Turkom puške vse pobrali,
Vjete v Avstrijo poslali.
Slava Kunovcem doni,
Livna se jim pokori;
Vzeta Bosna je prostrana,
Vojška pa je dokončana.
VII.
Ko je cesar vse to zvedel,
Se je silno razveselil;
Hvalo Kunovcem poročil,
In povedat jim naročil:
Dokler Avstrija bo stala,
Hvalo bode Vam dajala;
Bosno ste nam pridobili,
Tam kristjane ste rešili.
Pometena z naš'ga praga
Divjih Turkov je nesnaga.
Kunov polk pa slavnoznani,
Bo pred vsemi odlik'van.

lep, kamenja dovolj, da si je vsak vojak
lahko naredil svoje zavetišče. 20 min. hoda
proti severu je bil vodjak, kamor so vojaki
hodili po vodo.
Na poti v negotovost.
Dne 16. avgusta popoldne proti 4. uri
zaukaž' poveljnik bataljona major pl. Hu-
gon Klobus — ki še živi kot feldcajz-
majster v Josefstadtu — naj se moštvu iz-
roči jedil, potem odkorakamo proti Stolacu.
Moštvo ni vedelo, kam gre. Iz obrazov po-
veljnika in drugih častnikov pa se je brala
neka resnost. Sklepati se je dalo, da to ko-
rakanje ne bode kar v en dan. Moj strežaj
je bil nabral želv, ki jih je v tem kraju ve-
liko, in jih kahal, misleč, da jih pred od-
hodom še pojeda; ali stvar je bila drugačna.
Major zavpije: „Alarm!“ Moi dečko zagradi
kotliček in teče na svoje mesto. Menda je
misli, da se bodo želve pri solnčni vročini
dalje kuhale. Ko to vidim, mu rečem, naj
vse izlije in kotliček umije ter s seboj
vzame.
Boj pri Cernici.
Komaj smo korakali tri četrt ure, so
pričele pokati puške. To je bilo nekaj, kar
se nismo nikoli storili — na žive podobe
smo merili in streljali. Kri je kar zavrela,
telečjak se na hrbtu ni več čutil. Vsak bi
bil najrajši sam postrelil vse Turke, ki so

se pa takoj spustili v beg. Videlo se je,
kako so Turki na južni strani čela krdela
ovac podili proč, ker so menda mislili, da
smo prišli iskati ovac za živež, kar so po-
pred delali turški vojaki. Tako bojevaje smo
dospeli do Cernice. Ko je pa major videl,
da so se v neko turško hišo Turki skrili
in so pričeli na nas streljati, je zaukazal,
da naj se s topom v njo ustrelji.
Omeniti mi je še, da je imel bataljon do-
deljena 2 poljska topa, pod poveljništvom
poročnika Miriloviča s potrebnim moštvom,
laleti in konji. S tema dvema streloma iz
topov je bila bitka pri Cernici končana in
postal je zopet mir.
Taborišče.
Major zaukaže nadlovcu Jakeljnu, da
naj skuša s svojim moštvom doseči vrh
Kremenca in ko pride tja in če bo videl,
da ni nikakoršne nevarnosti, naj trobentač
zatrobi »General-mars«. — To se je kmalo
zgodilo. V četrt ure je bilo vse moštvo kon-
centrirano na vrhu Kremenca. Major si je
hitro ogledal lego, ter odkazal prostore po-
sameznim točnim. Bilo nas je 3 točnitje
blizu 600 mož, kajti pol točnitje je stražilo
most pri Zabeh, pol točnitje je bilo za po-
sadko od zadaj.
Zjutraj 17. avgusta je major zaukazal,
naj se kuha kava. Jeden oddelek je šel pod

roveljem častniškega namestnika Otona Gre-
benca po vodo. Neki Turek pa jih je mi-
šlil zapeljati, ker ni hotel pokazati bližnje
vode v vodnjaku Turek, ko je naše vojake
zagledal, je ustrelil v zrak v znamenje za-
daj korakajočim Turkom.
Ogenj je gorel, kava se je kuhala, kar
zagledamo od vzhoda, oziroma od Stolca
proti nam korakati velikansko tropo. Major
in drugi častniki ugibljejo, so li naši, so-li
Turki. Tudi z daljnogledi in binokli se ni
dalo dobro razločiti, kdo je, kajti korakali
so pravilno, kakor naši. (Dalje prih.)
Odlikovanci 19. lovskega polka.
Odlikovani so bili sledeči vojaki 19.
slovenskega lovskega bataljona s srebrnimi
svetinjami: Častniški namestnik Jos. Go-
lob, trobentač Jos. Kusdorfer, Fr.
Marolt, A. Pivk, Fr. Maretič,
Janez Založnik in L. Luzar. Pohva-
ljeni so bili: I. Nemec, Jos. Cesar,
S. Kramar, I. Normali, N. Dra-
goš, P. Madronič, A. Margon,
I. Bučar, Fr. Slovaš, I. Kopitar,
I. Sprajcar, A. Kočevar, Franc
Stenta, M. Puc, M. Podlipec, I.
Jakše, M. Žabkar, I. Gross, M.
Bajda.

1357 42
ANTON PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo
zalogo
Izgotovljene obleke
posebno na havelke v naj-
večji izbi po najnižjih cenah
Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

**Več mizarskih pomoč-
nikov in jeden učenec**
se takoj sprejme v trajno delo
pri **Filipu Lazarju**, mizarju na
Jesenicah, Gorenjsko. 1045 3-1

**Laki za kočije, podstavke
in razkrojljivi laki** tvrdke W.
Harland in
sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje
na Angleškem, priznana najboljši, ker se hitro suše
ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk.
Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog,
niti ne postanejo bledi. Dobé se po tovarniški
ceni pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**,
Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-1

Ciril-Metodove biškote
zantevajte slovenski rodoljubi v
vsaki prodajalni in pekarni. Ti
piškoti so najboljši.
Naročila sprejema družbin založnik S.
H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Glavni trg 5. Ljubljana.
Tvrda Kapamacsija & Bondy
O. Bernátovič poslovođa
priporoča slavnemu občinstvu svojo največjo zalogo
konfekcijskega blaga za gospode in dame po najnižjih
cenah. Velespoštovanjem
O. Bernátovič
poslovođa.
1060 3-1

kraškega terana
vsestranski garantiranega ima na prodaj A.
Černe posestnik v Tomaju p. Sežana. Cene
po dogovoru. Oddaja se od 56 l dalje.
1021 3-3
Učenec
14 do 15 let star, zdrav in krepak, poštenih
starišev, se sprejme takoj v trgovino z
mešanim blagom na deželi. 977 4-4
Kje, pove upravnistvo „Slovenca“.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po niski ceni.

Ustanovljeno l. 1832.
Priznано najboljše
oljnate barve
zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti,
ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja
po nizkih cenah
Adolf Hauptmann v Ljubljani
tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.
Električni obrat
176 26
Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Naznanjam slavnemu občin-
stvu, da sem odstopil
Andrej Bricelj
od tvrdke
A. Bricelj, F. Oražen in
Iv. Korbar
in prepovem, da se na moje ime
ne sme več pri tej tvrdki ozirati
in zaupati. 1055 1-1
A. Bricelj.

1038 3-2 **Oddati je**
dvoje stanovanj,
eno z dvema in eno s tremi sobami in priti-
klinami s 1 novembrom event. s 1. sep-
tembrom na **Dunajski cesti št 32.**

Zdravišče
Krasno, prijetno letovišče. —
Postaja južne železn.: Poličane;
6 ur od Dunaja.
Sezona: maj do septembra.
Rogatec-slátina
„Biser
zelene
Štajerske“.
1902
gostov 3100
(do sedaj naj-
više število).
Studenci: „Templov
vrelce“ in „Styria
vrelce“ sta po svoji dobroti
najbližja Karlovim varom in
Marijinim varom, sta zdrav-
nišče bolnim na želodec,
črevah, jetrah, obistih, pomoč
zoper katar v pljučah in sap-
niku itd. Velik park, razširni
gojzdovi — Troje kopališč za
gorke, mrzle in kovinske ko-
peli. Zdravljenje z mlekom, si-
rotko, kefirom. Izlaza godba
— razni sport — raznovrstno
društveno življenje. — Brošure
in prospekte pošilja
1009 3-3 **vodstvo.**

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),
se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsako vrsto cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame. 948 26-26

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki, kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dosežejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več,

Hotel.

V večjem mestu Kranjske odda se s 1. januarjem 1904 v najem dobro obiskan in pripraven

HOTEL.

Promet velik. Pogoji jako ugodni.

S 1. septembrom t. l. odda se na Jesenicah (Sava), kjer se gradi železnica, v bližini tovarne za železnino, pod ugodnimi pogoji v najem

velika gostilna

zelo prikladna izvrševanju gostilničarskega obrta, osobito pa pripravna za gostilničarja — me-sarja. 1051 1-1

Natančnejša pojasnila daje pisarna „Zaloga Puntigamske pive“ v Ljubljani Marije Te-rezije cesta 16.

Gostilna.

Gostilna.

St. 234/pr.

Volonterski mesti.

1034 3-2

Podpisani deželni odbor sprejme dva volonterja za deželno knjigovodstvo in sicer za zdaj brez adjuta.

Zahteva se z dobrim vspehom prebiti zrelostni izpit kake srednje šole.

Tozadevne, s krstnim in domovinskim listom, zdravstvenim ter zrelostnim spriče-valom, kakor tudi z dokazi o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje vložiti so

do 8. septembra 1903

pri deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 8. avgusta 1903.

Naznanilo.

Podpisani si usojam slav. občinstvu uljudno javiti, da sem s 1. avgustom

odstopil

svojo krojaško obrt

na Bregu št. 14

gosp. Alojziju Barle-tu

ter ga tudi v naprej vsem svojim do-sedanjim cenjenim naročnikom najtop-lejo priporočam.

1019 3-3

Fran Šturm.

Naznanilo.

Podpisani si usojam slav. občinstvu uljudno javiti, da sem s 1. avgustom

prevzel

od gosp. Frana Sturma, krojaškega mojstra dolgoletno, dobroznano in idočo

krojaško obrt

v Ljubljani, na Bregu št. 14,

ter se tudi v naprej vsem dosedanjim cenjenim naročnikom najtopleje pri-po-ročam.

Alojziju Barle,

civilni in vojaški krojač, izvežban in izprašan na c. kr. tehnološnem muzeju na Dunaju.

Domača umetalna steklarija

Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinjšega št. 50/Z.

Okvirja tudi slike in podobe, prenavlja in popravlja stare predmete.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo **AVGUST AGNOLA** v Ljubljani, v polnem in le-pem soglasju z gotoko arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne vpljočih — svedoč jasno, da smo vdobili Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu z mirno vestjo za-upamo slična dela.

V prepričanju po ostalih ofertah za to delo, se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer z malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Prevzema tudi vsa stavbna steklarska dela ter priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga.

927 52-4

Gosp. pekovskim mojstrom!

Uljudno opozarjam na ječmenov izvleček z imenom

„Maltosen“,

kateri je najboljši pridevek k drožem, da testo veliko lepše izhaja, bolje naraste in lepo rumeni. Tako se že pri kurjavi toliko prihrani, kolikor maltosen stane. Svojo dobroto pokaže maltosen zlasti pri mehkelem testu in hladni vpljavi. Ker tovarnar za maltosen nima za Kranjsko potovalca, imam ga jaz vedno v zalogi in ga pošiljam vsak dan po poštne povzetju po 5 kg, po 90 h kg brez poštne. Maltosen je obliki moke in se ne pokvari, ako leži; zatosi ga lahko vsak večjo množino naroči. Na domu stane 1 kg 90 h, 5 kg skupaj pa po 84 h kg.

Priporočam tudi lastne iznajdbe

pečna vrata,

katera so tako pripravna pri delu in zelo trpežna. Pri rabi mojih vrat ni treba pri po-pravljanju peči nikoli zida podirati, s čemur se prihrani veliko dela in zidarskega mate-rijala. Ta vrata jako dobro ohranijo par. Posebno dobro služijo ob pečenju potic.

Gospodom pekovskim mojstrom priporočam tudi najboljšo

opeko za pečni flak,

katera je trpežna in zelo lepo peče. Pri velikih pekarijah jamčim za-njo dve leti, pri malih pa štiri leta z enkratnim obrnilom. Ne ubije se nobena, samo nekoliko se obrabi. Komad (30 cm², 5 cm debela) stane jedno krono. V zalogi ima to opeko Vidic in Co. v Ljubljani, a tudi jaz sprejemam naročila na-njo. Zarad nenavadne njene trpežnosti je ta opeka, če-ravno nekoliko višje v ceni vendar ceneja kakor vsaka druga navadna.

Vsa naročila točno izvršujem. — Z odličnim spoštovanjem se Vam priporoča vaš sodrug

466 10

IVAN ŽAGAR, v Ljubljani, Dunajska cesta 7.

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanje slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč,
želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje,

naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

Humberta Ulrich-a zeliščino vino.

To zeliščno vino je prirejeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepča in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabi je. Simptoni, kakor: glavobol, koloanje, zgaga, napihovanje, slabost z bljuvanjem, ki se tim močnejše javljajo pri kroničnih (za-starelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprte in njega neprijetne posledice, kakor temobe, ščipanje, vtrpanje sroa, brezspanje, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranci in pri hemeroidnih boleznih, se z zeliščnim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako neprebavnost in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz čreves.

Medla, blede barva, nedostajanje krvi in oslab-ljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostatnega snovanja krvi in bo-lezni na jetrih. Ob nedostajanju apetita, nervozni oslabelosti in razdra-ženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hirajo mnogokrat take osebe počasi.

Zeliščino vino daje oslabei življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomnoži apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživlja spremembo snovi, pospešuje snovanje krvi, pomirja razburjene živce in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna pisma dokazujejo to

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1.50 in 2.— a. v. v lekarnah v Ljub-ljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Crnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor tudi po vsem Avstro-Ogerskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarnе v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih cenah v vse kraje Avstro-Ogerske.

Pred ponaredbami se svari.

1040 12-1

Zahteva naj se izrecno

Humberta Ulrich-a zeliščino vino.

Kočija

dvovprežna, skoro čisto nova, polkrita, v naravni jesenovi barvi, je na prodaj v župnišću v Hrenovicah. Istotako skoro čisto nova konjska, elegantna oprava. Zadnja cena po dogovoru. 1023 2-2

Vozni red

avstrijskih državnih železnico, veljaven od 30. maja 1903.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 5. uri zjutraj v Trbiž (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).

Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.

Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 1. uri 40 min. popoldne v Lesce-Bled (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).

Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischia, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 7. uri 12 minut zjutraj iz Beljaka.

Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 38 min. zvečer iz Lesce-Bleda (le ob nedeljah in praznikih od 31. maja).

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solne grada, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Ob 10. uri 43 min. po noči iz Trbiža (ob nedeljah in praznikih do 15. septembra).

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 7. " 10 " zvečer " "
" 10. " 45 " ponoči " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika
" 11. " 06 " dopoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "
" 9. " 55 " ponoči " "
(ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:

Prihod:

Ob 7:29 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
" 2:13 popoldne " 12:29 popoldne
" 8:15 zvečer " 6:59 zvečer.

Elegantne zalapke

žaljivo pošto

vedno v zalogi pri Iv. Bonaču v Ljubljani.
Cena 100 kom. 3 K.

Odlikovan v Rimu, Kremsu, Inomostu, Bolzanu itd.

Franc Schmalzl

kipar, slikar in izdelovatelj altarjev
Št. Ulrich, Gröden, Marienheim, Tirolsko

priporoča

lastnega dela kipe svečnikov iz lesa ter mnogobarvne.

Visokost v cm: 80 100 120 140 150 160 180

z zlatimi robi: K 46 70 100 136 156 168 280

umetniško izd.: K 62 96 136 147 200 232 292

Provačune za altarje, križeva pota itd. brezplačno. — Neprimerno se vzame nazaj. Spričala pošljem na ogled proti povratku. 144 12-8

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa Huss-ova pogača.

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošilatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-27

Jako važno za vsakega kolesarja.

Predno se kateri nameni kupiti kolo, naj ne pozabi si ogledati ali vsaj naročiti cenik pravih

Puch koles

katerih zastopništvo ima gospod

FRANC ČUDEN

v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim tekoni z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.

V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn od glid. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštne prosto. 550 17

Jako važno za vsakega kolesarja.

Otvoritev nove trgovine.

na drobno in debelo.

Zmešanim blagom

trgovino

Ujudo naznanjam, da sem z 1. avg. otvoril v Kranji nasprot. g. Grobtha

Ker mi je na tem, da p. n. odjemalce vseskozi zadovoljim bodisi kakovosti blaga, bodisi glede nizkih cen, upam, da bode spoštovano občinstvo moje dobro voljo upoštevalo, ter moje privrženstvo, postrežati z najboljšim in najcenejšim blagom podpiralo z najmogočnejšim obiskom.

V prijetni nadi, da mi izkažejo p. n. odjemalci svojo naklonenost, biljem z odličnim spoštovanjem

1024 2-2 E. Miklavčič.

Otvoritev nove trgovine.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

OGLASI!

NEW-YORK in LONDON

nista prizanašala niti evropski ceni ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

glid. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz anega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedlinih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amar. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašič za podklado;
- 2 kom. elektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo **glid. 6'60.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo glid. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **glid. 6'60.** Američansko pat. srebro je znano, je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 24 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 3

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vposlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno. St. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Umetnijski zavod

za slikanje na steklo

B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:

- cerkvena okna
- različne izvršitve,
- Centri in strokovni svet brezplačno.
- Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alozij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini svojo veliko zalogo barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. Cene nizke. 36 52-33

Lastni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

Angeljnovi milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-40

sta najbolj koristni
Štedilni mili
[za hišno rabo.]
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

J. N. Potočnik

krojaški mojster
v Ljubljani,
Sv. Petra nasip 2

se priporoča prečast, duhov-
ščini v izdelovanje duhoven-
ske obleke in talarjev
po najnovejšem kroju
in po nizkih cenah. 989 8-5

Organist in cerkvenik

(ceciljanec) z dobrimi spričevali, izučen roko-
delec. **Želi prevzeti službo** na kati večji
župniji, prevzame tudi samo službo orga-
nista.

Naslov pové iz prijaznosti upravništvo
»Slovenca«. 1044 2-2

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 30 **F. HITI,**
Pred škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

„Katoliška bukvarna“

v Ljubljani
priporoča:

Življenje Jezusa Kristusa

francoski spisal **O. Didon**, poslovenil **P. Bo-
hinjec**, izdal **dr. Anton Jeglič**, knez in
škof ljubljanski.

Prvi zvezek, stran 1 do 372, broš. 1 K 50 h,
elegant, v platno vezan 2 » 50 »
Drugi zvezek, stran 373 do 820, broš. 1 » 50 »
elegant, v platno vezan 2 » 50 »
Tretji zvezek: stran 821 do 1049, broš. 1 » 20 »
elegant, v platno vezan 2 » 20 »

To krasno knjigo priporočamo zlasti bolj
omikanim Slovincem.

Pri Črnem orlu.

P. T.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da
sem z današnjim dnem prevzel „Vospersnikovo“
restavracijo v Gosposki ulici št. 3, katero bom
nadalje vodil pod imenom

Restavracija Pri črnem orlu.

Točil bodem izborno Steinfeldsko marčno pivo
iz pivovarne bratov Reimighaus v Gradcu, dalje
pristen čvček iz Gadove peči, Ljutomerčana, Re-
foško, Rizling i. t. d.

Postregel bom nadalje slavnemu občinstvu z
izborno in ceno kuhinjo.

K mnogobrojnemu obisku vabita najuljudneje

Ana in Stefan Miholič.

991 6-6

Pri Črnem orlu.

1010 3-3

Delniška družba

združenih pivovarn **Žalec in Laški trg**
naznanja, da se njena

centralna pisarna

nahaja od 5. avgusta t. l. naprej v novi Alojzij Vodnikovi hiši
Sodne ulice št. 4, priflišno.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani
dvorni dobavitelj Nj. Sve-
tosti papeža

priporoča naslednje izdelke svo-
jega kemično farmacevtskega
laboratorija, ki se izgotavljajo
kot sicer vsi drugi medikamenti z naj-
večjo skrbnostjo in snažnostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi
želodec, vzbuja veselje do jedi, pospe-
šuje prebavo in odprte ter je posebno
učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železna vino se uporablja
primolokrvnih, nervoznih in slabotnih
osebah z najboljšim vspehom. Poliliterska
steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali tama-
rinde dajo z vodo pomešani izvrstno in
zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-
steurizovana K 1.30.

**Zunanja naročila po poš-
nem povzetju.** 708 (50-25)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Odda se takoj v najem prostor
za prodajalno

na sv. Jakoba trgu št. 2. 1028 3-3

Več o tem se pozve v tej prodajalni.
Več hektolitrov

796 100-20

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z ve-
ko 600 podobami
ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

„prilika za štedenje!“

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ 0/0

brez kakega odblika, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so pošto-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej
Karlín, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Naročajte **izborni ljubljansko delniško pivo**
iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

706 104-25